

משניות סדר נשים

על פי מהדורת הרב דוד אלטאראס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים יע"א
שנת שלום בין איש לאשתו לפ"ק

הוצאת חטף-סגול
2024

הובא לדפוס באמצעות X_YTEX ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחוניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללמוד
יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי שְׂלֹא יֵאָרַע דְּבַר תִּקְלָה עַל יָדֵי וְלֹא אֶכְשֹׁל
בְּדַבֵּר הִלְכָה וַיִּשְׁמָחוּ בִּי חֲבִירֵי וְלֹא אֹמֵר עַל טְהוֹר טָמֵא וְלֹא עַל
טָמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל מִתֵּר אֶסוּר וְלֹא עַל אֶסוּר מִתֵּר וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבִירֵי
בְּדַבֵּר הִלְכָה וְאֶשְׁמַח בָּהֶם:

והאר"י צוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כִּי יִי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתְבוּנָה:
גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים כשפותח הספר ללמוד בו יאמר

הִנְנִי רוֹצֶה לְלַמֹּד כְּדֵי שֶׁיֵּבִיאֵנִי תִלְמוּד זֶה לִידי מַעֲשֶׂה וְלִידי מִדּוֹת
יִשְׁרוֹת וְלִידי יְדִיעַת הַתּוֹרָה וְהִרְיֵנִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוּא וְשִׁכְנִיתִיה בְּדַחֲלִילוֹ וְרַחֲמֵינוּ יְהִי נֹעֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה
יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

משניות סדר נשים

יש בו ז' מסכתות וזהו סדורן

א יבמות טז פרקים ב כתובות יג פרקים ג קדושין
יד פרקים ד גיטין ט פרקים ה סוטה ט פרקים ו נדרים
ז נזיר ט פרקים ח הכל ע"א פרקים:

אבל כפי סדר תוספת יום טוב כך הוא

יבמות כתובות נדרים נזיר סוטה גיטין קדושין
אבל הר"ם סידר גיטין אחר נזיר
ואלו ואלו דברי אלהים חיים:

מסכת יבמות

יום יוד

פרק א

חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן
מן החליצה ומן היבום עד סוף העולם ואלו הן
בתו ובת בתו ובת בנו בת אשתו ובת בנה ובת בתה
חמותו ואם חמותו ואם חמיו אחותו מאמו ואחות
אמו ואחות אשתו ואשת אחיו מאמו ואשת אחיו שלא
היה בעולמו וכלתו הרי אלו פוטרות צרותיהן וצרות
צרותיהן מן החליצה ומן היבום עד סוף העולם וכלן
אם מתו או מאנו או נתגרשו או שנמצאו אילוניות
צרותיהן מתרות ואי אתה יכול לומר בחמותו (ובאם
חמותו) ובאם חמיו שנמצאו אילוניות או שמאנו:

ב כיצד פוטרות צרותיהן היתה בתו או אחת מכל
העריות האלו נשואה לאחיו ולו אשה אחרת ומת
כשם שבתו פטורה כך צרתה פטורה הלכה צרת בתו
ונשאת לאחיו השני ולו אשה אחרת ומת כשם שצרת
בתו פטורה כך צרת צרתה פטורה אפילו הן מאה
כיצד אם מתו צרותיהן מתרות היתה בתו או אחת מכל
העריות האלו נשואה לאחיו ולו אשה אחרת מתה
בתו או נתגרשה ואחר כך מת אחיו צרתה מתרת וכל
היכולה למאן ולא מיאנה צרתה חולצת ולא מתיבמת:

^א שש עריות חמורות מאלו. מפני שנשואות לאחרים צרותיהן מתרות. אמו. ואשת אביו. ואחות אביו. אחותו מאביו. ואשת אחי אביו. ואשת אחיו מאביו:

^ד בית שמאי מתירין הצרות לאחים. ובית הלל אוסרין. חלצו. בית שמאי פוסלין מן הכהנה. ובית הלל מכשירין. נתיבמו בית שמאי מכשירין. ובית הלל פוסלין. אף על פי שאלו (אוסרין ואלו מתירין. אלו) פוסלין ואלו מכשירין. לא נמנעו בית שמאי מלשא נשים מבית הלל. ולא בית הלל מבית שמאי. כל הטהרות והטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין. לא נמנעו עושין טהרות. אלו על גבי אלו:

פרק ב

כיצד אשת אחיו שלא היה בעולמו. שני אחים ומת אחד מהם. ונולד להם אח. ואחר כך יבם השני את אשת אחיו ומת. הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשניה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת. שניה חולצת ולא מתיבמת:

^ב שני אחים ומת אחד מהן. ויבם השני את אשת אחיו. ואחר כך נולד להן אח ומת. הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. והשניה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת. השניה חולצת ולא מתיבמת. רבי

שמעון אומר מיבם לאיזו מהן שירצה. או חולץ לאיזו
מהן שירצה:

א כלל אמרו ביבמה. כל שהיא אסורה אסור ערוה
לא חולצת ולא מתיבמת. (אסורה) אסור מצוה ואסור
קדושה. חולצת ולא מתיבמת. אחותה שהיא יבמתה.
חולצת או מתיבמת:

ד אסור מצוה שניות מדברי סופרים. אסור קדושה
אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת
ונתינה לישראל. ובת ישראל לנתין וממזר:

ה מי שיש לו אח מכל מקום. זקק את אשת אחיו
ליבום. ואחיו לכל דבר. חוץ ממי שיש לו מן השפחה
ומן הנכרית. מי שיש לו בן מכל מקום. פוטר אשת אביו
מן היבום. וחייב על מכתו ועל קללתו. ובנו לכל דבר.
חוץ ממי שיש לו מן השפחה ומן הנכרית:

ו מי שקדש אחת משתי אחיות. ואינו יודע איזה מהן
קדש. נותן גט לזו וגט לזו. מת ולו אח אחד. חולץ
לשתייהן. היו לו שנים. אחד חולץ ואחד מיבם. קדמו
וכנסו. אין מוציאין מידם:

ז שנים שקדשו שתי אחיות. זה אינו יודע איזו קדש.
וזה אינו יודע איזו קדש. זה נותן שני גטין. וזה נותן שני
גטין. מתו. לזה אח ולזה אח. זה חולץ לשתייהן. וזה חולץ

לשתייהן. לזה אחד. ולזה שנים. היחיד חולץ לשתייהן. והשנים אחד חולץ. ואחד מיבם. קדמו וכנסו. אין מוציאין מידם. לזה שנים ולזה שנים. אחיו של זה חולץ לאחת. ואחיו של זה חולץ לאחת. אחיו של זה מיבם חלוצתו של זה. ואחיו של זה מיבם חלוצתו של זה. קדמו שנים וחלצו. לא ייבמו השנים. אלא אחד חולץ ואחד מיבם. קדמו וכנסו. אין מוציאין מידם:

ח מצוה בגדול ליבם. ואם קדם הקטן זכה. הנטען על השפחה ונשתחררה. או על הנכרית ונתגירה. הרי זה לא יכנס. ואם כנס אין מוציאין מידו. הנטען על אשת איש. והוציאוה מתחת ידו. אף על פי שכנס יוציא:

ט המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם. לא ישא את אשתו. מת. הרגתיו. הרגנהו. לא ישא את אשתו. רבי יהודה אומר הרגתיו. לא תנשא אשתו. הרגנהו. תנשא אשתו:

י החכם שאסר את האשה בנדר על בעלה. הרי זה לא ישאנה. מאנה. או שחלצה בפניו. ישאנה. מפני שהוא בית דין. וכלם שהיו להם נשים ומתו. מותרות לנשא להם. וכלן שנשארו לאחרים ונתגרשו. או שנתאלמנו. מותרות לנשא להן. וכלן מותרות לבניהם. או לאחיהם:

פרק ג

אֲרֻבָּעָה אַחִין שְׁנַיִם מֵהֶן נָשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וּמָתוּ
הַנָּשׂוּאִים אֶת הָאָחִיוֹת הָרִי אֵלָיו חֹלְצוֹת וְלֹא
מִתִּיבָמוֹת וְאִם קָדְמוּ וַכִּנְסוּ יוֹצִיאוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יְקִימוּ וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים יוֹצִיאוּ:

ב הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל אֶחָד אֲסוּר עֲרוּהָ אֲסוּר
בָּהּ וּמוֹתֵר בְּאַחֹתָהּ וְהַשְׁנִי אֲסוּר בְּשִׁתִּיהֶן אֲסוּר מִצּוּהָ
וְאֲסוּר קְדוּשָׁה חֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמָה:

ג הָיְתָה אַחַת מֵהֶן אֲסוּרָה עַל זֶה אֲסוּר עֲרוּהָ וְהַשְׁנִיָּה
אֲסוּרָה עַל זֶה אֲסוּר עֲרוּהָ הָאֲסוּרָה לָזֶה מִתֵּרָת לָזֶה
וְהָאֲסוּרָה לָזֶה מִתֵּרָת לָזֶה וְזוֹ הִיא שְׁאֵמְרוּ אַחֻתָּהּ
כְּשֶׁהִיא יִבְמָתָהּ אוֹ חֹלְצָת אוֹ מִתִּיבָמָה:

ד שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם מֵהֶן נָשׂוּאִין שְׁתֵּי אָחִיוֹת אוֹ אִשָּׁה
וּבִתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וּבִת בִּתָּהּ אוֹ אִשָּׁה וּבִת בְּנָהּ הָרִי אֵלָיו
חֹלְצוֹת וְלֹא מִתִּיבָמוֹת וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר הָיְתָה אַחַת
מֵהֶן אֲסוּרָה עָלָיו אֲסוּר עֲרוּהָ אֲסוּר בָּהּ וּמוֹתֵר בְּאַחֻתָּהּ
אֲסוּר מִצּוּהָ אוֹ אֲסוּר קְדוּשָׁה חֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמָה:

ה שְׁלֹשָׁה אַחִים שְׁנַיִם (מֵהֶן) נָשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת וְאֶחָד
מִפְנֵה מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אָחִיוֹת וְעָשָׂה (בָּהּ) מִפְנֵה מֵאֵמֶר
וְאַחֵר כִּד מֵת אָחִיו הַשְׁנִי בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֲשֵׁתוֹ עָמּוּ
וְהִלָּה תִּצָּא מִשּׁוּם אַחֻת אִשָּׁה וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מוֹצִיא

אֶת אִשְׁתּוֹ בָּגַט וּבַחֲלִיצָה. וְאִשְׁתּוֹ אָחִיו בַּחֲלִיצָה. זֶה הִיא
שֶׁאָמְרוּ אוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ. וְאוֹי לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ אָחִיו:

י שְׁלֹשָׁה אָחִים. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אָחִיוֹת. וְאֶחָד נְשׂוּי
נְכָרִית. מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אָחִיוֹת. וְכֵּן נְשׂוּי נְכָרִית אֶת
אִשְׁתּוֹ וּמֵת. הִרְאֵשׁוֹנָה יוֹצֵאָה מִשּׁוּם אָחוֹת אִשָּׁה. וּשְׁנִיָּה
מִשּׁוּם צָרְתָּהּ. עָשָׂה בָּהּ מֵאָמֵר וּמֵת. נְכָרִית חוֹלְצָת וְלֹא
מִתִּיבָמֶת. שְׁלֹשָׁה אָחִים. שְׁנַיִם מֵהֶם נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת.
וְאֶחָד נְשׂוּי נְכָרִית. מֵת הַנְּשׂוּי נְכָרִית. וְכֵּן אֶחָד מִבְּעָלֵי
אָחִיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ. וּמֵת. הִרְאֵשׁוֹנָה יוֹצֵאָה מִשּׁוּם אָחוֹת
אִשָּׁה. וּשְׁנִיָּה מִשּׁוּם צָרְתָּהּ. עָשָׂה בָּהּ מֵאָמֵר וּמֵת. נְכָרִית
חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמֶת:

י שְׁלֹשָׁה אָחִים. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִים שְׁתֵּי אָחִיוֹת. וְאֶחָד
נְשׂוּי נְכָרִית. מֵת אֶחָד מִבְּעָלֵי אָחִיוֹת. וְכֵּן נְשׂוּי נְכָרִית
אֶת אִשְׁתּוֹ. וּמֵתָה אִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁנִי. וְאַחֵר כֶּךָ מֵת נְשׂוּי
נְכָרִית. הָרִי זֶה אֶסּוּרָה עָלָיו עוֹלָמִית. הוֹאִיל וְנֶאֱסְרָה עָלָיו
שָׁעָה אַחַת. שְׁלֹשָׁה אָחִים. שְׁנַיִם מֵהֶן נְשׂוּאִין שְׁתֵּי אָחִיוֹת.
וְאֶחָד נְשׂוּי נְכָרִית. גֵּרַשׁ אֶחָד מִבְּעָלֵי אָחִיוֹת אֶת אִשְׁתּוֹ.
וּמֵת נְשׂוּי נְכָרִית. וְכֵּן הַמְּגֵרֶשׁ וּמֵת. זֶה הִיא שֶׁאָמְרוּ.
וְכָלֵן שְׁמֵתוֹ. אוֹ נִתְּגַרְשׁוּ. צְרוּתֵיהֶן מִתְּרוֹת:

ח וְכָלֵן שֶׁהָיוּ בָּהֶן קְדוּשִׁין. אוֹ גִירוּשִׁין בְּסִפְקָ. הָרִי אֵלּוּ
(צְרוֹת) חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתִּיבָמוֹת. בִּיצֵד סִפְקָ קְדוּשִׁין. זֶרֶק
לָהּ קְדוּשִׁין. סִפְקָ קָרוֹב לוֹ. סִפְקָ קָרוֹב לָהּ. זֶהוּ סִפְקָ

קדושין. ספק גירושין. כתב בכתב ידו. ואין עליו עדים.
יש עליו עדים ואין בו זמן. יש בו זמן ואין בו אלא עד
אחד. זהו ספק גירושין:

ט שלשה אחין נשואין שלש נכריות. ומת אחד מהן.
ועשה בה השני מאמר ומת. הרי אלו חולצות ולא
מתבמות. שנאמר ומת אחד מהם. יבמה יבא עליה.
שעליה זקת יבם אחד. ולא שעליה זקת שני יבמין. רבי
שמעון אומר מיבם לאי זו שירצה. וחולץ לשניה. שני
אחין נשואים לשתי אחיות. ומת אחד מהן. ואחר כך
מתה אשתו של שני. הרי זו אסורה עליו עולמית. הואיל
ונאסרה עליו שעה אחת:

י שנים שקדשו שתי נשים. ובשעת כניסתן לחפה.
החליפו את של זה לזה. ואת של זה לזה. הרי אלו חייבין
משום אשת איש. ואם היו אחים. משום אשת אח. ואם
היו אחיות. משום אשה אל אחותה. ואם היו נדות. משום
נדה. ומפרישין אותן שלשה חדשים. שמא מעברות הן.
ואם היו קטנות שאינן ראויות לילד. מחזירין אותן מיד.
ואם היו כהנות. נפסלו מן התרומה:

פרק ד

הַחֹלֵץ לִיבְמֹתוֹ וְנִמְצְאָת מְעַבְרַת וַיִּלְדָּהּ בְּזִמְן שֶׁהוּלָד
 שֶׁל קִימָא הוּא מוֹתֵר בְּקִרְבּוֹתֶיהָ וְהִיא מוֹתֵרַת
 בְּקִרְבּוֹיָו וְלֹא פֶסְלָה מִן הַכְּהוֹנָה אֵין הוּלָד שֶׁל קִימָא
 הוּא אֲסוּר בְּקִרְבּוֹתֶיהָ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקִרְבּוֹיָו וּפְסָלָה מִן
 הַכְּהוֹנָה:

ב הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמֹתוֹ וְנִמְצְאָת מְעַבְרַת וַיִּלְדָּהּ בְּזִמְן שֶׁהוּלָד
 שֶׁל קִימָא יוֹצִיא וְחִיבִין בְּקִרְבָּן וְאִם אֵין הוּלָד שֶׁל קִימָא
 יִקְיִים סָפֵק בֶּן תִּשְׁעָה לְרֵאשׁוֹן סָפֵק בֶּן שִׁבְעָה לְאַחֲרוֹן
 יוֹצִיא וְהוּלָד כָּשֶׁר וְחִיבִין בְּאֶשֶׁם תְּלוּי:

ג שׁוֹמֵרֵת יָבֵם שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ נְכָסִים מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית
 הַלֵּל שֶׁמוֹכְרֵת וְנוֹתֶנֶת וְקִיִּים מֵתָהּ מֵה יַעֲשׂוּ בְּכַתּוּבָתָהּ
 וּבְנְכָסִים הַנִּכְנָסִים וְיוֹצֵאִין עִמָּהּ בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
 יִחְלֻקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים
 נְכָסִים בְּחִזְקָתָן כְּתוּבָה בְּחִזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל נְכָסִים
 הַנִּכְנָסִים וְיוֹצֵאִים עִמָּהּ בְּחִזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב:

ד כְּנֶסֶה הָרִי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר וּבִלְבָד שְׁתֵּהָא
 כְּתוּבָתָהּ עַל נְכָסֵי בַּעְלָהּ הָרֵאשׁוֹן:

ה מִצּוּהַ בְּגִדוֹל לִיָּבֵם לֹא רָצָה מְהֻלְכִין עַל כָּל הָאֲחִים לֹא
 רָצוּ חוֹזְרִין אֶצֶל גְּדוֹל וְאוֹמְרִים לוֹ עָלֶיךָ מִצּוּהַ אוֹ חֲלוּץ
 אוֹ יָבֵם:

י תִּלָּה בְּקָטָן עַד שִׁיגְדִילִי אוֹ בְּגָדוֹל עַד שְׂיָבֵא מִמְּדִינַת
הַיָּם אוֹ בַּחֲרֹשׁ אוֹ בַּשּׁוֹטָה אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ אֶלָּא אוֹמְרִים
לוֹ עָלֶיךָ מִצְוָה אוֹ חֲלוּץ אוֹ יָבֵם:

י החולץ ליבמתו. הרי הוא כְּאֶחָד מִן הָאֲחִים לְנִחְלָה.
וְאִם יֵשׁ שָׁם אָבִי הַנִּכְסִים שֶׁל אָבִי הַכּוֹנֵס אֶת יִבְמָתוֹ זָכָה
בְּנִכְסִים שֶׁל אָחִיו רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ אִם
יֵשׁ שָׁם אָבִי הַנִּכְסִים שֶׁל אָבִי הַחֲלוּץ לִיבְמָתוֹ הוּא אֲסוּר
בְּקִרְוֹבוּתָהּ וְהִיא אֲסוּרָה בְּקִרְוֹבָיו הוּא אֲסוּר בְּאִמָּה
וּבְאִם אִמָּה וּבְאִם אֲבִיהָ וּבְבִתָּהּ וּבְבִת בִּתָּהּ וּבְבִת
בְּנָהּ וּבְאֲחֻתָּהּ בְּזִמְנָה שֶׁהִיא קִיָּמָה וְהָאֲחִים מוֹתְרִין
וְהִיא אֲסוּרָה בְּאָבִיו וּבְאָבִי אָבִיו (וּבְאָבִי אִמּוֹ) וּבְבָנָהּ
וּבְבִתָּהּ בְּנָהּ בְּאָחִיו וּבְבִתָּהּ אָחִיו מוֹתֵר אָדָם בְּקִרְוֹבַת צֶרֶת
חֲלוּצָתוֹ וְאֲסוּר בְּצֶרֶת קִרְוֹבַת חֲלוּצָתוֹ:

י החולץ ליבמתו וְנָשָׂא אָחִיו אֶת אֲחֻתָּהּ וּמָתָה חֲלוּצָתָהּ
וְלֹא מִתְיָבֶמֶת וְכֵן הַמְּגֵרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְנָשָׂא אָחִיו אֶת
אֲחֻתָּהּ וּמָתָה הִרִי זֶה פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיָּבוּם:

י שוֹמְרֵת יָבֵם שֶׁקִּדַּשׁ אָחִיו אֶת אֲחֻתָּהּ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה
(בֶּן בִּתְרָא) אָמְרוּ אוֹמְרִים לוֹ הִמָּתֵן עַד שִׁיעֲשֶׂה אָחִיד
הַגָּדוֹל מַעֲשֶׂה חֲלָץ לָהּ אָחִיו אוֹ כִּנְסָהּ יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ
מִתָּה הַיָּבָמָה יִכְנוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ מִתָּה יָבֵם יוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ
בְּגֵט וְאִשְׁתְּ אָחִיו בַּחֲלִיצָה:

י' הַיָּבָמָה לֹא תַחְלוֹץ וְלֹא תִתֵּיבֵם. עַד שֶׁיְהִיוּ לָהּ שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים. וְכֵן שָׂאָר כָּל הַנָּשִׁים. לֹא יִתְאַרְסוּ וְלֹא יִנָּשְׂאוּ.
עַד שֶׁיְהִיוּ לָהֶן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. אֶחָד בְּתוּלוֹת וְאֶחָד
בְּעוּלוֹת. אֶחָד גְּרוּשׁוֹת וְאֶחָד אֱלֻמָּנוֹת. אֶחָד נִשְׁוֹאוֹת
וְאֶחָד אָרוּסוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַנִּשְׁוֹאוֹת יִתְאַרְסוּ.
וְהָאָרוּסוֹת יִנָּשְׂאוּ. חוּץ מִן הָאָרוּסוֹת שֶׁבִּיהוּדָה. מִפְּנֵי
שֶׁלְבוּ גַם בָּהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כָּל הַנָּשִׁים יִתְאַרְסוּ. חוּץ
מִן הָאֱלֻמָּנָה. מִפְּנֵי הָאֵבּוֹל:

י"א אַרְבָּעָה אַחִים נִשְׁוֹאִים אַרְבַּע נָשִׁים וּמָתוּ. אִם רָצָה
הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם לִיבֵם אֶת כָּלָן. הָרִשׁוֹת בִּידוֹ. מִי שֶׁהָיָה
נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתָהּ. בִּיאָתָהּ אוֹ חֲלִיצָתָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן.
פּוֹטְרֵת צָרְתָּהּ. הָיָתָה אַחַת כְּשָׂרָה וְאַחַת פְּסוּלָה. אִם הָיָה
חוֹלֵץ חוֹלֵץ לַפְּסוּלָה. וְאִם הָיָה מִיָּבֵם מִיָּבֵם לַכְּשָׂרָה:

י"ב הַמַּחְזִיר גְּרוּשָׁתוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא תְלוּצָתוֹ. וְהַנּוֹשֵׂא קְרוֹבַת
תְלוּצָתוֹ. יוֹצִיא וְהוֹלֵךְ מִמָּזֹר. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻכְמֵי
אוֹמְרִים אֵין הוֹלֵךְ מִמָּזֹר. וּמוֹדִים בְּנוֹשֵׂא קְרוֹבַת גְּרוּשָׁתוֹ.
שֶׁהוֹלֵךְ מִמָּזֹר:

י"ג אִיזְהוּ מִמָּזֹר. כָּל שָׂאָר בֶּשֶׁר שֶׁהוּא בְּלֹא יָבִיא. דְּבָרֵי
רַבִּי עֲקִיבָא. שֶׁמַּעֲזוֹן הִתִּימָנִי אוֹמֵר כָּל שְׁחִיבִין עָלָיו כֶּרֶת
בְּיָדֵי שְׂמִים. וְהִלָּכָה כְּדְבָרָיו. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר כָּל שְׁחִיבִין
עָלָיו מִיתַת בֵּית דִּין. אָמַר רַבִּי שֶׁמַּעֲזוֹן בֶּן עֲזָאִי מַצְאֵתִי
מִגִּלְתָּ יוֹחֲסִין בִּירוּשָׁלַיִם. וְכָתוּב בָּהּ. אִישׁ פְּלוֹנִי מִמָּזֹר

מֵאִשֶּׁת אִישׁ לְקַיִם דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֲשֶׁתוֹ שְׁמָתָה מוֹתֵר
בְּאַחֲוֹתָהּ גֵּרָשָׁה וּמֵתָה מוֹתֵר בְּאַחֲוֹתָהּ נִשְׂאָת לְאַחֵר
וּמֵתָה מוֹתֵר בְּאַחֲוֹתָהּ יִבְמָתוֹ שְׁמָתָה מוֹתֵר בְּאַחֲוֹתָהּ
חָלָץ לָהּ וּמֵתָה מוֹתֵר בְּאַחֲוֹתָהּ נִשְׂאָת לְאַחֵר וּמֵתָה
מוֹתֵר בְּאַחֲוֹתָהּ:

פרק ה

רַבִּין גְּמַלְיָאל אוֹמֵר אֵין גֵּט אַחֵר גֵּט וְלֹא מֵאֵמֶר אַחֵר
מֵאֵמֶר וְלֹא בְּעִילָה אַחֵר בְּעִילָה וְלֹא חֲלִיצָה אַחֵר
חֲלִיצָה וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים יֵשׁ גֵּט אַחֵר גֵּט וַיֵּשׁ מֵאֵמֶר אַחֵר
מֵאֵמֶר אָבֵל לֹא אַחֵר בְּעִילָה וְלֹא אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם:

^א כִּי־צִד עָשָׂה מֵאֵמֶר בִּיבְמָתוֹ וְנָתַן לָהּ גֵּט צְרִיכָה הֵימָנוּ
חֲלִיצָה עָשָׂה מֵאֵמֶר וְחָלָץ צְרִיכָה הֵימָנוּ גֵּט עָשָׂה מֵאֵמֶר
וּבְעֵל הָרִי זֶה כְּמַצּוֹתָהּ:

^ב נָתַן גֵּט וְעָשָׂה מֵאֵמֶר צְרִיכָה גֵּט וְחֲלִיצָה נָתַן גֵּט וּבְעֵל
צְרִיכָה גֵּט וְחֲלִיצָה נָתַן גֵּט וְחָלָץ אֵין אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם
חָלָץ וְעָשָׂה מֵאֵמֶר נָתַן גֵּט וּבְעֵל אוֹ בְּעֵל וְעָשָׂה מֵאֵמֶר
נָתַן גֵּט וְחָלָץ אֵין אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם אֶחָד יִבְמָה אֶחָת
לִיבָם אֶחָד וְאֶחָד שְׁתֵּי יִבְמוֹת לִיבָם אֶחָד:

^ד כִּי־צִד עָשָׂה מֵאֵמֶר בָּזוּ וּמֵאֵמֶר בָּזוּ צְרִיכוֹת שְׁנֵי גִטִּין
וְחֲלִיצָה מֵאֵמֶר בָּזוּ וְגִט בָּזוּ צְרִיכָה גֵּט וְחֲלִיצָה מֵאֵמֶר
בָּזוּ וּבְעֵל אֶת זֶה צְרִיכוֹת שְׁנֵי גִטִּין וְחֲלִיצָה מֵאֵמֶר בָּזוּ

וְחָלֵץ לְזוֹ. הָרֵאשׁוֹנָה צָרִיכָה גֵט. גֵּט לְזוֹ וְגֵט לְזוֹ. צָרִיכוֹת
הֵימָנוּ חֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ. וּבָעַל אֶת זוֹ. צָרִיכָה גֵט וְחֲלִיצָה. גֵּט
לְזוֹ וּמֵאֲמָר לְזוֹ. צָרִיכָה גֵט וְחֲלִיצָה. גֵּט לְזוֹ וְחָלֵץ לְזוֹ. אֵין
אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם:

ה' חָלֵץ וְחָלֵץ אִו חָלֵץ וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וּבָעַל. אִו
בָּעַל וּבָעַל. אִו בָּעַל וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וְחָלֵץ. אֵין אַחֵר
חֲלִיצָה כָּלוּם. בֵּין יָבֵם אֶחָד לְשֵׁתִי יָבָמוֹת. בֵּין שְׁנֵי יָבָמִין
לִיבָמָה אֶחָת:

י' חָלֵץ וְעָשָׂה מֵאֲמָר. נָתַן גֵּט וּבָעַל אִו בָּעַל וְעָשָׂה מֵאֲמָר.
וְנָתַן גֵּט וְחָלֵץ. אֵין אַחֵר חֲלִיצָה כָּלוּם. בֵּין בִּתְחִילָה.
בֵּין בְּאַמְצַע. בֵּין בְּסוֹף. וְהַבְעִילָה בְּזִמָּן שֶׁהִיא בִּתְחִילָה
אֵין אַחֲרֶיהָ כָּלוּם. בְּאַמְצַע וּבְסוֹף יֵשׁ אַחֲרֶיהָ כָּלוּם. רַבִּי
נְחֻמִּיאַ אֹמֵר אַחַת בְּעִילָה וְאַחַת חֲלִיצָה. בֵּין בִּתְחִילָה בֵּין
בְּאַמְצַע בֵּין בְּסוֹף. אֵין אַחֲרֶיהָ כָּלוּם:

פרק ו

הָבֵא עַל יְבָמָתוֹ בֵּין בְּשׁוּגְגָה בֵּין בְּמִזֵּיד בֵּין בְּאִנּוּס בֵּין
 בְּרִצּוֹן אֲפִילוּ הוּא שׁוּגְגָה וְהִיא מְזִידָה הוּא מְזִיד
 וְהִיא שׁוּגְגָתָה הוּא אִנּוּס וְהִיא לֹא אִנּוּסָה הִיא אִנּוּסָה
 וְהוּא לֹא אִנּוּס אֶחָד הַמַּעֲרָה וְאֶחָד הַגּוֹמֵר קָנָה וְלֹא
 חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

ב וְכֵן הָבֵא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרִיּוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה אוֹ פְּסוּלוֹת
 כְּגוֹן אֱלֻמָּנָה לְכַהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדִּיּוֹט
 מִמְּזֻרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֵר וּלְנִתְּנִין
 פְּסָלָה וְלֹא חָלַק בֵּין בִּיאָה לְבִיאָה:

ג אֱלֻמָּנָה לְכַהֵן גָּדוֹל גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדִּיּוֹט מִן
 הָאֲרוּסִין לֹא יֹאכְלוּ בְּתֵרוּמָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 מְכַשִּׁירִין נִתְאַרְמְלוּ אוֹ נִתְגַּרְשוּ מִן הַנְּשׂוּאִין פְּסוּלוֹת מִן
 הָאֲרוּסִין כְּשֵׁרוֹת:

ד כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יֵשֵׂא אֱלֻמָּנָה בֵּין אֱלֻמָּנָה מִן הָאֲרוּסִין
 בֵּין אֱלֻמָּנָה מִן הַנְּשׂוּאִין וְלֹא יֵשֵׂא אֶת הַבּוֹגֶרֶת רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשִּׁירִין בְּבוֹגֶרֶת וְלֹא יֵשֵׂא אֶת
 מַכַּת עֵץ אֲרֵס אֶת הָאֱלֻמָּנָה וְנִתְמַנָּה לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל
 יִכְנוּס וּמַעֲשֶׂה בִּיהוּשָׁע בֶּן גִּמְלָא שֶׁקִּדַּשׁ אֶת מִרְתָּא בֵּת
 בִּיתוֹס וּמִנָּהוּ הַמֶּלֶךְ לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל וּכְנָסָה שׁוֹמֶרֶת יָבָם
 שֶׁנִּפְלָה לִפְנֵי כֹהֵן הַדִּיּוֹט וְנִתְמַנָּה לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל אֵף עַל

פִּי שֶׁעָשָׂה בָּהּ מֵאֹמֶר הָרִי זֶה לֹא יִכְנוּס. כֹּהֵן גָּדוֹל שָׁמַת
אָחִיו. חוֹלֵץ וְלֹא מִיָּבִם:

ה' כֹּהֵן גָּדוֹל לֹא יִשָּׂא אִילוּנִית. אֵלָּא אִם בֶּן יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה
וּבָנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף עַל פִּי שֵׁשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים.
לֹא יִשָּׂא אִילוּנִית. שֶׁהִיא זֹנָה הָאֻמּוּרָה בַּתּוֹרָה. וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים אֵין זֹנָה אֵלָּא גִיּוֹרֶת וּמִשְׁחַרְרֶת. וְשֹׁנְבַעְלָה
בְּעִילַת זָנוֹת:

י' לֹא יִבְטֹל אָדָם מִפְרִיָּה וְרִבְיָה. אֵלָּא אִם בֶּן יֵשׁ לוֹ בָּנִים.
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׁנֵי זָכָרִים. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים זָכָר
וְנִקְבָּה. שֶׁנֶּאֱמַר זָכָר וְנִקְבָּה בְּרֵאִם. נָשָׂא אִשָּׁה וְשָׁהָה
עִמָּה עֶשֶׂר שָׁנִים וְלֹא יִלְדָּה. אֵינּוּ רִשָּׁאִי לְבִטּוֹל. גִּרְשָׁה
מוֹתֶרֶת לְנִשָּׂא לְאַחֵר. וְרִשָּׁאִי הַשְּׁנִי לְשִׁהוּת עִמָּה עֶשֶׂר
שָׁנִים. וְאִם הִפִּילָה מִזֶּנֶה מִשְׁעָה שֶׁהִפִּילָה. הָאִישׁ מַצֵּנָה
עַל פְּרִיָּה וְרִבְיָה אָבֵל לֹא הָאִשָּׁה. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא
אוֹמֵר עַל שְׁנֵיהֶם הוּא אוֹמֵר. וַיִּבְרַךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
לָהֶם אֱלֹהִים פָּרוּ וּרְבוּ:

פרק ז

אֶלְמָנָה לִכְהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לִכְהֵן הַדְּיוּט.
הַכְּנִיסָה לוֹ עֲבָדֵי מְלוּג וְעֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. עֲבָדֵי
מְלוּג לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה. עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל יֹאכְלוּ. וְאֵלוֹ
הֵן עֲבָדֵי מְלוּג. אִם מֵתוּ מֵתוֹ לָהּ. וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ
לָהּ. אִף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיִּיב בְּמִזְוֹנוֹתֶיךָ. הֲרִי אֵלֶיךָ לֹא יֹאכְלוּ
בִּתְרוּמָה. וְאֵלוֹ הֵן עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. אִם מֵתוּ מֵתוֹ לוֹ. וְאִם
הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לוֹ. הוּאֵל וְהוּא חַיִּיב בְּאַחֲרֵיּוֹתֶיךָ. הֲרִי אֵלֶיךָ
יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה:

ב בֵּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאֵאת לִכְהֵן. וְהַכְּנִיסָה לוֹ עֲבָדִים. בֵּין עֲבָדֵי
מְלוּג. בֵּין עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. הֲרִי אֵלֶיךָ יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה. וּבֵת
כֹּהֵן שֶׁנִּשְׁאֵאת לְיִשְׂרָאֵל. וְהַכְּנִיסָה לוֹ בֵּין עֲבָדֵי מְלוּג. בֵּין
עֲבָדֵי צֶאֱן בְּרִזָּל. הֲרִי אֵלֶיךָ לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָה:

ג בֵּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאֵאת לִכְהֵן. וּמֵת וְהִנִּיחָהּ מְעַבְּרֶת. לֹא
יֹאכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי חִלְקוֹ שֶׁל עֶבֶר. שֶׁהָעֶבֶר
פּוֹסֵל וְאֵינוֹ מֹאכִיל. דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמְרוּ לוֹ מֵאַחֵר
שֶׁהִעֲדָתָ לָנוּ עַל בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן. אִף בֵּת כֹּהֵן לִכְהֵן.
וּמֵת וְהִנִּיחָהּ מְעַבְּרֶת. לֹא יֹאכְלוּ עֲבָדֶיהָ בִּתְרוּמָה מִפְּנֵי
חִלְקוֹ שֶׁל עֶבֶר:

ד הָעֶבֶר. וְהַיֵּבֶם. וְהָאֲרוּסִין. וְהַחֲרָשׁ. וּבֶן תִּשְׁעֵי שָׁנִים וַיּוֹם
אֶחָד. פּוֹסֵלִין וְלֹא מֹאכִילִין. סָפֵק שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעֵי שָׁנִים
וַיּוֹם אֶחָד. סָפֵק שֶׁאֵינוֹ. סָפֵק הֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת. וְסָפֵק

שלא הביא נפל הבית עליו ועל בת אחיו ואין ידוע איזה מהם מת ראשון צרתה חולצת ולא מתיבמת:

ה האונס והמפתה והשוטה לא פוסלים ולא מאכילים ואם אינם ראויין לבא בישראל הרי אלו פוסלין ביצד ישראל שבא על בת כהן תאכל בתרומה עברה לא תאכל בתרומה נחתך העבר במעיה תאכל כהן שבא על בת ישראל לא תאכל בתרומה עברה לא תאכל ילדה תאכל נמצא פחו של בן גדול משל אב העבד פוסל משום ביאה ואינו פוסל משום זרע ביצד בת ישראל לכהן ובת כהן לישראל וילדה הימנו בן והלך הבן ונכבש על השפחה וילדה הימנו בן הרי זה עבד היתה אם אביו בת ישראל לכהן לא תאכל בתרומה בת כהן לישראל תאכל בתרומה ממזר פוסל ומאכיל ביצד בת ישראל לכהן ובת כהן לישראל וילדה הימנו בת והלכה הבת ונשאת לעבד או לנכרי וילדה הימנו בן הרי זה ממזר היתה אם אמו בת ישראל לכהן תאכל בתרומה בת כהן לישראל לא תאכל בתרומה:

י כהן גדול פעמים שהוא פוסל ביצד בת כהן לישראל וילדה הימנו בת והלכה הבת ונשאת לכהן וילדה הימנו בן הרי זה ראוי להיות כהן גדול עומד ומשמש על גבי המזבח מאכיל את אמו ופוסל אם אמו וזאת אומרת לא כבני כהן גדול שהוא פוסלני מן התרומה:

פרק ח

הָעֶרֶל וְכָל הַטְּמְאִים. לֹא יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָהּ. נָשִׂיָּהּ
וְעִבְדֶּיהָ. יֹאכְלוּ בִּתְרוּמָהּ. פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוֹת
שְׁפָכָה. הֵן וְעִבְדֶּיהָ יֹאכְלוּ. וְנָשִׂיָּהּ לֹא יֹאכְלוּ. וְאִם לֹא
יָדְעָה מְשַׁנְעָשָׁה פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוֹת שְׁפָכָה. הָרִי אֵלּוּ
יֹאכְלוּ:

^ב אִיזְהוּ פָּצוּעַ דָּכָא. כָּל שֶׁנִּפְצָעוּ הַבָּצִים שְׁלוֹ. וְאִפְּלוּ
אֶחָת מֵהֶן. וּכְרוֹת שְׁפָכָה כָּל שֶׁנִּכְרַת הַגִּיד. וְאִם נִשְׁתַּיֵּר
מִהֶעֱטָרָה אִפְּלוּ כְּחוּט הַשְּׁעָרָה כָּשֶׁר. פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוֹת
שְׁפָכָה מוֹתָרִין בְּגִיּוֹרֹת וּמִשְׁחָרְרֹת. וְאִינָן אֲסוּרִין אֲלֵא
מִלְּבֹא בִקְהָל. שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יָבֹא פָּצוּעַ דָּכָא וּכְרוֹת שְׁפָכָה
בִּקְהָל יי:

^ג עֲמוּנֵי וּמוֹאָבֵי אֲסוּרִים וְאֲסוּרִין אֲסוּר עוֹלָם. אֲבָל
נִקְבוֹתֵיהֶם מוֹתָרוֹת מִיָּד. מִצָּרִי וְאֲדוּמֵי אֵינָם אֲסוּרִין אֲלֵא
עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. אֶחָד זָכָרִים וְאֶחָד נְקִבוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן
מֵתִיר אֶת הַנִּקְבוֹת מִיָּד. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן קָל וְחֹמֶר
הַדְּבָרִים. וְמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁאֵסֵר אֶת הַזָּכָרִים אֲסוּר
עוֹלָם. הֵתִיר אֶת הַנִּקְבוֹת מִיָּד. מָקוֹם שֶׁלֹּא אֵסֵר אֶת
הַזָּכָרִים. אֲלֵא עַד שְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת. אֵינּוּ דִין שֶׁנִּתִּיר אֶת
הַנִּקְבוֹת מִיָּד. אָמְרוּ לֹא אִם הֵלְכָה נִקְבָּל. וְאִם לִדִּין יֵשׁ
תְּשׁוּבָה. אָמַר לָהֶם לֹא כִּי הֵלְכָה אָנִי אוֹמֵר. מִמְּזִרִים

וְנִתְּנִים אֲסוּרִין וְאֲסוּרִין אֲסוּר עוֹלָם אֶחָד זְכָרִים וְאֶחָד
נְקִבוֹת:

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁמַעְתִּי שֶׁהַסָּרִיס חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין
לְאִשְׁתּוֹ וְהַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ וְאִין לִי
לְפָרֶשׁ אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרָשׁ סָרִיס אָדָם חוֹלֵץ
וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁהֵיְתָה לוֹ שַׁעַת הַכָּשֶׁר סָרִיס
חֲמָה לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁלֹא הֵיְתָה לוֹ
שַׁעַת הַכָּשֶׁר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא כִּי אֵלָּא סָרִיס חֲמָה
חוֹלֵץ וְחוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְפוּאָה סָרִיס אָדָם
לֹא חוֹלֵץ וְלֹא חוֹלְצִין לְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁאִין לוֹ רְפוּאָה הַעֲדִיד
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן בִּתְרָא עַל בֶּן מְגוּסָת שֶׁהָיָה בִירוּשָׁלַיִם
סָרִיס אָדָם וַיְבִמּוּ אֶת אִשְׁתּוֹ לְקַיָּים דְּבַרִּי רַבִּי עֲקִיבָא:

הַסָּרִיס לֹא חוֹלֵץ וְלֹא מֵיבֵם וְכֵן אֵילּוֹנִית לֹא חוֹלְצָת
וְלֹא מִתִּיבֶמֶת הַסָּרִיס שֶׁחָלַץ לִיבֻמָּתוֹ לֹא פָסְלָה בְּעִלָּה
פָּסְלָה מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּעִילַת זָנוֹת וְכֵן אֵילּוֹנִית שֶׁחָלְצוּ לָהּ
אֲחִים לֹא פָסְלוּהָ בְּעִלּוּהָ פָסְלוּהָ מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּעִילַת
זָנוֹת:

סָרִיס חֲמָה כֹּהֵן שֶׁנֶּשֶׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִילָה בִּתְרוּמָה
רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים אֲנִדְרוּגִינוֹס כֹּהֵן שֶׁנֶּשֶׂא בֵּת
יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִילָה בִּתְרוּמָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר טוֹמְטוֹם
שֶׁנֶּקְרַע וְנִמְצָא זָכָר לֹא יִחְלוּץ מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּסָרִיס:

אֲנִדְרוּגִינוֹס נוֹשָׂא אָבֵל לֹא נִשָּׂא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
אֲנִדְרוּגִינוֹס חִיִּיבִים עָלָיו סְקִילָה בְּזָכֶר:

פרק ט

יֵשׁ מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֶיהֶן וְאַסּוּרוֹת לִיבְמֵיהֶן. מוֹתָרוֹת
לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. מוֹתָרוֹת לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ.
וְאַסּוּרוֹת לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ. וְאֵלּוּ מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת
לִיבְמֵיהֶן. כֹּהֵן הַדִּיּוֹט שֶׁנִּשָּׂא אֶת הָאֵלְמָנָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ אֶחָ כֹּהֵן
גָּדוֹל. חָלָל שֶׁנִּשָּׂא כְּשֶׁרָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ כָּשֶׁר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא
בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ מִמָּזֵר. מִמָּזֵר שֶׁנִּשָּׂא מִמָּזֶרֶת. וְיֵשׁ
לוֹ אֶחָ יִשְׂרָאֵל. מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לִיבְמֵיהֶן:

^ב וְאֵלּוּ מוֹתָרוֹת לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. כֹּהֵן גָּדוֹל
שֶׁקִּדַּשׁ אֶת הָאֵלְמָנָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ כֹּהֵן הַדִּיּוֹט. כָּשֶׁר שֶׁנִּשָּׂא
חָלָלָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ חָלָל. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא מִמָּזֶרֶת. וְיֵשׁ
לוֹ אֶחָ מִמָּזֵר. מִמָּזֵר שֶׁנִּשָּׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ
יִשְׂרָאֵל. מוֹתָרוֹת לִיבְמֵיהֶן וְאַסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. אֲסוּרוֹת
לְאֵלּוּ וּלְאֵלּוּ. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁנִּשָּׂא אֶת הָאֵלְמָנָה. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ
כֹּהֵן גָּדוֹל אוֹ כֹּהֵן הַדִּיּוֹט. כָּשֶׁר שֶׁנִּשָּׂא חָלָלָה. וְיֵשׁ לוֹ
אֶחָ כָּשֶׁר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשָּׂא מִמָּזֶרֶת. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ יִשְׂרָאֵל.
מִמָּזֵר שֶׁנִּשָּׂא בֵּת יִשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ לוֹ אֶחָ מִמָּזֵר. אֲסוּרוֹת לְאֵלּוּ
וּלְאֵלּוּ. וְשָׂאֵר כָּל הַנָּשִׁים. מוֹתָרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְלִיבְמֵיהֶן:

^ג שְׁנֵיזוֹת מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים. שְׁנֵיזוֹת לְבַעַל וְלֹא שְׁנֵיזוֹת לִיבָם.
אֲסוּרָה לְבַעַל וּמוֹתָרָת לִיבָם. שְׁנֵיזוֹת לִיבָם וְלֹא שְׁנֵיזוֹת לְבַעַל.

אסורה ליבם ומוותרת לבעל. שניה לזה ולזה. אסורה לזה ולזה. אין לה לא כתובה. ולא פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. והולד כשר. וכופין אותו להוציא. אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתניה לישׂראל. בת ישׂראל לנתין ולממזר. יש להן כתובה:

ד בת ישׂראל מאורסת לכהן. מעברת מכהן. שומרת יבם לכהן. וכן בת כהן לישׂראל. לא תאכל בתרומה. בת ישׂראל מאורסת ללוי. מעברת מלוי. שומרת יבם ללוי. וכן בת לוי לישׂראל. לא תאכל במעשר. בת לוי מאורסת לכהן. מעברת מכהן. שומרת יבם לכהן. וכן בת כהן ללוי. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר:

ה בת ישׂראל שנשאת לכהן. תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. תאכל בתרומה. נשאת ללוי. תאכל במעשר. מת ולזה הימנו בן. תאכל במעשר. נשאת לישׂראל. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. מת ולזה הימנו בן. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. מת בנה מישׂראל. תאכל במעשר. מת בנה מלוי. תאכל בתרומה. מת בנה מכהן. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר:

ו בת כהן שנשאת לישׂראל. לא תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. לא תאכל בתרומה. נשאת ללוי. תאכל במעשר. מת ולזה הימנו בן. תאכל במעשר. נשאת לכהן. תאכל בתרומה. מת ולזה הימנו בן. תאכל בתרומה. מת

בְּנֵה מִכֶּהֱן לֹא תֹאכַל בִּתְרוֹמָה מֵת בְּנֵה מְלוֹי לֹא תֹאכַל
בַּמַּעֲשֵׂר מֵת בְּנֵה מִיִּשְׂרָאֵל חוֹזֶרֶת לְבֵית אָבִיהָ וְעַל זֶה
נֶאֱמַר וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעֲוִיָּה מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹאכַל:

פרק י

הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בַּעֲלָהּ לְמַדִּינַת הַיָּם וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ
מֵת בַּעֲלֶיךָ וְנִשְׁאָת וְאַחֵר כֵּךְ בָּא בַּעֲלָהּ תֵּצֵא
מִזֶּה וּמִזֶּה וְצָרִיכָה גֵט מִזֶּה וּמִזֶּה וְאִין לָהּ כְּתוּבָה וְלֹא
פִּירוֹת וְלֹא מְזוֹנוֹת וְלֹא בְּלָאוֹת לֹא עַל זֶה וְלֹא עַל זֶה אִם
נָטְלָה מִזֶּה וּמִזֶּה תַּחֲזִיר וְהוּלָד מִמֶּזֶר מִזֶּה וּמִזֶּה וְלֹא זֶה
וְזֶה מְטַמְּאִין לָהּ וְלֹא זֶה וְזֶה זָכָאִי לֹא בִּמְצִיאָתָהּ וְלֹא
בַּמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ וְלֹא בַּהֲפָרַת נְדָרֶיהָ הֵיטָה בֵּת יִשְׂרָאֵל
נִפְסְלָה מִן הַכְּהוֹנָה וּבֵת לִוִּי מִן הַמַּעֲשֵׂר וּבֵת כֹּהֵן מִן
הַתְּרוֹמָה וְאִין יוֹרְשִׁים שֶׁל זֶה וְיוֹרְשִׁים שֶׁל זֶה יוֹרְשִׁים אֶת
כְּתוּבָתָהּ וְאִם מֵתוּ אָחִיו שֶׁל זֶה וְאָחִיו שֶׁל זֶה חוֹלְצִין
וְלֹא מִיִּבְמִין רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כְּתוּבָתָהּ עַל גִּבְסֵי בַּעֲלָהּ
הָרֵאשׁוֹן רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הָרֵאשׁוֹן זָכָאִי בִּמְצִיאָתָהּ
וּבַמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר בִּיאָתָה
אוֹ חֲלִיצָתָה מֵאָחִיו שֶׁל רֵאשׁוֹן פּוֹטֶרֶת צֶרֶתָהּ וְאִין הוּלָד
מִמֶּנּוּ מִמֶּזֶר וְאִם נִשְׁאָת שֶׁלֹּא בְּרִשׁוֹת מוֹתֶרֶת לַחֲזוֹר לוֹ:

ב נִשְׁאָת עַל פִּי בֵּית דִּין תֵּצֵא וּפְטוּרָה מִן הַקֶּרְבֵּן שֶׁלֹּא עַל
פִּי בֵּית דִּין תֵּצֵא וְחִיבָת בְּקֶרְבֵּן יָפָה כַּח בֵּית דִּין שְׁפוֹטֶרֶת

מִן הַקֶּרְבֵּן. הוֹרוּהָ בֵּית דִּין לְנִשָּׂא וְהִלָּכָה וּמִלְקָלָה חֵיבָתָּה
בְּקֶרְבֵּן. שְׁלֵא הַתִּירוּהָ אֶלָּא לְנִשָּׂא:

ג' הָאִשָּׁה שֶׁהִלָּךְ בַּעֲלָהּ וּבָנָה לַמְּדִינָת הָיִם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ
לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְאַחֵר כֵּךְ מֵת בִּגְדָּה וְנִשְׂאָתָּה. וְאַחֵר כֵּךְ
אָמְרוּ לָהּ חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהוֹלֵךְ הָרִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן
מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בִּגְדָּה. וְאַחֵר כֵּךְ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְנִתְיַבְמָה.
וְאַחֵר כֵּךְ אָמְרוּ לָהּ חֲלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים. תֵּצֵא וְהוֹלֵךְ
רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ וְנִשְׂאָתָּה. וְאַחֵר
כֵּךְ אָמְרוּ לָהּ קָיָם הָיָה וּמֵת. תֵּצֵא וְהוֹלֵךְ רִאשׁוֹן מִמָּזוֹר.
וְהָאֲחֲרוֹן אֵינוֹ מִמָּזוֹר. אָמְרוּ לָהּ מֵת בַּעֲלֶיךָ. וְנִתְקַדְּשָׁה.
וְאַחֵר כֵּךְ בָּא בַּעֲלָהּ. מוֹתֶרֶת לַחֲזוֹר לוֹ. אֵף עַל פִּי שְׁנֵתָן
לָהּ אַחֲרוֹן גָּט. לֹא פָסְלָה מִן הַכְּהוֹנָה. אֵת זֶה דֶּרֶשׁ רַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן מֹתֵיָא וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִשָּׁה. וְלֹא מֵאִישׁ שְׂאִינוּ
אִשָּׁה:

ד' מִי שֶׁהִלָּכָה אֶשְׁתּוֹ לַמְּדִינָת הָיִם. וּבָאוּ וְאָמְרוּ לוֹ מֵתָה
אֶשְׁתֶּךָ. וְנִשָּׂא אֵת אַחֻתָּהּ. וְאַחֵר כֵּךְ בָּאת אֶשְׁתּוֹ. מוֹתֶרֶת
לַחֲזוֹר לוֹ. הוּא מוֹתֵר בְּקִרְוֹבוֹת שְׁנֵיָהּ. וּשְׁנֵיָהּ מוֹתֶרֶת
בְּקִרְוֹבֶיּוֹ. וְאִם מֵתָה רִאשׁוֹנָה. מוֹתֵר בְּשְׁנֵיָהּ. אָמְרוּ לוֹ
מֵתָה אֶשְׁתֶּךָ. וְנִשָּׂא אֵת אַחֻתָּהּ. וְאַחֵר כֵּךְ אָמְרוּ לוֹ. קִיַּמְתָּ
הֵיטֵהּ וּמֵתָה. הוֹלֵךְ רִאשׁוֹן מִמָּזוֹר. וְהָאֲחֲרוֹן אֵינוֹ מִמָּזוֹר.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר כָּל שְׁפוּסֵל עַל יְדֵי אַחֲרִים. פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ. וְכָל שְׂאִינוֹ פּוֹסֵל עַל יְדֵי אַחֲרִים. אֵינוֹ פּוֹסֵל עַל יְדֵי
עַצְמוֹ:

ה אמרו לו מֵתָה אֶשְׁתֶּךָ וְנָשָׂא אֲחוֹתָהּ מֵאֲבִיהָ מֵתָה
וְנָשָׂא אֲחוֹתָהּ מֵאִמָּהּ מֵתָה וְנָשָׂא אֲחוֹתָהּ מֵאֲבִיהָ
מֵתָה וְנָשָׂא אֲחוֹתָהּ מֵאִמָּהּ וְנִמְצְאוּ כָּלן קִימוֹת מֵתָה
בְּרֵאשׁוֹנָה בְּשָׁלִישִׁית וּבַחֲמִישִׁית וּפּוֹטְרוֹת צְרוּתֶיהֶן
וְאֶסּוּר בְּשֵׁנִיָּה וּבְרִבְעִית וְאֵין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת
צָרְתָּהּ וְאִם בָּא עַל הַשֵּׁנִיָּה לְאַחַר מִיתַת הָרֵאשׁוֹנָה מוֹתֵר
בְּשֵׁנִיָּה וּבְרִבְעִית וּפּוֹטְרוֹת צְרוּתֶיהֶן וְאֶסּוּר בְּשָׁלִישִׁית
וּבַחֲמִישִׁית וְאֵין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צָרְתָּהּ:

י בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד הוּא פּוֹסֵל עַל יְדֵי אֶחָיו וְהָאֶחָיו
פּוֹסֵלִין עַל יְדֵיו אֲלֹא שֶׁהוּא פּוֹסֵל תְּחִלָּה וְהָאֶחָיו פּוֹסֵלִין
תְּחִלָּה וְסוֹף כִּי צַד בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל
יְבֻמְתּוֹ פָּסֵל עַל יְדֵי אֶחָיו בָּאוּ אֶחָיו עָלֶיהָ וַעֲשׂוּ בָּהּ
מֵאֲמֵר נִתְּנוּ גִט אוֹ חִלְצוּ פָּסְלוּ עַל יְדֵיו:

י בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבֻמְתּוֹ וְאַחַר כֵּךְ בָּא
עָלֶיהָ אֶחָיו שֶׁהוּא בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד פָּסֵל עַל יְדֵיו
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר לֹא פָּסֵל:

ח בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבֻמְתּוֹ וְאַחַר כֵּךְ בָּא
עַל צָרְתָּהּ פָּסֵל עַל יְדֵי עֲצָמוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר לֹא פָּסֵל
בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבֻמְתּוֹ וּמֵת חוֹלְצָת
וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת נָשָׂא אִשָּׁה וּמֵת הָרִי זוֹ פְּטוּרָה:

ט בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שָׁבָא עַל יְבֻמְתּוֹ וּמִשֶּׁהֲגִדִּיל
נָשָׂא אִשָּׁה אַחֲרַת וּמֵת אִם לֹא יָדַע אֶת הָרֵאשׁוֹנָה

משהגדיל. הראשונה חולצת ולא מתבבמת. והשניה או
חולצת או מתבבמת. רבי שמעון אומר מיבם לאיזו
שירצה. וחולץ לשניה. אחד שהוא בן תשע שנים ויום
אחד. ואחד שהוא בן עשרים שנה. שלא הביא שתי
שערות:

פרק יא

נושאין על האנוסה ועל המפתה. האונס והמפתה על
הנשואה חייב. נושא אדם אנוסת אביו ומפתה
אביו. אנוסת בנו ומפתה בנו. רבי יהודה אוסר באנוסת
אביו ומפתה אביו:

^א הגיורת שנתגירו בניה עמה. לא חולצין ולא מיבמין.
אפילו הורתו של ראשון שלא בקדושה ולידתו בקדושה.
והשני הורתו ולידתו בקדושה. וכן שפחה שנשתחררו
בניה עמה:

^ב חמש נשים שנתערבו ולדותיהן. הגדילו התערבות
ונשאו נשים ומתו. ארבעה חולצין לאחת. ואחד מיבם
אותה. הוא ושלשה. חולצין לאחת. ואחד מיבם. נמצאו
ארבע חליצות ויבום. לכל אחת ואחת:

^ג האשה שנתערב ולדה בולד כלתה. הגדילו התערבות
ונשאו נשים ומתו. בני הכלה חולצין ולא מיבמין. שהוא
ספק אשת אחיו. וספק אשת אחי אביו. ובני הזקנה.

או חולצין או מיבמין. שהוא ספק אשת אחיו ואשת בן
אחיו. מתו הפשרים בני התערובות לבני הזקנה. חולצין
ולא מיבמין. שהוא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו.
ובני הפלה אחד חולץ ואחד מיבם:

ה' כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה. הרי אלו אכלים
בתרומה וחולקים חלק אחד בגרן. ואינן מטמאין למתים.
ואין נושאין נשים. בין כשרות בין פסולות. הגדילו
התערובות ושחררו זה את זה. נושאין נשים ראויות
לכהונה. ואינן מטמאין למתים. ואם נטמאו אין סופגין
את הארבעים. ואינן אוכלים בתרומה. ואם אכלו אין
משלמים קרן וחמש. ואינן חולקין על הגרן. ומוכרין את
התרומה והדמים שלהם. ואינן חולקים בקדשי המקדש.
ואין נותנין להם קדשים. ואין מוציאין שלהם מידם.
ופטורים מן הזרוע ומן הלחיים ומן הקבה. ובכורן יהא
רועה עד שיסתאב. ונותנין עליהם חמרי כהנים וחמרי
ישראלים:

י' מי שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים. ונשאת
וילדה. ואין ידוע אם בן תשעה לראשון. אם בן שבעה
לאחרון. היו לה בנים מן הראשון ובנים מן השני. חולצין
ולא מיבמין. וכן הוא להם חולץ ולא מיבם. היו לו אחים
מן הראשון ואחים מן השני. שלא מאותה האם. הוא
חולץ ומיבם. והם אחד חולץ ואחד מיבם:

י' הִיָּה אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כֹּהֵן. נוֹשֵׂא אִשָּׁה רְאוּיָה לִכְהֵן. וְאִינוּ מְטַמֵּא לַמֵּתִים. וְאִם נָטְמָא אִינוּ סוֹפֵג אֶת הָאֲרֻבָּעִים. וְאִינוּ אוֹכֵל בִּתְרוּמָה. וְאִם אָכַל אִינוּ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ. וְאִינוּ חוֹלֵק עַל הַגֶּרֶן. וּמוֹכֵר (הַתְּרוּמָה) וְהַדָּמִים שָׁלוּ. וְאִינוּ חוֹלֵק בְּקֹדֶשִׁי הַמִּקְדָּשׁ. וְאִין נֹתְנִים לוֹ (אֶת) הַקֹּדֶשִׁים וְאִין מוֹצִיאִין אֶת שָׁלוּ מִיָּדוֹ. וּפְטוֹר מִן הַזֵּרוּעַ וְהַלְחִיִּים וְהַקֶּבֶה. וּבִכּוּרוֹ יֵהָא רוּעָה עַד שִׁסְתָּאב. וְנוֹתְנִין עָלָיו חֲמֵרִי כֹהֲנִים וְחֲמֵרִי יִשְׂרָאֵלִים. הֵיוּ שְׁנֵיהֶם כֹּהֲנִים. הוּא אוֹנֵן עֲלֵיהֶם. וְהֵם אוֹנֵנִין עָלָיו. הוּא אִינוּ מְטַמֵּא לָהֶם. וְהֵם אִינֶם מְטַמְּאִין לוֹ. הוּא אִינוּ יוֹרֵשׁ אוֹתָן. אָבֵל הֵם יוֹרְשִׁין אוֹתוֹ. וּפְטוֹר עַל מִכְתּוֹ וְעַל קִלְלָתוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה. וְעוֹלָה בְּמִשְׁמְרוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה. וְאִינוּ חוֹלֵק. וְאִם הֵיוּ שְׁנֵיהֶם בְּמִשְׁמֵר אֶחָד. נוֹטְלִין חֵלֶק אֶחָד:

פרק יב

מִצְוֹת חֲלִיצָה בְּשִׁלְשָׁה דִּינִין. וְאֶפִּילוּ שְׁלֹשָׁתָן הִדְיוּטוֹת. חֲלִיצָה בְּמִנְעַל חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. בְּאַנְפְּלִיא חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. בְּסִנְדֵּל שִׁישׁ לוֹ עָקֵב כָּשֶׁר. וְשִׂאִין לוֹ עָקֵב פְּסוּל. מִן הָאֲרֻבּוּבָה וּלְמִטָּה. חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. מִן הָאֲרֻבּוּבָה וּלְמַעְלָה חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה:

ב' חֲלִיצָה בְּסִנְדֵּל שִׂאִינוּ שָׁלוּ. אוּ בְּסִנְדֵּל שֶׁל עֵץ. אוּ בְּשֶׁל שְׂמָאל בִּימִין. חֲלִיצָתָהּ בְּשָׂרָה. חֲלִיצָה בְּגָדוֹל שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַלּוֹךְ בוֹ. אוּ בְּקִטָּן שֶׁהוּא חוֹפֶה אֶת רוֹב רִגְלוֹ. חֲלִיצָתָהּ

כְּשֶׁרָהּ. חֲלָצָה בְּלִילָהּ. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
פּוֹסֵל בְּשִׁמְאֵל חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשֵּׁיר:

א חֲלָצָה וְרִקְקָה אֲבָל לֹא קָרְאָהּ. חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. קָרְאָהּ
וְרִקְקָה אֲבָל לֹא חֲלָצָה. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. חֲלָצָה וְקָרְאָהּ
אֲבָל לֹא רִקְקָהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר חֲלִיצָתָה כְּשֶׁרָהּ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כָּכָה
יַעֲשֶׂה. כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מַעֲבֵב. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא
מִשֶּׁם רְאִיָּה. כָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ. כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה
בְּאִישׁ:

ד הַחֲרַשׁ שֶׁנִּחְלַץ וְהַחֲרַשֶּׁת שֶׁחֲלָצָהּ. וְהַחוֹלֶצֶת לְקָטָן.
חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. קָטָנָה שֶׁחֲלָצָהּ. תַּחֲלוּץ מִשְׁתַּגְּדִיל. וְאִם
לֹא חֲלָצָהּ. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה:

ה חֲלָצָה בְּשָׁנִים אוֹ בְּשִׁלְשָׁה. וְנִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב
אוֹ פְּסוּל. חֲלִיצָתָה פְּסוּלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יוֹחָנָן
הַסַּנְדֵּלָר מְכַשִּׁירִין. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁחֲלַץ בֵּינוֹ לְבֵינָהּ
בְּבֵית הָאֲסוּרִים. וְבֹא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְהַכְּשִׁיר:

ו מִצּוֹת חֲלָצָה. בָּא הוּא וַיִּבְמְתוּ לְבֵית דִּין. וְהֵן מְשִׁיאִין
לוֹ עֵצָה הַהוֹגֶנֶת לוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וְקָרְאוּ לוֹ זִקְנֵי עִירוֹ וְדִבְרוּ
אֵלָיו. וְהִיא אוֹמֶרֶת מֵאֵן יִבְמִי לְהִקִּים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל
לֹא אָבָה יִבְמִי. וְהוּא אוֹמֵר לֹא חֲפָצְתִּי לְקַחְתָּהּ. וּבִלְשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ הָיוּ אוֹמְרִים. וְנִגְשָׁה יִבְמְתוּ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזִּקְנִים.
וְחֲלָצָה נִעְלָו מֵעַל רִגְלוֹ. וַיִּרְקָה בְּפָנָיו רוּחַ הַנִּרְאָה לַדִּינִים.

וְעָנְתָהּ וְאָמְרָהּ כִּכָּה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית
אָחִיו עַד כָּאֵן הָיוּ מְקַרִּין וּכְשֶׁהִקְרָא רַבִּי הוֹרְקָנוֹס תַּחַת
הָאֵלָה בְּכַפֵּר עֵיטָם וְגָמַר אֶת כָּל הַפְּרָשָׁה הַחֲזָקוּ לִהְיוֹת
גּוֹמְרִין כָּל הַפְּרָשָׁה וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ
הַנֶּעֱלֹ מִצְוָה בְּדִינָן וְלֹא מִצְוָה בְּתִלְמִידִים רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר מִצְוָה עַל כָּל הָעוֹמְדִים שֵׁם לוֹמֵר חֲלוּץ הַנֶּעֱלֹ חֲלוּץ
הַנֶּעֱלֹ חֲלוּץ הַנֶּעֱלֹ:

פרק יג

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אֵין מִמָּאֲנִין אֶלָּא אַרוֹסוֹת וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים אַרוֹסוֹת וּנְשׂוֹאוֹת בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
בְּבַעַל וְלֹא בֵּיבָם וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בְּבַעַל וּבֵיבָם בֵּית
שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּפָנָיו וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים בְּפָנָיו וְשֵׁלֹא
בְּפָנָיו בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּבֵית דִּין וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים
בְּבֵית דִּין וְשֵׁלֹא בְּבֵית דִּין אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הֵלֵל לְבֵית
שְׁמַאי מִמָּאֲנָתָהּ וְהִיא קִטְנָה אֶפִּילוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה
פְּעָמִים אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שְׁמַאי אֵין בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַפְּקָר
אֶלָּא מִמָּאֲנָתָהּ וּמִמִּתְנָתָה עַד שֶׁתִּגְדִּיל וְתִמָּאֵן וְתִנָּשֵׂא:

^ב אֵיזָה הִיא קִטְנָה שֶׁצָּרִיכָה לְמָאֵן כָּל שֶׁהִישִׂיאוּהָ אִמָּה
וְאָחִיהָ לְדַעְתָּהּ הִשִּׂיאוּהָ שֵׁלֹא לְדַעְתָּהּ אִינָה צָרִיכָה
לְמָאֵן רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוֹס אוֹמֵר כָּל תְּנוּקָת שְׂאִינָה
יְכוּלָה לְשִׁמּוֹר קְדוּשִׁיהָ אִינָה צָרִיכָה לְמָאֵן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר אֵין מַעֲשֶׂה קִטְנָה כְּלוֹם אֶלָּא כַּמִּפְתָּה בֵּת יִשְׂרָאֵל

לכהן לא תאכל בתרומה. בת כהן לישראל תאכל
בתרומה:

ג רבי אליעזר בן יעקב אומר כל עכבה שהיא מן האיש.
כאלו היא אשתו. וכל עכבה שאינה מן האיש כאלו אינה
אשתו:

ד הממאנת באיש הוא מותר בקרובותיה. והיא מותרת
בקרוביו. ולא פסלה מן הכהונה. נתן לה גט הוא אסור
בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה. נתן
לה גט והחזירה מאנה בו ונשאת לאחר. ונתארמלה או
נתגרשה. מותרת לחזור לו. מאנה בו והחזירה. נתן לה
גט ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה. אסורה לחזור
לו. זה הכלל. גט אחר מאן אסורה לחזור לו. מאן אחר
גט מותרת לחזור לו:

ה הממאנת באיש. נשאת לאחר וגרשה. (לאחר ומאנה
בו.) (לאחר וגרשה. זה הכלל. כל שיוצאת הימנו בגט
אסורה לחזור לו. במאן מותרת לחזור לו:

ו המגרש את האשה והחזירה. מותרת ליבם. ורבי
אליעזר אוסר. וכן המגרש את היתומה והחזירה.
מותרת ליבם. ורבי אליעזר אוסר. קטנה שהשיאה אביה
ונתגרשה כיתומה בחיי האב. החזירה דברי הכל אסורה
ליבם:

י שני אחין נשואין לשתי אחיות (יתומות) קטנות ומת בעלה של אחת מהן. תצא משום אחות אשה. וכן שתי חרשות גדולה וקטנה. מת בעלה של קטנה. תצא הקטנה משום אחות אשה. מת בעלה של גדולה. רבי אליעזר אומר מלמדן את הקטנה שתמאן בו. רבן גמליאל אומר אם מאנה מאנה. ואם לאו תמתין עד שתגדיל. ותצא הלזו משום אחות אשה. רבי יהושע אומר אי לו על אשתו. ואי לו על אשת אחיו. מוציא את אשתו בגט. ואשת אחיו בחליצה:

ח מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת. ביאתה או חליצתה של אחת מהן. פוטרת צרתה. וכן שתי חרשות. קטנה וחרשת אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה. פקחת וחרשת ביאת הפקחת פוטרת החרשת. ואין ביאת החרשת פוטרת את הפקחת. גדולה וקטנה. ביאת הגדולה פוטרת את הקטנה. ואין ביאת הקטנה פוטרת את הגדולה:

ט מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת. בא יבם על הראשונה וחזר ובא על השנייה. או שבא אחיו על השנייה. לא פסל את הראשונה. וכן שתי חרשות. קטנה וחרשת. בא יבם על הקטנה וחזר ובא על החרשת. או שבא אחיו על החרשת. לא פסל את הקטנה. בא יבם על החרשת. וחזר ובא על הקטנה. או שבא אחיו על הקטנה פסל את החרשת:

י פקקת וחרשת. בא יבם על הפקקת. וחזר ובא על החרשת. או שבא אחיו על החרשת. לא פסל את הפקקת. בא יבם על החרשת. לא פסל את הפקקת. בא יבם על החרשת. וחזר ובא על הפקקת. או שבא אחיו על הפקקת. פסל את החרשת:

י"ג גדולה וקטנה. בא יבם על הגדולה. וחזר ובא על הקטנה. או שבא אחיו על הקטנה. לא פסל את הגדולה. בא יבם על הקטנה. וחזר ובא על הגדולה. או שבא אחיו על הגדולה. פסל את הקטנה. רבי אלעזר אומר (בבבלין) מלמדין הקטנה שתמאן בו:

י"ד יבם קטן שבא על יבמתו קטנה. יגדלו זה עם זה. בא על יבמה גדולה תגדלנו. היבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי. כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר שלשים יום מבקשים הימנו שיחלוץ לה. ובזמן שהוא מודה. אפילו לאחר שנים עשר חדש. כופין אותו שיחלוץ לה:

י"ה הנודרת הנאה מיבמה בחיי בעלה. כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר מיתת בעלה. מבקשין הימנו שיחלוץ לה. ואם נתכוננה לכך אפילו בחיי בעלה. מבקשין הימנו שיחלוץ לה:

פרק יד

חֲרֵשׁ שֶׁנִּשְׂא פְקָחַת וּפְקָח שֶׁנִּשְׂא חֲרֶשֶׁת. (אם רָצָה יוֹצִיא) וְאִם רָצָה יְקַיֵּים כְּשֶׁם שֶׁהוּא כּוֹנֵס בְּרַמְיָה כֵּךְ הוּא מוֹצִיא בְּרַמְיָה. פְּקָח שֶׁנִּשְׂא פְקָחַת וְנִתְחַרְשָׁה. אִם רָצָה יוֹצֵא וְאִם רָצָה יְקַיֵּים נִשְׁטַתַּת. לֹא יוֹצִיא. נִתְחַרֵּשׁ הוּא אוֹ נִשְׁטַתָּה. אֵינוֹ מוֹצִיאָה עוֹלָמִית. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מִפְּנֵי מָה הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְחַרְשָׁה יוֹצֵאָה. וְהָאִישׁ שֶׁנִּתְחַרֵּשׁ אֵינוֹ מוֹצִיא. אָמְרוּ לוֹ אֵינוֹ דּוֹמָה הָאִישׁ הַמִּגְרֵשׁ לָאִשָּׁה הַמִּתְגַּרֶּשֶׁת. שֶׁהָאִשָּׁה יוֹצֵאָה לְרִצּוֹנָה וְשֶׁלֹּא לְרִצּוֹנָה. הָאִישׁ אֵינוֹ מוֹצִיא אֲלָא לְרִצּוֹנוֹ:

^א הָעֵיד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוֹדְגָדָה עַל הַחֲרֶשֶׁת שֶׁהִשְׂיָאָה אֲבִיהָ. שֶׁהִיא יוֹצֵאָה בְּגֵט. אָמְרוּ לוֹ אַף זֶה כִּיּוֹצֵא בָּהּ:

^ג שְׁנֵי אָחִים חֲרָשִׁים נִשְׂוֵאִים לְשְׁתֵּי אָחִיּוֹת חֲרָשׁוֹת. אוֹ לְשְׁתֵּי אָחִיּוֹת פְּקָחוֹת אוֹ לְשְׁתֵּי אָחִיּוֹת אַחַת חֲרָשֶׁת וְאַחַת פְּקָחַת. אוֹ שְׁתֵּי אָחִיּוֹת חֲרָשׁוֹת נִשְׂוֵאוֹת לְשְׁנֵי אָחִים פְּקָחִים. אוֹ לְשְׁנֵי אָחִין חֲרָשִׁים. אוֹ לְשְׁנֵי אָחִים אֶחָד חֲרֵשׁ וְאֶחָד פְּקָח. הָרִי אֵלּוּ פְּטוּרוֹת מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבוּם. וְאִם הָיוּ נְכָרִיּוֹת יִכְנָסוּ. וְאִם רָצוּ לְהוֹצִיא יוֹצִיאוּ:

^ד שְׁנֵי אָחִים אֶחָד חֲרֵשׁ וְאֶחָד פְּקָח. נִשְׂוֵאִים לְשְׁתֵּי אָחִיּוֹת פְּקָחוֹת. מִתְּ חֲרֵשׁ בְּעַל הַפְּקָחַת מָה יַעֲשֶׂה פְּקָח בְּעַל הַפְּקָחַת. תֵּצֵא מִשּׁוּם אָחוֹת אִשָּׁה. מִתְּ פְּקָח בְּעַל

הַפְּקָחָתָּהּ מִהַיַּעֲשֶׂה חֵרֶשׁ בְּעַל פְּקָחָתָּהּ מוֹצִיא אֶשְׁתּוֹ בִּגְטָּהּ
וְאִשְׁתּוֹ אַחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם:

ה' שְׁנֵי אֲחִים פְּקָחִים נִשְׁוֹאִים לְשִׁתִּי אֲחִיּוֹת אַחַת חֲרָשָׁת׃
וְאַחַת פְּקָחָתָּהּ מִתּוֹת פְּקַח בְּעַל חֲרָשָׁתָּהּ מִהַיַּעֲשֶׂה פְּקַח בְּעַל
פְּקָחָתָּהּ תֵּצֵא מִשּׁוּם אֲחוֹת אִשָּׁה מִתּוֹת פְּקַח בְּעַל פְּקָחָתָּהּ
מִהַיַּעֲשֶׂה פְּקַח בְּעַל הַחֲרָשָׁתָּהּ מוֹצִיא אֶת אֶשְׁתּוֹ בִּגְטָּהּ
וְאֵת אִשְׁתּוֹ אַחִיו בְּחִלְצָהּ:

י' שְׁנֵי אֲחִים אֶחָד חֵרֶשׁ וְאֶחָד פְּקַח נִשְׁוֹאִים לְשִׁתִּי אֲחִיּוֹת׃
אַחַת חֲרָשָׁתָּהּ וְאַחַת פְּקָחָתָּהּ מִתּוֹת חֵרֶשׁ בְּעַל חֲרָשָׁתָּהּ מִהַיַּעֲשֶׂה
פְּקַח בְּעַל פְּקָחָתָּהּ תֵּצֵא מִשּׁוּם אֲחוֹת אִשָּׁה מִתּוֹת
פְּקַח בְּעַל פְּקָחָתָּהּ מִהַיַּעֲשֶׂה חֵרֶשׁ בְּעַל חֲרָשָׁתָּהּ מוֹצִיא
אֶשְׁתּוֹ בִּגְטָּהּ וְאִשְׁתּוֹ אַחִיו אֲסוּרָה לְעוֹלָם:

י' שְׁנֵי אֲחִים אֶחָד חֵרֶשׁ וְאֶחָד פְּקַח נִשְׁוֹאִים לְשִׁתִּי נְכָרִיּוֹת
פְּקָחוֹת מִתּוֹת חֵרֶשׁ בְּעַל פְּקָחָתָּהּ מִהַיַּעֲשֶׂה פְּקַח בְּעַל
פְּקָחָתָּהּ אוֹ חוֹלֵץ אוֹ מִיָּבֵם מִתּוֹת פְּקַח בְּעַל פְּקָחָתָּהּ מִהַיַּעֲשֶׂה
חֵרֶשׁ בְּעַל פְּקָחָתָּהּ כּוֹנֵס וְאִינוּ מוֹצִיא לְעוֹלָם:

ה' שְׁנֵי אֲחִים פְּקָחִים נִשְׁוֹאִים לְשִׁתִּי נְכָרִיּוֹת אַחַת פְּקָחָתָּהּ
וְאַחַת חֲרָשָׁתָּהּ מִתּוֹת פְּקַח בְּעַל חֲרָשָׁתָּהּ מִהַיַּעֲשֶׂה פְּקַח
בְּעַל פְּקָחָתָּהּ כּוֹנֵס וְאִם רָצָה לְהוֹצִיא יוֹצִיא מִתּוֹת פְּקַח
בְּעַל הַפְּקָחָתָּהּ מִהַיַּעֲשֶׂה פְּקַח בְּעַל חֲרָשָׁתָּהּ אוֹ חוֹלֵץ אוֹ
מִיָּבֵם:

ט שְׁנֵי אֲחִים אֶחָד חָרַשׁ וְאֶחָד פֶּקַח. נְשׂוּאִים לְשֵׁתִי
נִכְרִיּוֹת. אַחַת חֲרָשֶׁת וְאַחַת פֶּקַחַת. מֵת חָרַשׁ בְּעַל
חֲרָשֶׁת. מָה יַעֲשֶׂה פֶקַח בְּעַל פֶּקַחַת. כּוֹנֵס. וְאִם רָצָה
לְהוֹצִיא יוֹצִיא. מֵת פֶּקַח בְּעַל פֶּקַחַת. מָה יַעֲשֶׂה חָרַשׁ
בְּעַל חֲרָשֶׁת. כּוֹנֵס וְאִינוּ מוֹצִיא לְעוֹלָם:

פרק טו

הָאֵשָׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבְעָלָהּ לְמַדִּינַת הָיִם. שְׁלוֹם בֵּינוּ
לְבִינָה וְשְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וּבָאתָה וְאָמַרְתָּ מֵת בְּעָלִי
תִּנָּשֵׂא. מֵת בְּעָלִי תִתְיַבֵּם. שְׁלוֹם בֵּינוּ לְבִינָה. וּמִלְחָמָה
בְּעוֹלָם. קִטְטָה בֵּינוּ לְבִינָה. וְשְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וּבָאתָה וְאָמַרְתָּ
מֵת בְּעָלִי. אֵינָה נֶאֱמָנָת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינָה
נֶאֱמָנָת. אֲלֵא אִם כֵּן בָּאתָה בּוֹכָה וּבִגְדֶיהָ קְרוּעִין. אָמְרוּ
לֹא אַחַת זֹו וְאַחַת זֹו תִנָּשֵׂא:

ב בית הַלֵּל אוֹמְרִים לֹא שָׁמַעְנוּ אֲלֵא בְּבֹאָה מִן הַקָּצִיר
בְּלִבָּד (וּבָאוּתָה הַמְּדִינָה וְכִמְעָשָׂה שֶׁהָיָה) אָמְרוּ לָהֶם
בֵּית שְׁמַאי אַחַת הַבָּאָה מִן הַקָּצִיר וְאַחַת הַבָּאָה מִן
הַזֵּיתִים. (וְאַחַת הַבָּאָה מִן הַבְּצִיר.) וְאַחַת הַבָּאָה מִמְּדִינָה
לְמְדִינָה. לֹא דִבְרוּ חֲכָמִים בְּקָצִיר אֲלֵא בַּהוֹזָה. חֲזָרוּ בֵּית
הַלֵּל לַהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי:

ג בית שְׁמַאי אוֹמְרִים תִּנָּשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. וּבֵית הַלֵּל
אוֹמְרִים תִּנָּשֵׂא וְלֹא תִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית
שְׁמַאי הִתְרַתֶּם עֲרֻה חֲמוּרָה לֹא תִתִּירוּ אֶת הַמָּמוֹן הַקָּל.

אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הַלֵּל מְצִינוּ שְׂאִין הָאֲחִים נִכְנָסִים לְנִחְלָה
עַל פִּיהָ. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי וְהֵלֵא מִסְפָּר כְּתוּבָתָהּ
נִלְמֹד. שֶׁהוּא כּוֹתֵב לָהּ. שְׁאֵם תְּנַשְׂאִי לְאַחַר תְּטִילִי מֵה
שְׁכֶתוֹב לִיכִי. וַחֲזָרוּ בֵּית הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי:

ד' הַכֹּל נֶאֱמַנִין לְהַעֲידָהּ. חוּץ מִחֲמוּתָהּ. וּבֵת חֲמוּתָהּ.
וְצָרָתָהּ. וְיִבְמָתָהּ. וּבֵת בַּעֲלָהּ. מֵה בֵּין גֵּט לְמִיתָה. שֶׁהִכְתֵּב
מוֹכִיחַ. עַד אוֹמֵר מֵת וְנִשְׁאֵת. וְבֵא אַחֵר וְאָמַר לֹא מֵת.
הָרִי זֶה לֹא תֵצֵא. עַד אוֹמֵר מֵת. וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא מֵת.
אֵךְ עַל פִּי שְׁנֵשֵׁאֵת תֵּצֵא. שְׁנַיִם אוֹמְרִים מֵת. וְעַד אוֹמֵר
לֹא מֵת. אֵךְ עַל פִּי שְׁלֹא נִשְׁאֵת תִּנָּשֵׂא:

ה' אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת. וְאַחַת אוֹמֶרֶת לֹא מֵת. זֶה שְׁאוּמֶרֶת
מֵת תִּנָּשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. וְזֶה שְׁאוּמֶרֶת לֹא מֵת לֹא
תִנָּשֵׂא וְלֹא תִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ. אַחַת אוֹמֶרֶת מֵת. וְאַחַת
אוֹמֶרֶת נִהְרָג. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הוֹאִיל וּמִכְחִישוֹת זֶה אֵת
זֶה הָרִי אֵלּוּ לֹא תִנָּשְׂאוּ. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים
הוֹאִיל זֶה וְזֶה מוֹדוֹת שְׂאִינוּ קִיָּם הָרִי אֵלּוּ תִנָּשְׂאוּ. עַד אוֹמֵר
מֵת. וְעַד אוֹמֵר לֹא מֵת. אִשָּׁה אוֹמֶרֶת מֵת. וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת
לֹא מֵת. הָרִי זֶה לֹא תִנָּשֵׂא:

י' הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבַעֲלָהּ לְמַדִּינַת הָיִם. וּבָאָה וְאָמְרָה
מֵת בַּעֲלִי תִנָּשֵׂא וְתִטּוֹל כְּתוּבָתָהּ וְצָרָתָהּ אֲסוּרָה. הֵיתָה
בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן. תֹּאכַל בְּתֵרוֹמָהּ. דְּבָרֵי רַבִּי טַרְפוֹן. רַבִּי

עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתה מידי עבירה. עד
שתהא אסורה לנשא ואסורה מלאכול בתרומה:

^ז אמרה מת בעלי ואחר כך מת חמי. תנשא ותטול
כתובתה. וחמותה אסורה. היתה בת ישראל לכהן תאכל
בתרומה. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו דרך
מוציאתה מידי עבירה עד שתהא אסורה לנשא ואסורה
מלאכול בתרומה. קדש אחת מחמש נשים ואינו יודע
איזו קדש. כל אחת אומרת אותי קדש. נותן גט לכל אחת
ואחת. ומניח כתובה ביניהן ומסתלק. דברי רבי טרפון.
רבי עקיבא אומר אין זו דרך מוציאתו מידי עבירה. עד
שיתן גט וכתובה לכל אחת ואחת. גזל אחד מחמשה
ואינו יודע מאיזה גזל. כל אחד אומר אותי גזל מניח גזילה
ביניהן ומסתלק. דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר אין זו
דרך מוציאתו מידי עבירה. עד שישלם גזילה לכל אחד
ואחד:

^ח האשה שהלכה היא ובעלה ובנה (עמהם) למדינת
הים. ובאה ואמרה מת בעלי. ואחר כך מת בני. נאמנת.
מת בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת. וחוששים
לדבריה וחולצת ולא מתיבמת:

^ט נתן לי בן במדינת הים ואמרה מת בני ואחר כך מת
בעלי. נאמנת. מת בני ואחר כך מת בעלי. אינה נאמנת
וחוששים לדבריה וחולצת ולא מתיבמת:

י נתן לי יבם במדינת הים אמרה מת בעלי ואחר כך
(מת) יבמי יבמי ואחר כך בעלי נאמנת הלכה היא
ובעלה ויבמה למדינת הים אמרה מת בעלי ואחר כך
מת יבמי יבמי ואחר כך בעלי אינה נאמנת שאין האשה
נאמנת לומר מת יבמי שתנשא ולא מתה אחותי שתכנס
לביתה ואין האיש נאמן לומר מת אחי שייבם אשתו
ולא מתה אשתי שישא אחותה:

פרק טז

האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים ובאו ואמרו
לה מת בעליך לא תנשא ולא תתיבם עד
שתדע שמא מעברת היא צרתה היתה לה חמות אינה
חוששת יצתה מליאה חוששת רבי יהושע אומר אינה
חוששת:

ב שתי יבמות זו אומרת מת בעלי וזו אומרת מת בעלי זו
אסורה מפני בעלה של זו וזו אסורה מפני בעלה של זו
לזו עדים ולזו אין עדים את שיש לה עדים אסורה ואת
שאין לה עדים מותרת לזו בנים ולזו אין בנים את שיש
לה בנים מותרת ואת שאין לה בנים אסורה נתיבמו
ומתו היבמין אסורות להנשא רבי אלעזר אומר הואיל
והתירו ליבמין התירו לכל אדם:

ג אין מעידין אלא על פרוצוף פנים עם החטם אף על
פי שיש סימנין בגופו ובכליו אין מעידין אלא עד שתצא

נִפְשׁוּ וְאַפִּילוּ רְאוּהוּ מְגוּיָד אוֹ צְלוּב וְחִיָּה אוֹכֶלֶת בּוֹ אֵין
מְעִידִין אֶלָּא עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי אֹמֵר
לֹא כָּל הָאָדָם וְלֹא כָּל הַמְּקוֹמוֹת וְלֹא כָּל הַשָּׁעוֹת שׁוֹיִן:

י' נֶפֶל לַמַּיִם בֵּין שֵׁשׁ לָהֶן סוּף בֵּין שָׁאִין לָהֶם סוּף אֲשֶׁתוֹ
אֲסוּרָה אָמַר רַבִּי מֵאִיר מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁנֵפֶל לְבוֹר הַגָּדוֹל
וְעָלָה לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה בְּסוּמָא
שֶׁיָּרַד לְטָבֹול בַּמַּעְרָה וַיֵּרַד מוֹשְׁכוֹ אַחֲרָיו וְשָׁהוּ כְּדִי
שֶׁתֵּצֵא נִפְשָׁם וְהִשְׁיִאוּ נְשׁוֹתֵיהֶם וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בַּעֲסִיָּא
בְּאַחַד שְׁשָׁלְשָׁלוּהוּ לַיִם וְלֹא עָלָה בְּיָדָם אֶלָּא רָגְלוֹ אָמְרוּ
חֲכָמִים מִן הָאֲרַכָּבָה וּלְמַעַלָּה תִּנְשָׂא מִן הָאֲרַכָּבָה וּלְמַטָּה
לֹא תִנְשָׂא:

ה' אֶפִּילוּ שָׁמַע מִן הַנָּשִׁים אוֹמְרוֹת מֵת אִישׁ פְּלוֹנִי דִּיּוֹ.
רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אֶפִּילוּ שָׁמַע מִן הַתְּנוּקוֹת אוֹמְרִים הָרִי
אֲנִי הוֹלְכִין לְסִפּוֹד וְלִקְבוֹר אֶת אִישׁ פְּלוֹנִי (דִּיּוֹ) בֵּין
שֶׁהוּא מִתְּכַוֵּין וּבֵין שֶׁאִינוֹ מִתְּכַוֵּין רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵי
אֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְּכַוֵּין וּבִגְוִי אִם הָיָה
מִתְּכַוֵּין אֵין עֵדוּתוֹ עֵדוּת:

י' מְעִידִין לְאֹזֶר הַנֵּר וּלְאֹזֶר הַלֶּבֶנָה וּמִשְׁיֵאִין עַל פִּי בֵת קוֹל.
מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁעָמֵד עַל רֹאשׁ הָהָר וְאָמַר אִישׁ פְּלוֹנִי
בֶּן פְּלוֹנִי מִמְּקוֹם פְּלוֹנִי מֵת הָלָכוּ וְלֹא מָצְאוּ שֵׁם אָדָם
וְהִשְׁיִאוּ אֶת אֲשֶׁתּוֹ וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בְּצִלְמוֹן בְּאַחַד שְׁאָמַר

אָנִי אִישׁ פְּלוֹנִי בֶן אִישׁ פְּלוֹנִי (מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי) נָשְׁכֵנִי נָחַשׁ
וְהֵרִי אֹנִי מֵת וְהָלְכוּ וְלֹא הִפְרִירוּהוּ וְהֵשִׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ:

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא כְּשִׁירְדָתִי לְנִהְרָדְעָא לְעֵבֶר הַשָּׁנָה
מִצְאֵנִי נְחֻמְיָה אִישׁ בֵּית דָּלִי וְאָמַר לִי שְׁמַעְתִּי שְׂאִין
מִשְׂאִין אֶת הָאִשָּׁה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל עַל פִּי עַד אֶחָד
אֶלָּא רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא וְנוֹמִיתִי לוֹ כֵּן הַדְּבָרִים אָמַר
לִי אָמֹר לָהֶם מִשְׁמִי אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁהַמְדִּינָה הַזֹּאת
מִשְׁבֹּשֶׁת בְּגִיסוֹת מְקַבְּלֵנִי מִרְבֵּן גְּמְלִיאֵל הַזֶּקֶן שְׁמִשְׂאִין
אֶת הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד וְכִשְׁבָּאתִי וְהִרְצִיתִי הַדְּבָרִים
לִפְנֵי רְבֵן גְּמְלִיאֵל שְׂמַח לְדַבְּרִי וְאָמַר מִצְאֵנוּ חֵבֶר לְרַבִּי
יְהוּדָה בֶּן בְּבָא מִתּוֹךְ הַדְּבָרִים נִזְכָּר רְבֵן גְּמְלִיאֵל שֶׁנֶּהְרָגוּ
הַרוֹגִים בְּתֵל אֶרְזָא וְהֵשִׂיאוּ רְבֵן גְּמְלִיאֵל (הַזֶּקֶן) נִשְׁוֹתֵיהֶם
עַל פִּי עַד אֶחָד (וְהַחֲזָקוּ לֵהְיוֹת מִשְׂאִין עַל פִּי עַד אֶחָד)
וְהַחֲזָקוּ לֵהְיוֹת מִשְׂאִין עַד מִפִּי עַד מִפִּי אִשָּׁה מִפִּי
שְׁפָחָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמְרִים אֵין מִשְׂאִין אֶת
הָאִשָּׁה עַל פִּי עַד אֶחָד רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא עַל פִּי אִשָּׁה
וְלֹא עַל פִּי עֶבֶד וְלֹא עַל פִּי שְׁפָחָה וְלֹא עַל פִּי קְרוֹבִים
אָמְרוּ לוֹ מַעֲשֵׂה בְּבִנֵי לוֹי שֶׁהָלְכוּ לְצוּעֵר עִיר הַתְּמָרִים
וְחָלָה אֶחָד מֵהֶם בְּדֶרֶךְ וְהִבִּיאוּהוּ בַּפֶּנֶדֶק וּבַחֲזִרְתָּם
אָמְרוּ לַפֶּנֶדֶקִית אֵיהָ חֲבִירֵנוּ אָמְרָה לָהֶם מֵת וּקְבַרְתִּיו
וְהֵשִׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ אָמְרוּ לוֹ וְלֹא תֵּהָא כְּהֶנֶת כַּפֶּנֶדֶקִית
אָמַר לָהֶם לִכְשֶׁתֵּהָא פֶּנֶדֶקִית נֶאֱמָנָה הַפֶּנֶדֶקִית הוֹצִיָּאָה
לָהֶם מִקְלוֹ וְתִרְמִילוֹ וְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁהָיָה בִּידּוֹ: סליק

מסכת כתובות

פרק א

בתולה נשאת ליום הרביעי. ואלמנה ליום חמישי.
שפעמים בשבת בתי דינין יושבין בעריות ביום
השני. וביום החמישי. שאם היה לו טענת בתולים היה
משכים לבית דין:

^א בתולה כתובתה מאתים. ואלמנה מנה. בתולה אלמנה
גרושה וחלוצה מן הארוסין. כתובתן מאתים ויש להן
טענת בתולים. הגיורת והשבויה והשפחה. שנפדו
ושנתגירו ושנשתחררו. פחותות מבנות שלש שנים ויום
אחד. כתובתן מאתים. ויש להן טענת בתולים:

^ג הגדול שבא על הקטנה. והקטן שבא על הגדולה. ומכת
עץ. כתובתן מאתים. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים
מכת עץ כתובתה מנה:

^ד בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן הנשואין. כתובתן
מנה. ואין להן טענת בתולים. הגיורת והשבויה והשפחה.
שנפדו ושנתגירו ושנשתחררו. יתירות על בנות שלש
שנים ויום אחד. כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים:

^ה האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים. אינו יכול לטעון
טענת בתולים מפני שמת אחד עמה. אחת אלמנת ישראל

וְאַחַת אֲלֻמֶּנֶת כֹּהֵן כְּתוּבָתָהּ מָנָהּ בֵּית דִּין שֶׁל כֹּהֲנִים
גֻּבֵּין לְבִתּוּלָה אַרְבַּע מֵאוֹת זָוִי וְלֹא מִיחוּ בִידָם חֲכָמִים:

^י הַנוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וְלֹא מֵצָא לָהּ בְּתוּלִים הִיא אוֹמֶרֶת
מִשְׁאֲרֶסְתָּנִי נֶאֱנַסְתִּי וְנִסְתַּחֲפָה שְׂדֵךְ וְהָלָה אוֹמֵר לֹא כִי
אֶלָּא עַד שֶׁלֹּא אֲרִסְתִּיד וְהָיָה מִקְחִי מִקַּח טְעוֹת רַבֵּן
גְּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים נֶאֱמַנְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר
לֹא מִפִּיָּה אָנוּ חִיִּין אֶלָּא הֲרִי זֶה בְּחֻזְקַת בְּעוּלָה עַד שֶׁלֹּא
תִּתְאַרֵס וְהִטְעַתּוּ עַד שֶׁתִּבְיֵא רְאִיָּה לְדַבְּרֶיהָ:

^י הִיא אוֹמֶרֶת מִכֶּת עַץ אָנִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא כִי אֶלָּא
דְּרוֹסַת אִישׁ אֶת רַבֵּן גְּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים
נֶאֱמַנְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיָּה אָנוּ חִיִּין אֶלָּא הֲרִי
זֶה בְּחֻזְקַת דְּרוֹסַת אִישׁ עַד שֶׁתִּבְיֵא רְאִיָּה לְדַבְּרֶיהָ:

^ח רְאוּהָ מִדְּבַרְתָּ עִם אֶחָד בְּשׁוּק אָמְרוּ לָהּ מַה טָבוּ
שֶׁל זֶה אִישׁ פְּלוֹנִי וְכֵהֵן הוּא רַבֵּן גְּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמְרִים נֶאֱמַנְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיָּה אָנוּ חִיִּין
אֶלָּא הֲרִי זֶה בְּחֻזְקַת בְּעוּלָה לְנִתִּין וּלְמִמְזֹר עַד שֶׁתִּבְיֵא
רְאִיָּה לְדַבְּרֶיהָ:

^ט הֵיטָהּ מִעֲבָרָתָּ וְאָמְרוּ לָהּ מַה טָבוּ שֶׁל עֶבֶר זֶה
מֵאִישׁ פְּלוֹנִי וְכֵהֵן הוּא רַבֵּן גְּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים
נֶאֱמַנְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא מִפִּיָּה אָנוּ חִיִּין אֶלָּא הֲרִי זֶה
בְּחֻזְקַת מִעֲבָרָתָּ מִנִּתִּין וּמִמְזֹר עַד שֶׁתִּבְיֵא רְאִיָּה לְדַבְּרֶיהָ:

אמר רבי יוסי מעשה בתינוקת שירדה למלאת מים מן העין ונאנסה אמר רבי יוחנן בן נורי אם רוב אנשי העיר משיאים לכהונה הרי זו תנשא לכהונה:

פרק ב

האשה שנתארמלה או שנתגרשה והיא אומרת בתולה נשאתני והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך אם יש עדים שיצאת בהינומא וראשה פרוע כתובתה מאתים רבי יוחנן בן ברוקא אומר אף חלוק קליות ראה:

ב ומודה רבי יהושע באומר לחבירו שדה זו של אביך היתה ולקחתיה הימנו שהוא נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ואם יש עדים שהיתה של אביו והוא אומר לקחתיה הימנו אינו נאמן:

ג העדים שאמרו כתב ידינו הוא זה אבל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו הרי אלו נאמנים ואם יש עדים שהוא כתב ידם או שהיה כתב ידם יוצא ממקום אחר אינן נאמנים:

ד זה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי וזה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי הרי אלו נאמנים זה אומר זה כתב ידי וזה אומר זה כתב ידי צריכים לצרף

עמהם אחר דברי רבי. וחכמים אומרים אינם צריכים
לצרף עמהם אחר. אלא נאמן אדם לומר זה כתב ידי:

ה האשה שאמרה אשת איש הייתי וגרושה אני. נאמנת.
שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. ואם יש עדים שהיתה
אשת איש. והיא אומרת גרושה אני. אינה נאמנת.
אמרה נשבתי וטהורה אני. נאמנת. שהפה שאסר הוא
הפה שהתיר. ואם יש עדים שנשבית. והיא אומרת
טהורה אני. אינה נאמנת. ואם משנשאת באו העדים
הרי זו לא תצא:

י שתי נשים שנשבו. זאת אומרת נשבתי וטהורה אני.
וזאת אומרת נשבתי וטהורה אני. אינן נאמנות. ובזמן
שהן מעידות זו את זו. הרי אלו נאמנות:

י וכן שני אנשים. זה אומר כהן אני. וזה אומר כהן אני.
אינן נאמנין. ובזמן שהן מעידין זה את זה. הרי אלו
נאמנין:

ה רבי יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד.
אמר רבי אלעזר אימתי במקום שיש עוררין. אבל במקום
שאין עוררין מעלין לכהונה על פי עד אחד. רבן שמעון בן
גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הסגן. מעלין לכהונה
על פי עד אחד:

ט האשה שנחבשה בידי גוים על ידי ממון מותרת
 לבעלה על ידי נפשות אסורה לבעלה עיר שנחבשה
 ברכוס כל הכהנות שנמצאו בתוכה פסולות ואם יש
 להן עדים אפילו עבד אפילו שפחה הרי אלו נאמנין
 ואין נאמן אדם על ידי עצמו אמר רבי זכריה בן הקצב
 המעון הזה לא זוהי ידה מתוך ידי משעה שנכנסו גוים
 לירושלים ועד שיצאו אמרו לו אין אדם מעיד על ידי
 עצמו:

וואלו נאמנין להעיד בגדלן מה שראו בקטנן נאמן אדם
 לומר זה כתב ידו של אבא וזה כתב ידו של רבי וזה
 כתב ידו של אחי זכור אני בפלונית שיצתה בהינומא
 וראשה פרוע ושהיה איש פלוני יוצא מבית הספר
 לטבול לאכול בתרומה ושהיה חולק עמנו על הגרין
 ושהמקום הזה בית הפרס ועד כאן היינו באין בשבת
 אבל אין אדם נאמן לומר דרך היה לפלוני במקום הזה
 מעמד ומושב ומספד היה לפלוני במקום הזה:

יום יא

פרק ג

אֵלּוּ נִעְרוֹת שֵׁישׁ לָהֶן קִנְסֵי הַבָּא עַל הַמַּמְזֵרֶת. וְעַל
הַנְּתִינָה. וְעַל הַכּוֹתִית. הַבָּא עַל הַגִּיּוֹרֶת. וְעַל
הַשְּׁבוּיָה. וְעַל הַשִּׁפְחָה. שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְּגִירוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ.
פְּחוּתוֹת מִבָּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. הַבָּא עַל אַחֲזוֹתוֹ
וְעַל אַחֲזוֹת אָבִיו. וְעַל אַחֲזוֹת אִמּוֹ. וְעַל אַחֲזוֹת אִשְׁתּוֹ. וְעַל
אִשְׁתּוֹ אַחֲיוֹ. וְעַל אִשְׁתּוֹ אַחֵי אָבִיו. וְעַל הַנָּדָה. יֵשׁ לָהֶן קִנְסֵי.
אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן בַּהֲכָרַת אֵין בָּהֶן מִיתַת בֵּית דִּין:

^ב וְאֵלּוּ שֶׁאֵין לָהֶן קִנְסֵי. הַבָּא עַל הַגִּיּוֹרֶת. וְעַל הַשְּׁבוּיָה.
וְעַל הַשִּׁפְחָה. שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְּגִירוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ. יִתְרִירוֹת
עַל בָּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שְׁבוּיָה
שֶׁנִּפְדִּית הִרִי הִיא בְּקִדּוּשָׁתָהּ. אֵף עַל פִּי שֶׁגְּדוּלָּה. הַבָּא
עַל בִּתּוֹ. וְעַל בֵּת בִּתּוֹ. וְעַל בֵּת בָּנוֹ. וְעַל בֵּת אִשְׁתּוֹ. וְעַל בֵּת
בָּנָה. וְעַל בֵּת בִּתָּהּ. אֵין לָהֶן קִנְסֵי. מִפְּנֵי שֶׁמִּתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ.
שֶׁמִּיתָתוֹ בִּידֵי בֵּית דִּין. וְכָל הַמִּתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם
מָמוֹן. שֶׁנֶּאֱמַר אִם לֹא יִהְיֶה אֶסּוֹן עָנוּשׁ יַעֲנֶשׁ:

^א נִעְרָה שֶׁנִּתְאַרְסָה. וְנִתְגַּרְשָׁה. רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי אוֹמֵר אֵין
לָהּ קִנְסֵי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר יֵשׁ לָהּ קִנְסֵי וְקִנְסָה לְעַצְמָהּ:

^ד הַמִּפְתָּה נֹתֵן שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים. הָאוֹנֵס אַרְבַּעַה. הַמִּפְתָּה
נֹתֵן בִּשְׁתּוֹ וּפְגָם וְקִנְסֵי. מוֹסִיף עָלָיו הָאוֹנֵס. שְׁנוֹתֵן אֶת

הַצֵּעַר. מֵה בֵּין הָאוֹנֵס לַמִּפְתָּה. הָאוֹנֵס נוֹתֵן אֶת הַצֵּעַר.
הַמִּפְתָּה אֵינוֹ נוֹתֵן אֶת הַצֵּעַר. הָאוֹנֵס נוֹתֵן מִיד. וְהַמִּפְתָּה
לְכַשְׁיוּצִיא. הָאוֹנֵס שׁוֹתֶה בַּעֲצִיצוֹ. וְהַמִּפְתָּה אִם רָצָה
לְהוּצִיא מוּצִיא:

ה' בִּיצֵד שׁוֹתֶה בַּעֲצִיצוֹ. אֶפִּילוּ הִיא חֲגֶרֶת. אֶפִּילוּ הִיא
סוּמָא. וְאֶפִּילוּ הִיא מִכַּת שְׁחִין. נִמְצָא בָּהּ דְּבַר עֲרוּה. אוֹ
שְׁאִינָה רְאוּיָה לְבֹא בִּישְׂרָאֵל. אֵינוֹ רֹשָׁאִי לְקִימָה. שְׁנֹאמֵר
וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה אִשָּׁה הֵרְאוּיָה לוֹ:

י' יְתוּמָה שְׁנִתְאַרְסָה וְנִתְגַּרְשָׁה. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הַמִּפְתָּה
פְּטוּר. וְהָאוֹנֵס חַיִּיב:

י' אֵיזָהוּ בִשְׁת. הַכֹּל לְפִי הַמְבִּישׁ וְהַמְתַּבִּישׁ. פָּגֶם רוֹאִין
אוֹתָהּ כְּאִלוּ הִיא שְׁפָחָה נִמְכַּרְתָּ. כִּמָּה הָיְתָה יָפָה. וְכִמָּה
הִיא יָפָה. קִנְס שְׁוֶה בְּכָל אָדָם. וְכָל שֵׁשׁ לוֹ קִצְבָּה מִן
הַתּוֹרָה שְׁוֶה בְּכָל אָדָם:

ח' כָּל מְקוֹם שֵׁשׁ מְכָר אֵין קִנְס. וְכָל מְקוֹם שֵׁשׁ קִנְס אֵין
מְכָר. קִטְנָה יֵשׁ לָהּ מְכָר וְאֵין לָהּ קִנְס. נַעֲרָה יֵשׁ לָהּ קִנְס
וְאֵין לָהּ מְכָר. הַבּוֹגֶרֶת אֵין לָהּ לֹא מְכָר וְלֹא קִנְס:

ט' הָאוֹמֵר פְּתִיתִי אֶת בֵּתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי. מְשַׁלֵּם בִּשְׁת וּפָגֶם
עַל פִּי עֲצָמוֹ. וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם קִנְס. הָאוֹמֵר גִּנְבֹּתִי (וְטַבַּחְתִּי
וּמְכַרְתִּי). מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן עַל פִּי עֲצָמוֹ. וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם
תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל. וְתְשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה. הַמִּית שׁוּרֵי אֶת

פְּלוּנִי. או שזורו של פְּלוּנִי. הרי זה מְשֻׁלָּם על פי עֲצָמוֹ.
המית שזרי עבדו של פְּלוּנִי. אינו מְשֻׁלָּם על פי עֲצָמוֹ. זה
הַכֶּלֶל. כָּל הַמְשֻׁלָּם יֵתֵר על מה שְׁהִזִּיק אינו מְשֻׁלָּם על פי
עֲצָמוֹ:

פרק ד

נֶעְרָה שֶׁנִּתְפַּתְתָּהּ. בְּשִׁתָּהּ וּפְגָמָה וּקְנָסָה שֶׁל אָבִיהָ.
וְהִצְעֵר בַּתְּפוּסָה. עֲמָדָה בְּדִין עַד שֶׁלֹּא מֵת הָאָב.
הֲרִי הֵן שֶׁל אָב. מֵת הָאָב. הֲרִי הֵן שֶׁל אֲחִים. לֹא הִסְפִּיקָה
לְעֵמּוּד בְּדִין עַד שְׁמֵת הָאָב. הֲרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. רַבִּי
שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם לֹא הִסְפִּיקָה לְגִבּוֹת עַד שְׁמֵת הָאָב.
הֲרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. עֲמָדָה בְּדִין עַד שֶׁלֹּא בִּגְרָה. הֲרִי הֵן
שֶׁל אָב. מֵת הָאָב. הֲרִי הֵן שֶׁל אֲחִים. לֹא הִסְפִּיקָה לְעֵמּוּד
בְּדִין עַד שִׁבְגָּרָה. הֲרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם
לֹא הִסְפִּיקָה לְגִבּוֹת עַד שְׁמֵת הָאָב. הֲרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָה.
מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּמַצִּיאָתָה אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא גָבְתָה. מֵת הָאָב.
הֲרִי הֵן שֶׁל אֲחִים:

^ב הַמֵּאֲרִס אֶת בֵּתוֹ וְגִרְשָׁהּ. אֲרִסָּה וְנִתְאַרְמְלָה כְּתוּבָתָה
שָׁלוּ. הַשִּׁיאָה וְגִרְשָׁהּ. הַשִּׁיאָה וְנִתְאַרְמְלָה כְּתוּבָתָה
שָׁלָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הִרְאֵשׁוּנָה שֶׁל אָב. אָמְרוּ לוֹ
(מִשֵּׁהַשִּׁיאָה) אֵין לְאָבִיהָ רְשׁוֹת בָּהּ:

^ג הַגִּיזִירֵת שֶׁנִּתְגִּירָה בֵּתָה עִמָּה וְזִנְתָהּ. הֲרִי זוֹ בְּחֻנְקָא. אֵין
לָהּ לֹא פֶתַח בֵּית הָאָב. וְלֹא מֵאָה סֵלַע. הֵיתָה הוֹרְתָה

שלא בקדושה ולידתה בקדושה. הרי זו בסקילה. אין לה לא פתח בית האב ולא מאה סלע. היתה הורתה ולידתה בקדושה. הרי היא כבת ישראל לכל דבר. יש לה אב ואין לה פתח בית האב. יש לה פתח בית האב ואין לה אב. הרי זו בסקילה. לא נאמר פתח בית אביה אלא למצוה:

ד האב זכאי בבתו בקדושיה. בכסף בשטר ובביאה. וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה. ומקבל את גטה. ואינו אוכל פרות בחייה. נשאת. יתר עליו הבעל שאוכל פירות בחייה וחיוב במזונותיה. בפרקונה ובקבורתה. רבי יהודה אומר אפילו עני שבישראל. לא יפחות משני חלילים ומקוננות:

ה לעולם היא ברשות האב עד שתפנס לרשות הבעל לנשואין. מסר האב לשלוחי הבעל. הרי היא ברשות הבעל. הלך האב עם שלוחי הבעל. או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל. הרי היא ברשות האב. מסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל. הרי היא ברשות הבעל:

י האב אינו חייב במזונות בתו. זה מדרש דרש רבי אלעזר בן עזריה לפני חכמים בפרס בבינה. הבנים יירשו והבנות יזונו. מה הבנים אינם יורשים. אלא לאחר מיתת אביהן. אף הבנות אינן נזונות אלא לאחר מיתת אביהן:

י' לא כתב לה כתובה. בתולה גובה מאתים. ואלמנה מנה. מפני שהוא תנאי בית דין. כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים. ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתיך. חייב שהוא תנאי בית דין:

ח' לא כתב לה. אם תשתבאי אפרקינך ואותבינך לי לאנתו. ובפנהנת אהדרינך למדינתך חייב שהוא תנאי בית דין:

ט' נשבית חייב לפדותה. ואם אמר הרי גטה וכתובתה תפדה את עצמה. אינו רשאי לקתה חייב לרפאתה. אמר הרי גטה וכתובתה תרפא את עצמה רשאי:

י' לא כתב לה בגין דכרין דיהוון ליכי מנאי. אינון ירתון כסף כתובתיך. יתר על חולקהון דעם אחוהון. חייב שהוא תנאי בית דין:

יא' בגן נוקבן דיהוין ליכי מנאי. יהוין יתבן בביתי. ומתזנן מנכסי עד דתנסבן לגברין. חייב שהוא תנאי בית דין:

יב' את תהא יתבא בביתי ומתזנא מנכסי. כל ימי מיגד אלמנותיך בביתי. חייב שהוא תנאי בית דין. כך היו אנשי ירושלים כותבין. ואנשי גליל היו כותבין באנשי ירושלים. אנשי יהודה היו כותבין עד שיירצו היורשין לתן ליד כתובתיך. לפיכך אם רצו יורשין נותנין לה כתובתה. ופוסרין אותה:

פרק ה

אף על פי שאמרו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה.
 אם רצה להוסיף אפילו מאה מנה יוסיף. נתארמלה
 או נתגרשה. בין מן הארוסין בין מן הנשואין. גובה את
 הכל. רבי אלעזר בן עזריה אומר מן הנשואין גובה את
 הכל. מן הארוסין בתולה גובה מאתים. ואלמנה מנה.
 שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה. רבי יהודה אומר
 אם רצה כותב לבתולה שטר של מאתים. והיא כותבת
 התקבלתי ממך מנה. ואלמנה מנה. והיא כותבת
 התקבלתי ממך חמשים וזו. רבי מאיר אומר כל הפוחת
 לבתולה ממאתים. ואלמנה ממנה. הרי זו בעילת זנות:

ב נותנין לבתולה שנים עשר חדש משתבעה הבעל
 לפרנס את עצמה. וכשם שנותנין לאשה. כך נותנין לאיש
 לפרנס את עצמו. ואלמנה שלשים יום. הגיע זמן ולא
 נשאו אוכלות משלו. ואוכלות בתרומה. רבי טרפון אומר
 נותנין לה הכל תרומה. רבי עקיבא אומר מחצה חולין
 ומחצה תרומה:

ג היבם אינו מאכיל בתרומה. עשתה ששה חדשים בפני
 הבעל. וששה חדשים בפני היבם. ואפילו כלן בפני הבעל.
 חסר יום אחד בפני היבם. או כלן בפני היבם. חסר
 יום אחד בפני הבעל אינה אוכלת בתרומה. זו משנה

ראשונה: בית דין של אחריהן אמרו אין האשה אוכלת
בתרומה עד שתכנס לחפה:

ד' המקדיש מעשה ידי אשתו. הרי זו עושה ואוכלת.
המותר רבי מאיר אומר הקדש. רבי יוחנן הסנדלר אומר
חולין:

ה' אלו מלאכות שהאשה עושה לבעלה. טוחנת ואופה
ומכבסת ומבשלת ומניקה את בנה. ומצעת לו המטה.
ועושה בצמר הכניסה לו שפחה אחת. לא טוחנת. ולא
אופה. ולא מכבסת. שתיים אינה מבשלת. ואינה מניקה
את בנה. שלש אינה מצעת (לו) המטה. ואינה עושה
בצמר. ארבע יושבת בקתדרא. רבי אליעזר אומר אפילו
הכניסה לו מאה שפחות כופה לעשות בצמר. שהבטלה
מביאה לידי זמה. רבן שמעון בן גמליאל אומר אף
המדיר את אשתו מלעשות מלאכה. יוציא ויתן כתובה.
שהבטלה מביאה לידי שיעמום:

י' המדיר את אשתו מתשמיש המטה. בית שמאי
אומרים שתי שבתות. בית הלל אומרים שבת אחת.
התלמידים יוצאים לתלמוד תורה שלא ברשות שלשים
יום. הפועלים שבת אחת. העונה האמורה בתורה.
הטיילין בכל יום. הפועלים שתיים בשבת. החמרים אחת
בשבת. הגמלים אחד לשלשים יום. הספגים אחת
לששה חודשים דברי רבי אליעזר:

י המורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרין בשבת. רבי יהודה אומר שבעה טרפעיקים. עד מתי הוא פוחת. עד כנגד כתובתה. רבי יוסי אומר לעולם הוא פוחת והולך שפא תפול לה ירושה ממקום אחר. ויחזור ויגבה הימנה. וכן המורד על אשתו מוסיפין לה על כתובתה שלשה דינרים בשבת. רבי יהודה אומר שלשה טרפעיקין:

ח המשרה את אשתו על ידי שליח לא יפחות לה משני קבין חטין. או מארבע קבין שעורים. אמר רבי יוסי לא פסק לה שעורים אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך לאדום. ונותן לה חצי קב קטנית. וחצי לוג שמן. וקב גרוגרות או מנה דבילה. ואם אין לו. פוסק לעמתן פירות ממקום אחר. ונותן לה מטה ומפץ ומחצלת. ונותן לה כפה לראשה. וחגור למתניה. ומנעלים ממועד למועד. וכלים של חמשים זוז משנה לשנה. ואינו נותן לה לא חדשים בימות החמה. ולא שחקים בימות הגשמים. אלא נותן לה כלים של חמשים זוז בימות הגשמים. והיא מתכסה בבלאותיהן בימות החמה. והשחקים שלה:

ט נותן לה מעה כסף לצרכיה. ואוכלת עמו מלילי שבת ללילי שבת. ואם אין נותן לה מעה כסף לצרכיה. מעשה ידיה שלה. ומה היא עושה לו. משקל חמש סלעים שתי ביהודה. שהן עשרים סלעים בגליל. או משקל עשר סלעים ערב ביהודה. שהן עשרים סלעים בגליל. ואם

הִיטָה מְנִיקָה פּוֹחֲתִין לָהּ מִמַּעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּמוֹסִיפִין לָהּ עַל
מְזוֹנוֹתֶיהָ בָּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים בְּעָנִי שְׁבִישָׁרְאֵל אֲבָל
בְּמַכְבֵּד הַכֹּל לְפִי כְבוֹדוֹ:

פרק ו

מְצִיאת האשה ומַעֲשֵׂה יָדֶיהָ לְבַעֲלָהּ וִירוּשָׁתָהּ הוּא
אוֹכֵל פִּירוֹת בְּחֵייהָ בְּשָׂתָהּ וּפְגָמָהּ שְׁלָהּ רַבִּי
יְהוּדָה בֶּן בֶּתִירָא אוֹמֵר בְּזִמְן שְׁבִיסְתָּר לָהּ שְׁנֵי חֻלְקִים וְלוֹ
חֻלֵּק אֶחָד וּבְזִמְן שְׁבִגְלוֹי לֹא שְׁנֵי חֻלְקִים וְלָהּ אֶחָד שְׁלֹ
יִנְתֵּן מִיָּד וְשְׁלָה יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת:

^א הַפּוֹסֵק מַעוֹת לַחֲתָנּוֹ וּמֵת חֲתָנּוֹ אֲמָרוּ חֲכָמִים יָכוֹל הוּא
שִׁיאֲמַר לְאַחִידָה הָיִיתִי רוֹצֵה לָתֵן וְלֹךְ אִי אֶפְשִׁי לָתֵן:

^ג פֶּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ אֶלֶף דִּינָר הוּא פּוֹסֵק כְּנֻגָּדִין חֲמִשָּׁה
עָשָׂר מָנָה וּכְנֻגָּד הַשּׁוֹם הוּא פּוֹסֵק פָּחוֹת חֲמִשׁ שׁוֹם
בְּמָנָה וְשׁוֹה מָנָה אֵין לוֹ אֶלָּא מָנָה שׁוֹם בְּמָנָה הִיא נוֹתֶנֶת
שְׁלֹשִׁים וְאַחַד סָלַע וְדִינָר וּבְאַרְבַּע מֵאוֹת הִיא נוֹתֶנֶת
חֲמִשׁ מֵאוֹת מֵה שְׁחָתָן פּוֹסֵק הוּא פּוֹסֵק פָּחוֹת חֲמִשׁ:

^ד פֶּסְקָה לְהַכְנִיס לוֹ כֶּסֶּפִּים סָלַע (כֶּסֶף) נַעֲשֵׂה שְׁשֵׁה
דִּינָרִים הַחֲתָן מְקַבֵּל עָלָיו עֲשָׂרָה דִּינָרִין לְקַפָּה לְכֹל מָנָה
וּמָנָה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמִּדְיָנָה:

^ה הַמֵּשִׂיא אֶת בִּתּוֹ סֶתֶם לֹא יַפְחוֹת לָהּ מִחֲמֻשִּׁים זָוִי
פֶּסֶק לְהַכְנִיסָה עָרוּמָה לֹא יֹאמַר הַבַּעַל כְּשֶׁתְּבֹא לְבֵיתִי

אֶכְסָנָה בְּכִסּוּתִי אֵלֶּא מְכָסָה וְעוֹדָה בְּבֵית אָבִיהָ וְכֵן
הַמְשִׁיאִין אֶת הַיְתוּמָה לֹא יִפְתְּחוּ לָהּ מַחְמָשִׁים זָוִי אִם
יֵשׁ בָּכִים מִפְּרִנְסִין אוֹתָהּ לְפִי כְבוֹדָה:

י יְתוּמָה שֶׁהִשְׁיֵאוּהָ אִמָּה אוֹ אַחִיהָ מִדַּעְתָּהּ וְכָתְבוּ לָהּ
בְּמֵאָה אוֹ בְּחֲמִשִּׁים זָוִי יָכוֹלָה הִיא מִשְׁתַּגְּדִיל לְהוֹצִיא
מִיָּדָן מֶה שֶׁרָאוי לְהַנָּתֵן לָהּ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הִשְׁיֵא
אֶת הַבֵּת הָרֵאשׁוֹנָה יִנָּתֵן לַשֵּׁנִיָּה כְּדָרְדֹּר שְׁנָתָן לְרֵאשׁוֹנָה
וְחֲכָמִים אוֹמְרִים פְּעָמִים שְׁאָדָם עָנִי וְהַעֲשִׂיר אוֹ עָשִׂיר
וְהָעָנִי אֵלֶּא שְׁמִין אֶת הַנִּכְסִים וְנוֹתֵנִין לָהּ:

י הַמְשָׁלִישׁ מְעוֹת לְבֵתוֹ וְהִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱמַן בְּעָלִי עָלִי
יַעֲשֶׂה הַשָּׁלִישׁ מֶה שֶׁהִשְׁלֵשׁ בִּידּוֹ דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר רַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר וְכִי אֵינָהּ אֵלֶּא שְׂדָה הִיא רוֹצָה לְמוֹכְרָהּ הָרִי
הִיא מְכוּרָה מֵעַכְשָׁיו בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּגִדּוּלָהּ אֲבָל
בְּקֻטְנָה אֵין מַעֲשֶׂה קֻטְנָה כָּלוּם:

פרק ז

הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִלִּהְנוֹת לוֹ עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם יַעֲמִיד
פֶּרֶנֶס יֵתֵר מִכֵּן יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל חֹדֶשׁ אֶחָד יָקִים וּשְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן
כְּתוּבָה וּבִכְהֻנָּה שְׁנַיִם יָקִים וּשְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

^ב הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִטְעוּם אֶחָד מִכָּל הַפִּירוֹת
יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל יוֹם אֶחָד
יָקִים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה וּבִכְהֻנָּה שְׁנַיִם יָקִים
שְׁלֹשָׁה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

^ג הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִתְקַשֵּׁט בְּאֶחָד מִכָּל הַמִּינִין
יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּעֻזּוֹת שְׁלֹא נָתַן
קֶצֶבָה וּבַעֲשִׂירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם:

^ד הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלָּךְ לְבֵית אָבִיהָ בְּזִמָּן שֶׁהוּא
עֹמֵה בָּעִיר חֹדֶשׁ אֶחָד יָקִים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה
וּבְזִמָּן שֶׁהוּא בָּעִיר אַחֲרֵת רִגְלֵ אֶחָד יָקִים שְׁלֹשׁ יוֹצִיא
וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

^ה הַמִּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלָּךְ לְבֵית הָאָבֶל אוֹ לְבֵית
הַמִּשְׁתָּה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה מִפְּנֵי שְׁנוּעֵל בְּפָנֶיהָ וְאִם הָיָה
טוֹעֵן מִשּׁוּם דָּבָר אַחֵר רָשָׁאי אָמַר לָהּ עַל מִנַּת שְׁתֵּאמְרִי
לְפָלוּנִי מָה שְׁאִמְרַתְּ לִי אוֹ מָה שְׁאִמְרַתִּי לָךְ אוֹ שְׁתֵּהא
מִמֶּלֶאָה וּמִמְעָרָה לֹא שְׁפָה יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

י ואילו יוצאות שלא בכתובה. העוברת על דת משה ויהודית. ואיזה היא דת משה. מאכילתו שאינו מעשר. ומשמשו נדה ולא קוצה לה חלה. ונודרת ואינה מקימת. ואיזו היא דת יהודית. יוצאה וראשה פרוע. וטוה בשוק. ומדברת עם כל אדם. אבא שאול אומר אף המקללת יולדיו בפניו. רבי טרפון אומר אף הקולנית. ואיזו היא קולנית כל שהיא מדברת בתוך ביתה. ושכניה שומעין קולה:

י המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים. ונמצאו עליה נדרים. אינה מקדשת. כנסה סתם. ונמצאו עליה נדרים. תצא שלא בכתובה. על מנת שאין בה מומין ונמצאו בה מומין. אינה מקדשת. כנסה סתם ונמצאו בה מומין. תצא שלא בכתובה. כל המומין הפוסלים בפהנים. פוסלין בנשים:

ח היו בה מומין ועודה בבית אביה. האב צריך להביא ראיה שמשנתארסה נולדו בה מומין הללו. ונסתחפה שדהו. נכנסה לרשות הבעל. הבעל צריך להביא ראיה שעד שלא נתארסה. היו בה מומין אלו. והיה מקחו מקח טעות. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים במה דברים אמורים במומין שבסתר. אבל במומין שבגלוי. אינו יכול לטעון. ואם יש מרחץ באותה העיר. אף מומין שבסתר אינו יכול לטעון מפני שהוא בודק בקרובותיו:

ט האיש שנולדו בו מומין אין כופין אותו להוציא אמר רבן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים במומין הקטנים אבל במומין הגדולים כופין אותו להוציא:

וואלו שכופין אותו להוציא מכה שחין ובעל פולפוס והמקמץ והמצרף נחשת והברסי בין שהיו בם עד שלא נשאנו ובין משנשאנו נולדו ועל כלן אמר רבי מאיר אף על פי שהתנה עמה יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל ועכשיו איני יכולה לקבל וחכמים אומרים מקבלת היא על כרחיה חוץ ממכה שחין מפני שממיקתו מעשה בצידון בברסי אחד שמת והיה לו אח ברסי אמרו חכמים יכולה היא שתאמר לאחיך הייתי יכולה לקבל ולך איני יכולה לקבל:

פרק ח

האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס מודים בית שמאי ובית הלל שמוכרת ונותנת וקיים נפלו לה משנתארסה בית שמאי אומרים תמכור ובית הלל אומרים לא תמכור אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה קיים אמר רבי יהודה אמרו לפני רבן גמליאל הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים אנו בושין אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים נפלו לה משנשאת אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה שהבעל מוציא מיד הלקוחות עד שלא

נשאת ונשאת רבן גמליאל אומר אם מכרה ונתנה קיים.
אמר רבי חנינא בן עקיבא אמרו לפני רבן גמליאל הואיל
וזכה באשה לא יזכה בנכסים. אמר להם על החדשים
אנו בושין. אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים:

^ב רבי שמעון חולק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים
לבעל לא תמכור. ואם מכרה ונתנה בטל. שאינו ידועים
לבעל לא תמכור. ואם מכרה ונתנה קיים:

^ג נפלו לה כספים. ילקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות.
פירות התלושין מן הקרקע. ילקח בהן קרקע והוא אוכל
פירות. והמחברין בקרקע. אמר רבי מאיר שמיין אותן
כמה הן יפין בפירות. וכמה הן יפין בלא פירות. והמוזתר
ילקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות. וחכמים אומרים
המחברין לקרקע שלו והתלושין מן הקרקע שלה. וילקח
בהן קרקע והוא אוכל פירות:

^ד רבי שמעון אומר מקום שיפה כחו בכניסתה הורע
כחו ביצאתה. מקום שהורע כחו בכניסתה. יפה כחו
ביצאתה. (כיצד) פירות המחברין לקרקע. בכניסתה
שלו. וביצאתה שלה. והתלושין מן הקרקע. בכניסתה
שלה. וביצאתה שלו:

^ה נפלו לה עבדים ושפחות זקנים. ימכרו וילקח בהן
קרקע. והוא אוכל פירות. רבן שמעון בן גמליאל אומר
לא תמכור. מפני שהן שבח בית אביה. נפלו לה זיתים

וּגְפָנִים זָקָנִים יִמְכְּרוּ לְעֵצִים וְיִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא תִמְכּוֹר מִפְּנֵי שֶׁהֵן שָׁבַח בֵּית אֲבִיהֶּהּ הַמוֹצִיא הוֹצֵאתָ עַל נִכְסֵי אִשְׁתּוֹ הוֹצִיא הֶרְבֵּה וְאָכַל קִמְעָא קִמְעָא וְאָכַל הֶרְבֵּה מֵה שֶׁהוֹצִיא הוֹצִיא וּמֵה שֶׁאָכַל אָכַל הוֹצִיא וְלֹא אָכַל יִשְׁבַּע כִּמְה הוֹצִיא וְיִטּוֹל:

י שׁוֹמֶרֶת יָבֵם שֶׁנִּפְּלוּ לָהּ נִכְסִים מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל שֶׁמוֹכְרֶת וְנוֹתֶנֶת וְקִיִּים מֵתָה מֵה יַעֲשׂוּ בְּכַתּוּבָתָהּ וּבְנִכְסִים הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצֵאִין עֲמָה בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יִחְלֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים נִכְסִים בְּחֻזְקָתָן וּכְתוּבָה בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל נִכְסִים הַנִּכְנָסִים וְהַיּוֹצֵאִים עֲמָה בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב:

י הַנִּיחַ אָחִיו מְעוֹת יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת פִּירוֹת הַתְּלוּשִׁין מִן הַקָּרְקַע יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת הַמִּחְבְּרִין בַּקָּרְקַע אָמַר רַבִּי מֵאִיר שְׁמִין אוֹתָן כִּמְה הֵן יָפִין בִּפְיֹתָן וְכִמְה הֵן יָפִין בְּלֹא פִירוֹת וְהַמּוֹתֵר יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים פִּירוֹת הַמִּחְבְּרִין בַּקָּרְקַע שְׁלוֹ וְהַתְּלוּשִׁין מִן הַקָּרְקַע כָּל הַקּוֹדֵם זָכָה בָּהֶן קֹדֵם הוּא זָכָה קֹדֵמָה הִיא יִלְקַח בָּהֶן קָרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת כְּנֶסֶה הָרִי הִיא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר וּבִלְבָד שֶׁתִּהְיֶה כְּתוּבָתָהּ עַל נִכְסֵי בַּעְלָהּ הָרֵאשׁוֹן:

ח לא יאמר לה הרי כתובתיך מנחת על השלחן. אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה. (וכן לא יאמר אדם לאשתו הרי כתובתיך מנחת על השלחן. אלא כל נכסיו אחראין לכתובתה.) גרשה אין לה אלא כתובתה. החזירה הרי היא ככל הנשים. ואין לה אלא כתובתה בלבד:

פרק ט

הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך. הרי זה אוכל פירות בחייה. ואם מתה יורשה. אם בן למה כתב לה דין ודברים. אין לי בנכסיך. שאם מכרה ונתנה קיים. כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך. ובפירותיהן. הרי זה אינו אוכל פירות בחייה. ואם מתה יורשה. רבי יהודה אומר לעולם אוכל פירי פירות עד שיכתוב לה דין ודברים. אין לי בנכסיך. ובפירותיהן. ובפירי פירותיהן עד עולם. כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך. ובפירותיהן (ובפירי פירותיהן) בחיך ובמותך. אינו אוכל פירות בחייה. ואם מתה אינו יורשה. רבן שמעון בן גמליאל אומר אם מתה ירשנה מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה. וכל המתנה על מה שכתוב בתורה. תנאו בטל:

ב מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין. והיה לו פקדון או מלוה ביד אחרים. רבי טרפון אומר ינתנו לכושל שבהן. רבי עקיבא אומר אין מרחמין בדין. אלא

יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין שְׂכָלָן צְרִיכִין שְׁבוּעָה וְאִין הַיּוֹרְשִׁין צְרִיכִים
שְׁבוּעָה:

א הֵנִיחַ פִּירוֹת תְּלוּשִׁין מִן הַקֶּרֶקַע כָּל הַקּוֹדֵם בָּהֶן זָכָה
בָּהֶן זָכָתָה אִשָּׁה יוֹתֵר עַל כְּתוּבָתָהּ וּבַעַל חוֹב יוֹתֵר
עַל חוּבוֹ הַמּוֹתֵר רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר יִנָּתְנוּ לְכוֹשֵׁל שְׁבָהֶן
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין מִרְחֻמִּין בְּדִין אֶלָּא יִנָּתְנוּ לַיּוֹרְשִׁין
שְׂכָלָם צְרִיכִים שְׁבוּעָה וְאִין הַיּוֹרְשִׁים צְרִיכִין שְׁבוּעָה:

ד הַמּוֹשִׁיב אֶת אִשְׁתּוֹ חֲנוּנִית אוֹ שְׁמָנָה אֶפּוֹטְרוֹפָא הֵרִי
זֶה מִשְׁבִּיעָה כָּל זְמַן שִׁירְצָהּ רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר אֶפִּילוּ עַל
פְּלָכָה וְעַל עֶסְתָּה:

ה כָּתַב לָהּ גֵּדֵר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלֶיךָ אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה
אֲבָל מִשְׁבִּיעַ הוּא אֶת יוֹרְשִׁיהָ וְאֶת הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתָהּ גֵּדֵר
וּשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלֶיךָ וְעַל יוֹרְשֶׁיךָ וְעַל הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ
אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה לֹא הִיא וְלֹא יוֹרְשִׁיהָ וְלֹא הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתָהּ אֲבָל יוֹרְשֵׁיו מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ וְאֶת יוֹרְשִׁיהָ וְאֶת
הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתָהּ גֵּדֵר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי וְלֹא לַיּוֹרְשִׁין וְלֹא
לְבָאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ עָלֶיךָ וְעַל יוֹרְשֶׁיךָ וְעַל הַבָּאִים בְּרִשּׁוֹתֶיךָ
אֵינּוּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה לֹא הוּא וְלֹא יוֹרְשָׁיו וְלֹא הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתוֹ לֹא אוֹתָהּ וְלֹא אֶת יוֹרְשִׁיהָ וְלֹא אֶת הַבָּאִים
בְּרִשּׁוֹתָהּ:

ו הֵלָכָה מִקְבֵּר בַּעֲלָהּ לְבֵית אָבִיהָ אוֹ שְׁחִזְרָה לְבֵית חֲמִיהָ
וְלֹא נִעְשִׂית אֶפּוֹטְרוֹפָא אֵין הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ:

וְאִם נִעְשִׂית אֶפּוֹטְרוֹפָא • (הַיּוֹרְשִׁים) מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ עַל
הָעֵתִיד לָבֹא וְאֵין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ עַל מֶה שֶׁעָבַר:

י' הַפּוֹגֶמֶת בְּתוֹבָתָה לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • עַד אֶחָד
מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • מִנְכָּסִי
יְתוּמִים וּמִנְכָּסִים מִשְׁעָבְדִין וְשֹׁלָא בְּפָנָיו לֹא תִפְרַע אֶלָּא
בִשְׁבוּעָה:

י"א הַפּוֹגֶמֶת בְּכְתוּבָתָהּ • כִּי־צַד • הֵי־תָה כְּתוּבָתָהּ אֶלֶף
זוֹז • וְאָמַר לָהּ הִתְקַבְּלָתְךָ כְּתוּבָתִּיךָ • וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא
הִתְקַבְּלָתִי אֶלָּא מִנָּה • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • עַד
אֶחָד מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה • כִּי־צַד • הֵי־תָה כְּתוּבָתָהּ אֶלֶף
זוֹז • וְאָמַר לָהּ הִתְקַבְּלָתְךָ כְּתוּבָתִּיךָ • וְהִיא אוֹמֶרֶת לֹא
הִתְקַבְּלָתִי • וְעַד אֶחָד מֵעֵידָה שֶׁהִיא פְּרוּעָה • לֹא תִפְרַע
אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • מִנְכָּסִים מִשְׁעָבְדִים • כִּי־צַד • מִכָּר נִכְסֵי
לְאַחֵרִים • וְהִיא גִפְרַעַת מִן הַלְקוּחוֹת • לֹא תִפְרַע אֶלָּא
בִשְׁבוּעָה • מִנְכָּסִי יְתוּמִים כִּי־צַד • מֵת וְהִנִּיחַ נִכְסֵי לְיְתוּמִים •
וְהִיא גִפְרַעַת מִן הֵי־תוּמִים • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה •
וְשֹׁלָא בְּפָנָיו • כִּי־צַד • הִלֵּךְ לוֹ לְמַדִּינַת הָיִם • וְהִיא גִפְרַעַת
שֹׁלָא בְּפָנָיו • לֹא תִפְרַע אֶלָּא בִשְׁבוּעָה • רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
כָּל זֶמֶן שֶׁהִיא תוֹבַעַת כְּתוּבָתָהּ • הַיּוֹרְשִׁים מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ •
וְאִם אֵינָה תוֹבַעַת כְּתוּבָתָהּ • אֵין הַיּוֹרְשִׁין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ:

ט' הוֹצִיָּאָה גֵט וְאֵין עִמּוֹ כְּתוּבָה • גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ • כְּתוּבָה
וְאֵין עִמָּה גֵט • הִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱבַד גִּטִּי • וְהוּא אוֹמֵר נֶאֱבַד

שׁוֹבְרִי. וְכֵן בַּעַל חֹב שֶׁהוֹצִיא שְׁטַר חֹב. וְאִין עֲמוּ
פְּרוֹזְבוֹל. הָרִי אֵלּוּ לֹא יִפְרְעוּ. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
מִן הַסִּכָּנָה וְאֵילָף. אִשָּׁה גֹבֶה כְּתוּבָתָהּ שְׁלֹא בָּגַט. וּבַעַל
חֹב גֹּבֶה שְׁלֹא בִפְרוֹזְבוֹל. שְׁנֵי גִטִּין וְשְׁתֵּי כְּתוּבוֹת. גֹּבֶה
שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת. שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת וְגִט אֶחָד. אוֹ כְּתוּבָה וְשְׁנֵי
גִטִּין. אוֹ כְּתוּבָה וְגִט וּמִיתָה. אֵינָה גֹבֶה אֲלֵא כְּתוּבָה
אֶחָת. שֶׁהִמְגִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ וְהִחְזִירָהּ. עַל מְנַת כְּתוּבָה
הָרֵאשׁוֹנָה מִחְזִירָה. קָטָן שֶׁהִשְׁאִי אָבִיו כְּתוּבָתָהּ קִיָּמָת.
שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיָּמָה. גֵּר שֶׁנִּתְגִּיר וְאִשְׁתּוֹ עֲמוּ. כְּתוּבָתָהּ
קִיָּמָת שֶׁעַל מְנַת כֵּן קִיָּמָה:

פרק י

מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָת. הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת
לְשֵׁנִיָּה. וְיֹרְשֵׁי הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדְמִין לְיֹרְשֵׁי שֵׁנִיָּה. נָשָׂא
אֶת הָרֵאשׁוֹנָה וּמָתָה. נָשָׂא שֵׁנִיָּה וּמָת הוּא. שֵׁנִיָּה וְיֹרְשֵׁיהָ
קוֹדְמִין לְיֹרְשֵׁי הָרֵאשׁוֹנָה:

^א מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים וּמָתוּ. וְאַחֵר כָּךְ מָת הוּא.
וּיְתוּמִים מִבְּקָשִׁים כְּתוּבַת אִמָּן. וְאִין שָׁם אֲלֵא כִּדִּי שְׁתֵּי
כְּתוּבוֹת. חוֹלְקִין בְּשָׁוָה. הָיָה שָׁם מוֹתֵר דִּינָר. אֵלּוּ נוֹטְלִין
כְּתוּבַת אִמָּן. וְאֵלּוּ נוֹטְלִין כְּתוּבַת אִמָּן. אִם אָמְרוּ יְתוּמִים.
אֲנַחְנוּ מַעֲלִין עַל נְכָסֵי אֲבִינוּ יֵתֵר דִּינָר. כִּדִּי שֶׁיִּטְלוּ כְּתוּבַת
אִמָּן. אִין שׁוֹמְעִין לָהֶן אֲלֵא שְׁמִין אֶת הַנְּכָסִים בְּבֵית דִּין:

ג' הָיוּ שָׁם גִּבְסִים בְּרֹאיוֹ אֵינָן כְּבִמְחִזָּק. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
אֲפִילוּ יֵשׁ שָׁם גִּבְסִים שְׂאִין לָהֶם אַחֲרִיּוֹת אֵינָן כְּלוּם
עַד שֶׁיְהִיוּ שָׁם גִּבְסִים שֵׁשׁ לָהֶן אַחֲרִיּוֹת. יוֹתֵר עַל שְׁתֵּי
הַכְּתוּבוֹת דִּינָר:

ד' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁלֹשׁ נָשִׁים וּמֵת. כְּתוּבָתָהּ שֶׁל זֶה זֶה מָנָה.
וְשֶׁל זֶה מֵאֲתִים. וְשֶׁל זֶה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. וְאֵין שָׁם אֶלָּא מָנָה
חֻלְקוֹת בְּשָׁוָה. הָיוּ שָׁם מֵאֲתִים שֶׁל מָנָה נוֹטֶלֶת חֲמִשִּׁים.
שֶׁל מֵאֲתִים וְשֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה שֶׁל זָהָב. הָיוּ
שָׁם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת. שֶׁל מָנָה נוֹטֶלֶת חֲמִשִּׁים. וְשֶׁל מֵאֲתִים
מָנָה. וְשֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשָׁה שֶׁל זָהָב. וְכֵן שְׁלֹשָׁה שֶׁהִטִּילוּ
לְכִּיס פָּחַתוּ אוֹ הוֹתִירוּ בְּדֵ הֵן חֻלְקִין:

ה' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי אַרְבַּע נָשִׁים וּמֵת. הָרֵאשׁוֹנָה קוֹדֶמֶת
לַשֵּׁנִיָּה. וְשֵׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית. וְשְׁלִישִׁית לַרְבִּיעִית. הָרֵאשׁוֹנָה
נִשְׁבַּעַת לַשֵּׁנִיָּה. וְשֵׁנִיָּה לַשְּׁלִישִׁית. וְשְׁלִישִׁית לַרְבִּיעִית.
וְהַרְבִּיעִית נִפְרַעַת שְׁלֹא בִשְׁבוּעָה. בֶּן נָנֶס אוֹמֵר וְכִי
מִפְּנֵי שֶׁהָיָה אַחֲרוֹנָה נִשְׁכָּרֶת. אֵף הִיא לֹא תִפְרָע אֶלָּא
בִּשְׁבוּעָה. הָיוּ יוֹצְאוֹת כֹּלָן בְּיוֹם אֶחָד. כָּל הַקּוֹדֶמֶת
לַחֲבֵרָתָהּ. אֲפִילוּ שְׁעָה אַחַת זָכָתָהּ. וְכֵד הָיוּ כּוֹתְבִין
בִּירוֹשָׁלַיִם שְׁעוֹת. הָיוּ כֹּלָן יוֹצְאוֹת בְּשְׁעָה אַחַת. וְאֵין שָׁם
אֶלָּא מָנָה. חֻלְקוֹת בְּשָׁוָה:

ו' מִי שֶׁהָיָה נָשׁוּי שְׁתֵּי נָשִׁים. וּמָכַר אֶת שְׁדֵהוּ. וְכָתְבָהּ
רֵאשׁוֹנָה לְלוֹקַח דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עִמָּךְ. הַשֵּׁנִיָּה מוֹצִיאָה

מֵהַלֹּקַח. וְרֹאשׁוֹנָה מִן הַשְּׁנִיָּה. וְהַלֹּקַח מִן הָרִאשׁוֹנָה
וְחִזְזוֹת חֲלִילָה. עַד שֶׁיַּעֲשׂוּ פְשָׁרָה בֵּינֵהֶם. וְכֵן בַּעַל חוֹב.
וְכֵן אִשָּׁה בַּעֲלַת חוֹב:

פרק יא

אֶלְמָנָה גְּזוּנָת מִנְכָּסֵי יְתוּמִים. וּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ שְׁלָהֶן.
וְאִין חֵיִיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ. יוֹרְשֶׁיהָ יוֹרְשֵׁי כְּתוּבָתָהּ.
חֵיִיבִין בְּקִבּוּרָתָהּ:

^ב אֶלְמָנָה בֵּין מִן הָאִירוֹסִין. בֵּין מִן הַנְּשׂוּאִין. מוֹכֶרֶת שְׁלָא
בְּבֵית דִּין. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מִן הַנְּשׂוּאִין מוֹכֶרֶת שְׁלָא
בְּבֵית דִּין. מִן הָאִירוֹסִין לֹא תִּמְכּוֹר. אֶלָּא בְּבֵית דִּין. מִפְּנֵי
שָׂאִין לָהּ מְזוֹנוֹת. וְכָל שָׂאִין לָהּ מְזוֹנוֹת. לֹא תִּמְכּוֹר אֶלָּא
בְּבֵית דִּין:

^ג מִכָּרָה כְּתוּבָתָהּ אוֹ מְקַצָּתָהּ. מְשַׁכְּנָה כְּתוּבָתָהּ אוֹ
מְקַצָּתָהּ. נִתְּנָה כְּתוּבָתָהּ לְאַחֵר אוֹ מְקַצָּתָהּ. לֹא תִּמְכּוֹר
אֶת הַשָּׂאֵר אֶלָּא בְּבֵית דִּין. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים מוֹכֶרֶת הִיא
אֶפְּלוֹ אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה פְּעָמִים. וּמוֹכֶרֶת לְמְזוֹנוֹת שְׁלָא
בְּבֵית דִּין. וְכוּתֶּבֶת לְמְזוֹנוֹת מְכָרְתִּי. וְגֵרוּשָׁה לֹא תִּמְכּוֹר
אֶלָּא בְּבֵית דִּין:

^ד אֶלְמָנָה שֶׁהִיְתָה כְּתוּבָתָהּ מֵאֲתִים. וּמִכָּרָה שְׁוֶה מָנָה
בְּמֵאֲתִים. אוֹ שְׁוֶה מֵאֲתִים בְּמָנָה. נִתְּקַבְּלָה כְּתוּבָתָהּ.
הִיְתָה כְּתוּבָתָהּ מָנָה. וּמִכָּרָה שְׁוֶה מָנָה וְדִינָר בְּמָנָה.

מכרה בטל. אפילו היא אומרת אחזיר דינר ליורשים.
 מכרה בטל. רבן שמעון בן גמליאל אומר לעולם מכרה
 קיים. עד שתהא שם כדי שתשיר בשדה. בת תשעה קבין.
 ובגנה בת חצי קב. וכדברי רבי עקיבא בית רובע. היתה
 כתובתה ארבע מאות זוז. ומכרה לזה במנה. ולזה במנה.
 ולאחרון יפה מנה ודינר במנה. של אחרון בטל. ושל כלם
 מכרן קיים:

ה שום הדיינים שפחתו שתות. או הוסיפו שתות. מכרן
 בטל. רבן שמעון בן גמליאל אומר מכרן קיים. אם בן מה
 כח בית דין יפה. אבל אם עשו אגרת בקורת. אפילו
 מכרו שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה. מכרן
 קיים:

י הממאנת. והשניה. והאילונית. אין להן כתובה. ולא
 פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. ואם מתחלה נשאת
 לשם אילונית. יש לה כתובה. אלמנה לכהן גדול. גרושה
 וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתניה לישראל. בת
 ישראל לנתין ולממזר. יש להן כתובה:

פרק יב

הַנוּשָׂא אֶת הָאִשָּׁה וּפְסָקָה עִמּוֹ כְּדִי שְׂיִזּוֹן אֶת בִּתָּהּ
 חֲמֵשׁ שָׁנִים חַיִּיב לְזוּנָה חֲמֵשׁ שָׁנִים נִשְׂאָת
 לְאַחֵר וּפְסָקָה עִמּוֹ כְּדִי שְׂיִזּוֹן אֶת בִּתָּהּ חֲמֵשׁ שָׁנִים חַיִּיב
 לְזוּנָה חֲמֵשׁ שָׁנִים לֹא יֹאמַר הָרָאוּשׁוֹן לְכַשְׁתָּבֵא אֶצְלִי
 אֶזְזוּנָנָה אֶלֹא מוֹלִיד אֶת מְזוּנוֹתֶיהָ לְמָקוֹם (שֶׁהִיא) אָמָּה
 וְכֵן לֹא יֹאמְרוּ שְׂנֵיהֶם הָרִי אָנּוּ זָנִין אוֹתָהּ כְּאַחַד אֶלֹא
 אֶחָד זָנָה וְאַחַד נֹתֵן לָהּ דָּמֵי מְזוּנוֹת:

^ב נִשְׂאָת הַבַּעַל נֹתֵן לָהּ מְזוּנוֹת וְהֵן נֹתְנִים לָהּ דָּמֵי
 מְזוּנוֹת מֵתוֹ בְּנֹתֶיהֶן נְזוּנוֹת מִנְכָּסִים בְּנֵי חוֹרִין וְהִיא
 נְזוּנָת מִנְכָּסִים מִשְׁעָבָדִים מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבַעֲלָת חוֹב
 הַפְּקָחִים הָיוּ כּוֹתְבִין עַל מַנֶּת שְׂאוֹן אֶת בִּתְּךָ חֲמֵשׁ שָׁנִים
 כָּל זְמַן שָׂאתָ עִמִּי:

^ג אֶלְמָנָה שְׂאֻמְרָה אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית בַּעְלִי אִין הַיּוֹרְשִׁין
 יְכוּלִין לְזוּמַר לָהּ לְכִי לְבֵית אָבִיךָ וְאָנּוּ זָנִין אוֹתָךְ אֶלֹא זָנִין
 אוֹתָהּ בְּבֵית בַּעְלָהּ וְנוֹתְנִין לָהּ מְדוֹר לְפִי כְּבוֹדָהּ אֻמְרָה
 אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית אָבִא יְכוּלִים הַיּוֹרְשִׁים לְזוּמַר לָהּ אִם
 אֶת אֶצְלָנוּ יֵשׁ לִיד מְזוּנוֹת וְאִם אִין אֶת אֶצְלָנוּ אִין לִיד
 מְזוּנוֹת אִם הִיתָה טוֹעֶנֶת מִפְּנֵי שֶׁהִיא יֹלְדָה וְהֵן יֹלְדִים
 זָנִין אוֹתָהּ וְהִיא בְּבֵית אָבִיהָ:

^ד כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית אָבִיהָ גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ לְעוֹלָם כָּל
 זְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעְלָהּ גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ עַד עֶשְׂרִים וְחֻמֵּשׁ

שָׁנִים. שִׁישׁ בְּעָשָׂרִים וְחֹמֶשׁ שָׁנִים שֶׁתַּעֲשֶׂה טוֹבָה כְּנֶגֶד
 כְּתוּבָתָהּ. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר שָׁאֵמַר מִשּׁוּם רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
 גַּמְלִיאֵל. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים כָּל זְמַן שֶׁהָיָא בְּבֵית בַּעֲלָהּ.
 גּוֹבָה כְּתוּבָתָהּ לְעוֹלָם. כָּל זְמַן שֶׁהָיָא בְּבֵית אָבִיהָ. גּוֹבָה
 כְּתוּבָתָהּ עַד עָשָׂרִים וְחֹמֶשׁ שָׁנִים. מֵתָהּ. יוֹרְשֶׁיהָ מוֹכְרִים
 כְּתוּבָתָהּ. עַד עָשָׂרִים וְחֹמֶשׁ שָׁנִים:

פרק יג

שְׁנֵי דִינֵי גִזְרוֹת הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם. אֲדָמוֹן וְחֲנַן בֶּן אֲבִישָׁלוֹם.
 חֲנַן אוֹמַר שְׁנֵי דְבָרִים. אֲדָמוֹן אוֹמַר שְׁבַעָה. מִי
 שֶׁהִלֵּךְ לְמַדִּינַת הָיִם וְאַשְׁתּוֹ תוֹבַעַת מְזוֹנוֹת. חֲנַן אוֹמַר
 תִּשְׁבַּע בְּסוּף וְלֹא תִשְׁבַּע בְּתַחֲלָה. נִחְלְקוּ עָלָיו בְּנֵי כְּהֻנִּים
 גְּדוּלִים. וְאָמְרוּ. תִּשְׁבַּע בְּתַחֲלָה וּבְסוּף. אָמַר רַבִּי דוֹסָא
 בֶּן הֶרְכֵּינֶס כְּדַבְּרֵיהֶם. אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכָאִי יָפָה אָמַר
 חֲנַן. לֹא תִשְׁבַּע אֲלָא בְּסוּף:

^ב מִי שֶׁהִלֵּךְ לְמַדִּינַת הָיִם וְעָמַד אַחֵר וּפְרָגַס אֶת אִשְׁתּוֹ.
 חֲנַן אָמַר אֲבָד אֶת מַעוֹתָיו. נִחְלְקוּ עָלָיו בְּנֵי כְּהֻנִּים גְּדוּלִים
 וְאָמְרוּ. יִשְׁבַּע כֶּמֶה הוֹצִיא וַיִּטּוֹל. אָמַר רַבִּי דוֹסָא בֶּן
 הֶרְכֵּינֶס כְּדַבְּרֵיהֶם. אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכָאִי יָפָה אָמַר חֲנַן.
 הֵנִיחַ מַעוֹתָיו עַל קֶרֶן הָעֶבֶי:

^ג אֲדָמוֹן אוֹמַר שְׁבַעָה. מִי שָׁמַת וְהֵנִיחַ בָּנִים וּבָנוֹת. בְּזִמָּן
 שֶׁהִנָּכְסִים מֵרַבִּין. הַבָּנִים יוֹרְשִׁין וְהַבָּנוֹת נְזוֹנוֹת. וּבִנְכָסִים
 מוֹעָטִים. הַבָּנוֹת יִזְנוּ וְהַבָּנִים יִחָזְרוּ עַל הַפְּתָחִים. אֲדָמוֹן

אומר בשביל שאני זכר הפסדתי. אמר רבן גמליאל
רואה אני את דברי אדמון:

ד' הטוען את חברו כדי שמן והודה בקנקנים. אדמון
אומר הואיל והודה. במקצת הטענה ישבע. וחכמים
אומרים אין זו הודאה ממין הטענה. אמר רבן גמליאל
רואה אני את דברי אדמון:

ה' הפוסק מעות לחתנו. ופשט לו את הרגל. תשב עד
שתלבין ראשה. אדמון אומר יכולה היא שתאמר אלו
אני פסקתי לעצמי. אשב עד שילבין ראשי. עכשיו שאבא
פסק עלי. מה אני יכולה לעשות. או כנוס או פטור. אמר
רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:

י' העורר על השדה והוא חתום עליה בעד. אדמון אומר
יכול הוא שיאמר. השני נוח לי והראשון קשה הימנו.
וחכמים אומרים אבד את זכותו. עשאה סימן לאחר.
אבד את זכותו:

י' מי שהלך למדינת הים ואבדה דרך שדהו. אדמון אומר
ילך בקצרה. וחכמים אומרים יקנה לו דרך במאה מנה.
או יפרח באויר:

ח' המוציא שטר חוב על חברו. והלה מוציא שמכר לו
את השדה. אדמון אומר יכול הוא שיאמר אלו הייתי
חייב לך. היה לך להפרע את שלך. כשמכרת לי את

השָׁדֶה. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים זֶה הִיא פְּקֻחַ שְׁמֹכֵר לוֹ אֵת
הַקֶּרֶקַע. מִפְּנֵי שֶׁהוּא יָכוֹל לְמַשְׁכְּנוֹ:

^ט שְׁנַיִם שֶׁהוֹצִיאוּ שְׁטֵר חוֹב זֶה עַל זֶה. אֲדַמּוֹן אוֹמֵר אֵלּוּ
הָיִיתִי חַיִּיב לָךְ בִּיצַד אֶתָּה לָזֶה מִמֶּנִּי. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים זֶה
גּוֹבֶה שְׁטֵר חוֹבוֹ. וְזֶה גּוֹבֶה שְׁטֵר חוֹבוֹ:

^י שְׁלֹשׁ אֲרָצוֹת לְנִשְׁוֹאִין. יְהוּדָה. וְעֵבֶר הִירְדֵּן. וְהַגָּלִיל. אֵין
מוֹצִיאִין מֵעִיר לְעִיר. וּמִכְרֶךְ לְכְרֶךְ. אֲבָל בְּאוֹתָהּ הָאָרֶץ
מוֹצִיאִין מֵעִיר לְעִיר. וּמִכְרֶךְ לְכְרֶךְ. אֲבָל לֹא מֵעִיר לְכְרֶךְ.
וְלֹא מִכְרֶךְ לְעִיר. מוֹצִיאִין מִנְּהָר הָרַע לְנֹהַר הַיָּפֶה. אֲבָל לֹא
מִנְּהָר הַיָּפֶה לְנֹהַר הָרַע. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף
לֹא מִנְּהָר הָרַע לְנֹהַר הַיָּפֶה. מִפְּנֵי שֶׁהַנְּהָר הַיָּפֶה בּוֹדֵק:

^{יא} הַכֹּל מַעֲלִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. הַכֹּל
מַעֲלִין לִירוּשָׁלַיִם. וְאֵין הַכֹּל מוֹצִיאִין. אֶחָד הָאֲנָשִׁים.
וְאֶחָד הַנָּשִׁים. (וְאֶחָד עֲבָדִים). נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
וַגֵּרְשָׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
נָשָׂא אִשָּׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וַגֵּרְשָׁה בְּקִפּוֹטְקִיָּא. נוֹתֵן לָהּ
מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נָשָׂא אִשָּׁה בְּקִפּוֹטְקִיָּא. וַגֵּרְשָׁה
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. רַבֵּן שְׁמַעוֹן
בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת קִפּוֹטְקִיָּא. נָשָׂא
אִשָּׁה בְּקִפּוֹטְקִיָּא. וַגֵּרְשָׁה בְּקִפּוֹטְקִיָּא. נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת
קִפּוֹטְקִיָּא: סליק

מסכת קידושין

פרק א

הַאִשָּׁה נִקְנִית בְּשִׁלְשָׁה דְּרָכִים וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּשֵׁתִי
דְּרָכִים. נִקְנִית בְּכֶסֶף בְּשֹׁטֶר וּבְבִיאָה. בְּכֶסֶף
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּדִינָר וּבְשֹׁוֹה דִינָר. וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים בְּפִרוּטָה וּבְשֹׁוֹה פְּרוּטָה. וְכַמָּה הִיא פְּרוּטָה.
אֶחָד מִשְׁמָנָה בְּאִיסֵּר הָאֵטְלָקִי. וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּגִט.
וּבְמִיתַת הַבַּעַל. הַיֵּבָמָה נִקְנִית בְּבִיאָה. וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ
בְּחִלְצָה. וּבְמִיתַת הַיָּבָם:

ב עֶבֶד עֲבָרִי נִקְנָה בְּכֶסֶף וּבְשֹׁטֶר. וְקוֹנָה אֶת עַצְמוֹ
בְּשָׁנִים וּבִיּוֹבֵל. וּבְגֵרָעוֹן כֶּסֶף. יְתִירָה עָלָיו הָאִמָּה הָעֲבָרִיָּה.
שְׁקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ בְּסִימָנִין. הַנֶּרְצָע נִקְנָה בְּרָצִיעָה. וְקוֹנָה
אֶת עַצְמוֹ בִּיּוֹבֵל. וּבְמִיתַת הָאָדוֹן:

ג עֶבֶד כְּנַעֲנִי נִקְנָה בְּכֶסֶף וּבְשֹׁטֶר וּבַחֲזָקָה. וְקוֹנָה אֶת
עַצְמוֹ בְּכֶסֶף. עַל יָדֵי אֲחֵרִים. וּבְשֹׁטֶר עַל יָדֵי עַצְמוֹ. דְּבָרֵי
רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּכֶסֶף עַל יָדֵי עַצְמוֹ. וּבְשֹׁטֶר
עַל יָדֵי אֲחֵרִים. וּבִלְבָד שִׁיָּהָא הַכֶּסֶף מִשָּׁל אֲחֵרִים:

ד בְּהֵמָה גִּסָּה נִקְנִית בְּמִסִּירָה. וְהַדָּקָה בְּהִגָּבָהּ. דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּהֵמָה דָּקָה נִקְנִית
בְּמִשִּׁיכָה:

ה נְכָסִים שֵׁישׁ לָהֶם אַחֲרֵיּוֹת. נִקְנִים בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר
 וּבַחֲזָקָה. וְשֵׁישׁ לָהֶם אַחֲרֵיּוֹת. אֵין נִקְנִין אֶלָּא בַּמְשִׁיכָה.
 נְכָסִים שֵׁישׁ לָהֶם אַחֲרֵיּוֹת. נִקְנִין עִם נְכָסִים שֵׁישׁ לָהֶם
 אַחֲרֵיּוֹת. בְּכֶסֶף וּבִשְׁטָר וּבַחֲזָקָה. וְזוֹקְקִין נְכָסִים שֵׁישׁ לָהֶן
 אַחֲרֵיּוֹת אֶת הַנְּכָסִים שֵׁישׁ לָהֶן אַחֲרֵיּוֹת. לְשִׁבַּע עָלֶיהֶן:

מסכת גיטין

פרק א

הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם. צָרִיד שִׁיאָמַר בְּפָנַי נִכְתָּב
וּבְפָנַי נִחְתָּם. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף הַמְּבִיא
מִן הָרֶקֶם וּמִן הַחֶגֶר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֶפִּילוּ מִכָּפֶר
לוֹדִים לָלוּד. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיד שִׁיאָמַר בְּפָנַי
נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. אֶלָּא הַמְּבִיא מִמְּדִינַת הַיָּם. וְהַמּוֹלִיד
וְהַמְּבִיא מִמְּדִינָה לְמְדִינָה בְּמְדִינַת הַיָּם. צָרִיד שִׁיאָמַר
בְּפָנַי נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
אֶפִּילוּ מִהֶגְמוֹנִיָּא לְהֶגְמוֹנִיָּא:

ב רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מֶרְקֶם לְמִזְרַח. וְרֶקֶם כְּמִזְרַח.
מֵאֲשָׁקְלוֹן לְדָרוֹם. וְאֲשָׁקְלוֹן כְּדָרוֹם. מֵעֵבֹ לְצָפוֹן. וְעֵבֹ
כְּצָפוֹן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר עֵבֹ כְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְגִטִּין:

ג הַמְּבִיא גִט בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. אֵינוֹ צָרִיד שִׁיאָמַר בְּפָנַי
נִכְתָּב וּבְפָנַי נִחְתָּם. אִם יֵשׁ עָלָיו עוֹרָרִים. יִתְקַים בְּחוֹתָמָיו.
הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם. וְאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר בְּפָנַי נִכְתָּב
וּבְפָנַי נִחְתָּם. אִם יֵשׁ עָלָיו עֵדִים יִתְקַים בְּחוֹתָמָיו:

ד אֶחָד גִּטִּי נָשִׁים. וְאֶחָד שְׁחֵרוּרֵי עֲבָדִים. שְׁוִין לְמוֹלִיד
וְלַמְּבִיא. וְזוֹ אַחַת מִן הַדְּרָכִים שֶׁשְׁוֹו גִּטִּי נָשִׁים לְשְׁחֵרוּרֵי
עֲבָדִים:

ה כל גט שיש עליו עד כותי פסול. חוץ מגטי נשים
 ושחרורי עבדים. מעשה שהביאו לפני רבן גמליאל
 לכפר עותנאי גט אשה. והיו עדיו עדי כותים והכשיר.
 כל השטרות העולים בערכאות של נכרים. אף על פי
 שחותמיהם נכרים. כשרים. חוץ מגטי נשים ושחרורי
 עבדים. רבי שמעון אומר אף אלו כשרים. לא הזכירו אלא
 בזמן שנעשו בהדיוט:

י האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי.
 אם רצה לחזור בשניהן יחזור דברי רבי מאיר. וחכמים
 אומרים בגטי נשים. אבל לא בשחרורי עבדים. לפי שזכין
 לאדם שלא בפניו. ואין חבין לו אלא בפניו. שאם ירצה
 שלא לזון את עבדו רשאי. ושלא לזון את אשתו אינו
 רשאי. אמר להם והרי הוא פוסל את עבדו מן התרומה.
 בשם שהוא פוסל (את) אשתו. אמרו לו מפני (שהוא)
 קנינו. האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי
 ומת. לא יתנו לאחר מיתה. תנו מנה לאיש פלוני ומת.
 יתנו לאחר מיתה:

פרק ב

הַמְּבִיא גֵט מִמְּדִינַת הַיָּם וְאָמַר בְּפָנַי נִכְתָּב אֲבָל לֹא
 בְּפָנַי נִחְתָּם בְּפָנַי נִחְתָּם אֲבָל לֹא בְּפָנַי נִכְתָּב
 בְּפָנַי נִכְתָּב כָּלֹּ וּבְפָנַי נִחְתָּם חֲצִי־בְּפָנַי נִכְתָּב חֲצִי־וּבְפָנַי
 נִחְתָּם כָּלֹּ פָּסוּל אֶחָד אוֹמֵר בְּפָנַי נִכְתָּב וְאֶחָד אוֹמֵר
 בְּפָנַי נִחְתָּם פָּסוּל שְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ נִכְתָּב וְאֶחָד
 אוֹמֵר בְּפָנַי נִחְתָּם פָּסוּל וְרַבִּי יְהוּדָה מְכַשִּׁיר אֶחָד אוֹמֵר
 בְּפָנַי נִכְתָּב וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּפָנֵינוּ נִחְתָּם כָּשֵׁר:

^ב נִכְתָּב בַּיּוֹם וְנִחְתָּם בַּיּוֹם בְּלִילָה וְנִחְתָּם בְּלִילָה בְּלִילָה
 וְנִחְתָּם בַּיּוֹם כָּשֵׁר בַּיּוֹם וְנִחְתָּם בְּלִילָה פָּסוּל רַבִּי שְׁמַעוֹן
 מְכַשִּׁיר שֶׁהָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר כָּל הַגִּטִּין שֶׁנִּכְתְּבוּ בַּיּוֹם
 וְנִחְתְּמוּ בְּלִילָה פָּסוּלִין חוּץ מִגִּטֵּי נָשִׁים:

^ג בְּכָל כּוֹתֵבִין בְּדִיּוֹ בְּסֶם בְּסִקְרָא וּבְקוֹמוֹס וּבְקִנְקִנְתוֹס
 וּבְכָל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא אֵין כּוֹתֵבִין לֹא בְּמִשְׁקִין וְלֹא
 בְּמִי פִירוֹת וְלֹא בְּכָל דְּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קִימָא עַל הַכֹּל
 כּוֹתֵבִין עַל הָעֵלָה שֶׁל זֵית וְעַל הַקֶּרֶן שֶׁל פֶּרֶה וְנוֹתֵן לָהּ
 אֶת הַפֶּרֶה עַל יָד שֶׁל עֶבֶד וְנוֹתֵן לָהּ אֶת הָעֶבֶד רַבִּי יוֹסִי
 הַגָּלִילִי אוֹמֵר אֵין כּוֹתֵבִין לֹא עַל דְּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים
 וְלֹא עַל הָאוֹכְלִים:

^ד אֵין כּוֹתֵבִין בְּמַחְבֵּר לְקִרְקַע כְּתָבוֹ בְּמַחְבֵּר תִּלְשׁוֹ
 וְנִחְתְּמוּ וְנִתְּנוּ לָהּ כָּשֵׁר רַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל עַד שֶׁתֵּהָא
 כְּתִיבָתוֹ וְנִחְתְּמוּ בְּתִלוּשׁ רַבִּי יְהוּדָה בֵּין בְּתִירָא אוֹמֵר

אין כותבין לא על הנר המחוק. ולא על הדפתרא מפני
שהוא יכול להזדיף. וחכמים מכשירין:

ה הכל כשרין לכתוב את הגט. אפילו חרש שוטה וקטן.
האשה כותבת את גטה. והאיש כותב את שוברו. שאין
קיום הגט אלא בחותמיו. הכל כשרין להביא את הגט.
חוץ מחרש שוטה וקטן וסומא ונכרי:

י קבל הקטן והגדיל. חרש ונתפקח. סומא ונתפתח.
שוטה ונשתפה. נכרי ונתגיר פסול. אבל פקח ונתחרש.
וחזר ונתפקח. פתוח ונסתמא וחזר ונתפתח. שפוי
ונשתטה וחזר ונשתפה כשר. זה הכלל כל שתחלתו
וסופו בדעת. כשר:

י אף הנשים שאינן נאמנות לומר מת בעלה. נאמנות
להביא את גטה. חמותה ובת חמותה. וצרתה ויבמתה
ובת בעלה. מה בין גט למיתה. שהכתב מוכיח. האשה
עצמה מביאה את גטה. ובלבד שהיא צריכה לומר בפני
נכתב ובפני נחתם

פרק ג

כָּל גֵּט שֶׁנִּכְתָּב שְׁלֹא לְשׁוּם אִשָּׁה פָּסוּל בֵּיצֵד הָיָה עוֹבֵר
 בְּשׁוּק וְשָׁמַע קוֹל סוֹפְרִים מְקַרִּין אִישׁ פְּלוֹנִי מְגַרֵּשׁ
 אֶת פְּלוֹנִית מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי וְאָמַר זֶה שְׁמִי וְזֶה שֵׁם אִשְׁתִּי
 פָּסוּל לְגֵרֶשׁ בּוֹ יֵתֵר מִכֵּן כָּתַב לְגֵרֶשׁ (בּוֹ) אֶת אִשְׁתּוֹ
 וְנִמְלֵךְ מִצָּאוֹ בֶּן עִירוֹ וְאָמַר לוֹ שְׁמִי כְּשֶׁמָדָּךְ וְשֵׁם אִשְׁתִּי
 כְּשֵׁם אִשְׁתְּךָ פָּסוּל לְגֵרֶשׁ בּוֹ יֵתֵר מִכֵּן הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים
 וְשִׁמּוּתֵיהֶן שׁוֹתֶת כָּתַב לְגֵרֶשׁ בּוֹ אֶת הַגְּדוּלָּה לֹא יִגְרֶשׁ בּוֹ
 אֶת הַקִּטְנָה יֵתֵר מִכֵּן אָמַר לְלִבְלָר כְּתוּב לְאַיְזָה שְׁאֲרָצָה
 אֲגֵרֶשׁ פָּסוּל לְגֵרֶשׁ בּוֹ:

א הכותב טופסי גטין צריך שִׁינִיחַ מְקוֹם הָאִישׁ וּמְקוֹם
 הָאִשָּׁה וּמְקוֹם הַזְּמַן שְׁטָרֵי מְלוּה צָרִיךְ שִׁינִיחַ מְקוֹם
 הַמְלוּה מְקוֹם הַלְוִוָּה מְקוֹם הַמַּעוֹת וּמְקוֹם הַזְּמַן שְׁטָרֵי
 מִקַּח צָרִיךְ שִׁינִיחַ מְקוֹם הַלְוִקָּח וּמְקוֹם הַמוֹכֵר וּמְקוֹם
 הַמַּעוֹת וּמְקוֹם הַשְׁעָדָה וּמְקוֹם הַזְּמַן מִפְּנֵי הַתְקַנָּה רַבִּי
 יְהוּדָה פּוֹסֵל בְּכֻלָּן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשִּׁיר בְּכֻלָּן חוּץ מִגִּטֵּי
 נָשִׁים שֶׁנֶּאֱמַר וְכָתַב לָהּ (לְשִׁמָּה):

ג הַמְבִּיא גֵט וְנֶאֱבַד הַיָּמִינוֹ מִצָּאוֹ לְאַלְתֵּר כָּשֶׁר וְאִם
 לֹא פָּסוּל מִצָּאוֹ בַּחֲפִיסָה אוֹ בְּדִלְסָקְמָא אִם מִכִּירוֹ
 כָּשֶׁר הַמְבִּיא גֵט וְהִנִּחוֹ זָקֵן אוֹ חוּלָה נֹתְנֵנוּ לָהּ
 בַּחֲזָקָת שֶׁהוּא קַיָּם בֵּת יִשְׂרָאֵל הַנִּשְׁוֹאָה לִכְהֵן וְהֵלֵךְ
 בַּעֲלָהּ לְמַדִּינַת הַיָּם אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה בַּחֲזָקָת שֶׁהוּא קַיָּם:

השולח חטאתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת
שהוא קים:

י שלשה דברים אמר רבי אלעזר בן פרטא לפני חכמים.
וקימו את דבריו. על עיר שהקיפה פרקום. ועל הספינה
המטרפת בים. ועל היוצא לדון שהן בחזקת קימין. אבל
עיר שכבשה פרקום. וספינה שנאבדה בים. והיוצא
להרג. נותנים עליהם חמרי חיים וחמרי מיתים. בת
ישראל לכהן ובת כהן לישראל. לא תאכל בתרומה:

ה המביא גט בארץ ישראל וחלה. הרי זה משלחו ביד
אחר. ואם אמר לו טול לי הימנה חפץ פלוני. לא ישלחנו
ביד אחר. שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר:

י המביא גט ממדינת הים וחלה. עושה בית דין ומשלחו.
ואומר לפניהם בפני נכתב ובפני נחתם. ואין שליח אחרון
צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא אומר שליח
בית דין אני:

י המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת העני. להיות
מפריש עליהן מחלקן. מפריש עליהן בחזקת שהן קימין.
ואינו חושש שמא מת הכהן. או הלוי. או העשיר העני.
מתו. צריך לטול רשות מן היורשין. אם הלזה בפני בית
דין. אינו צריך לטול רשות מן היורשין:

ה' המניח פירות להיות מפריש עליהן תרומה ומעשרות.
 מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני מפריש עליהן
 בחזקת שהן קימין אם נאבדו הרי זה חושש מעת לעת.
 דברי רבי אלעזר בן שמוע רבי יהודה אומר בשלשה
 פרקים בודקין את היין בקדים של מוצאי החג ובהוצאת
 סמדר ובשעת כניסת מים בבסר:

יום יב

פרק ד

השולח גט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו
 שליח ואמר לו גט שנתי לך בטל הוא הרי
 זה בטל קדם אצל אשתו או ששלח אצל שליח ואמר
 לה גט ששלחתי לך בטל הוא הרי זה בטל אם משהגיע
 גט לידה שוב אינו יכול לבטלו:

ב בראשונה היה עושה בית דין במקום אחר ומבטלו
 התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהו עושין בן מפני תקון
 העולם בראשונה היה משנה שמו ושמה שם עירו ושם
 עירה התקין רבן גמליאל הזקן שיהא כותב איש פלוני
 וכל שם שיש לו אשה פלונית וכל שם שיש לה מפני
 תקון העולם:

ג אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה נמנעו
 מלהשביעה התקין רבן גמליאל הזקן שתהיה נודרת

לִיתּוּמִים כָּל מָה שִׁירְצוּ וְגוֹבָה כְּתוּבָתָהּ הָעֵדִים חוֹתָמִים
עַל הַגֵּט מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם הַלֵּל הַתִּקּוּן פְּרוֹזְבוֹל מִפְּנֵי
תִקּוּן הָעוֹלָם:

ד' עֶבֶד שֶׁנִּשְׁבָּה וּפְדָאוּהוּ אִם לָשׁוּם עֶבֶד יִשְׁתַּעֲבֹד אִם
לָשׁוּם בֶּן חוֹרִין לֹא יִשְׁתַּעֲבֹד רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
בֵּין כֶּד וּבֵין כֶּד יִשְׁתַּעֲבֹד עֶבֶד שֶׁעָשָׂא רַבּוֹ אֶפְסוֹתִיקִי
לְאַחֲרִים וְשִׁחְרָרוּ שׁוֹרֵת הַדִּין אֵין הָעֶבֶד חַיִּב כָּלוּם אֵלֹא
מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם כּוֹפִין אֶת רַבּוֹ וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ בֶּן חוֹרִין
וְכוֹתֵב שְׁטֵר עַל דָּמְיוֹ רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵינוֹ
כוֹתֵב אֵלֹא מִשְׁחָרְרוֹ:

ה' מִי שֶׁחָצִיו עֶבֶד וְחָצִיו בֶּן חוֹרִין עוֹבֵד אֶת רַבּוֹ יוֹם אֶחָד
וְאֶת עַצְמוֹ יוֹם אֶחָד דְּבָרֵי בֵית הַלֵּל אָמְרוּ לֶהֱנִיב בֵּית שְׁמַאי
תִּקְנִתֶם אֶת רַבּוֹ וְאֶת עַצְמוֹ לֹא תִקְנִתֶם לִישָׁא שְׁפָחָה
אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁפֶכֶר חָצִיו בֶּן חוֹרִין בֵּת חוֹרִין אֵינוֹ יָכוֹל שֶׁפֶכֶר
חָצִיו עֶבֶד לְבָטֵל וְהֵלֵךְ לֹא נִבְרָא הָעוֹלָם אֵלֹא לְפָרִיָּה
וְרִבְיָה שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תִהְיֶה בְרָאָה לְשִׁבְתָּ יִצְרָה אֵלֹא מִפְּנֵי
תִקּוּן הָעוֹלָם כּוֹפִין אֶת רַבּוֹ וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ בֶּן חוֹרִין וְכוֹתֵב
שְׁטֵר עַל חָצִי דָּמְיוֹ וְחִזְרוּ בֵית הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדִבְרֵי בֵית
שְׁמַאי:

ו' הַמוֹכֵר עֶבְדוֹ לַנֶּכְרִי אוֹ לְחוּצָה לָאָרֶץ יָצָא בֶּן חוֹרִין אֵין
פוֹדִין אֶת הַשְּׁבוּיִם יֵתֵר עַל כְּדֵי דְמִיָּהוּן מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם
וְאֵין מִבְּרִיחִין אֶת הַשְּׁבוּיִין מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם רַבֵּן שִׁמְעוֹן

בן גמליאל אומר מפני תקנת השבויין אין לזקחין ספרים
תפלין ומזוזות מן הנכרי יותר על כדי דמיהן מפני תקון
העולם:

^ז המוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר. משום
גדר לא יחזיר. רבי יהודה אומר כל גדר שיזעו בו רבים
לא יחזיר. ושלם ידעו בו רבים יחזיר. רבי מאיר אומר
כל גדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר. ושאינו צריך
חקירת חכם יחזיר. אמר רבי אליעזר לא אסרו זה אלא
מפני זה. אמר רבי יוסי בר יהודה מעשה בצידון באחד
שאמר לאשתו קונם (אם) איני מגרשך וגרשה. והתירו
לו חכמים שיחזירנה מפני תקון העולם:

^ח המוציא את אשתו משום אילונית. רבי יהודה אומר לא
יחזיר וחכמים אומרים יחזיר. נשאת לאחר והיו לה בנים
הימנו והיא תובעת כתובתה. אמר רבי יהודה אומר לה
שתקו תיד יפה ליד מדבוריך:

^ט המוכר את עצמו ואת בניו לנכרים אין פודין אותו.
אבל פודין את הבנים לאחר מיתת אביהן. המוכר את
שדהו לנכרים (וחזר ולקחה ממנו ישראל) הלוקח מביא
(ממנו) בכורים. מפני תקון העולם:

פרק ה

הַנִּזְקִים שְׁמִין לָהֶם בְּעֵידִית. וּבַעַל חֹזֵב בְּבִינוּנִית.
וּכְתוּבַת אִשָּׁה בְּזִבּוּרִית. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֶף
כְּתוּבַת אִשָּׁה בְּבִינוּנִית:

^א אֵין נִפְרָעִין מִנִּכְסִים מְשַׁעֲבָדִים. בַּמָּקוֹם שֶׁיֵּשׁ נִכְסִים בְּנִי
חֹזֵרִין. וְאִפְּלוּ הֵן זִבּוּרִית. אֵין נִפְרָעִין מִנִּכְסֵי יְתוּמִים. אֶלָּא
מִן הַזִּבּוּרִית:

^ב אֵין מוֹצִיאִין לֶאֱכִילַת פִּירוֹת. וּלְשִׁבַּח קִרְקָעוֹת. וְלִמְזוֹן
הָאִשָּׁה וְהַבְּנוֹת. מִנִּכְסִים מְשַׁעֲבָדִים. מִפְּנֵי תִקּוֹן הָעוֹלָם.
הַמוֹצִיא מְצִיָּאָה לֹא יִשְׁבַּע מִפְּנֵי תִקּוֹן הָעוֹלָם:

^ד יְתוּמִים שֶׁסָּמְכוּ אֶצֶל בַּעַל הַבֵּית. אוֹ שֶׁמָּנָה לָהֶן אֲבִיהֶן
אֶפְסָרוּפּוֹס. חֵיִיב לַעֲשׂוֹת פִּירוֹתֵיהֶם. אֶפְסָרוּפּוֹס שֶׁמָּנָהוּ
אָבִי יְתוּמִים יִשְׁבַּע. מְנוּהוּ בֵּית דִּין לֹא יִשְׁבַּע. אָבִא
שָׂאוֹל אוֹמֵר חֲלוּף הַדְּבָרִים. הַמְטֵמָא וְהַמְדַּמַּע וְהַמְנַסֵּךְ.
בְּשׁוֹגֵג פָּטוּר. בְּמִזִּיד חֵיִיב. הַפְּהָגִים שֶׁפָּגְלוּ בַּמִּקְדָּשׁ מִזִּידִין
חֵיִיבִין:

^ה הָעֵיד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גִּדְגָּדָה. עַל הַחֲרָשֶׁת שֶׁהִשְׁיָאָה
אָבִיהָ שֶׁהָיָא יוֹצֵאָה בְּגֵט. וְעַל קִטְנָה בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁאָת
לִכְהֵן שְׂאוּכֶלֶת בְּתָרוּמָה. וְאִם מֵתָה. בַּעֲלָהּ יוֹרְשָׁהּ. וְעַל
הַמְרִישׁ הַגָּזוּל שֶׁבִּנְאוֹ בְּבִירָה. שֶׁיִּטּוֹל אֶת דָּמּוֹ מִפְּנֵי

תִּקְנַת הַשָּׁבִים. וְעַל חֲטָאת הַגְּזוּלָה שֶׁלֹּא נֹדְעָה לְרַבִּים
שֶׁהִיא מִכִּפָּרַת מִפְּנֵי תִקּוּן הַמִּזְבֵּחַ:

י לֹא הָיָה סְקָרִיקוֹן בִּיהוּדָה בַּהֲרוּגֵי הַמִּלְחָמָה. מִהֲרוּגֵי
הַמִּלְחָמָה וְאֵילָךְ יֵשׁ בָּהּ סְקָרִיקוֹן. בֵּיצֵד. לָקַח מִסְקָרִיקוֹן
וְחָזַר וְלָקַח מִבַּעַל הַבֵּית. מִקְחוֹ בָטֹל. מִבַּעַל הַבֵּית וְחָזַר
וְלָקַח מִסְקָרִיקוֹן. מִקְחוֹ קָיָם. לָקַח מִן הָאִישׁ. וְחָזַר וְלָקַח
מִן הָאִשָּׁה. מִקְחוֹ בָטֹל. מִן הָאִשָּׁה. וְחָזַר וְלָקַח מִן הָאִישׁ.
מִקְחוֹ קָיָם. זֶה מִשְׁנֵה רֵאשׁוֹנָה. בֵּית דִּין שֶׁל אַחֲרֵיהֶן אָמְרוּ.
הַלּוֹקֵחַ מִסְקָרִיקוֹן נוֹתֵן לְבָעָלִים רְבִיעַ. אִימָתִי. בְּזֶמֶן שֶׁאֵין
בִּידּוֹן לָקַח. אֲבָל יֵשׁ בִּידּוֹן לָקַח. הֵן קוֹדֵמִין לְכָל אָדָם. רַבִּי
הוֹשִׁיב בֵּית דִּין וְנִמְנָו שֶׁאֵם שֶׁהָתָה בְּפָנֵי סְקָרִיקוֹן שְׁנַיִם
עָשָׂר חֹדֶשׁ כָּל הַקּוֹדֵם (לָקַח) זֹכֶה. אֲבָל נוֹתֵן לְבָעָלִים
רְבִיעַ:

י חֲרַשׁ רוֹמִזוּ וְנִרְמְזוּ. בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר קוֹפֵץ וְנִקְפָּץ
בְּמַטְלָטָלִים. הַפְּעוּטוֹת מִקְחָן מִקְחָן וּמִמִּכְרָן מִמִּכְרָן
בְּמַטְלָטָלִים:

ח וְאֵלּוּ דְּבָרִים אָמְרוּ מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. כֹּהֵן קוֹרֵא רֵאשׁוֹן.
וְאַחֲרָיו לוֹי. וְאַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. מְעַרְבִין
בְּבֵית יֶשֶׁן מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. בּוֹר שֶׁהוּא קְרוֹב לְאַמָּה.
מִתְמַלֵּא רֵאשׁוֹן מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. מְצוּדוֹת חֲתָה וְעוֹפּוֹת
וְדָגִים. יֵשׁ בָּהֶם מְשׁוּם גָּזֵל. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. רַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר גָּזֵל גָּמוֹר. מְצִיאַת חֲרַשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן יֵשׁ בָּהֶם מְשׁוּם

גִּזְלִי. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר גִּזְלִי גָּמוּר. עֲנִי
הַמִּנְקֶה בְּרֹאשׁ הַזֵּית מֵה שֶׁתַּחְתּוֹ גִּזְלִי. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר גִּזְלִי גָּמוּר. אֵין מִמַּחֲזִין בְּיַד עֲנִי גוֹיִם. בְּלֶקֶט
שְׂכָחָה וּפָאָה. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם:

^ט מִשְׁאֵלֶת אִשָּׁה לַחֲבֵרְתָּהּ הַחֲשׂוּדָה עַל הַשְּׂבִיעִית נָפָה
וּכְבָּרָה וְרִיחִים וְתִנּוּר. אֲבָל לֹא תָבוּר וְלֹא תִטָּחַן עִמָּה.
אִשָּׁת חֵבֶר מִשְׁאֵלֶת לְאִשָּׁת עִם הָאָרֶץ נָפָה וּכְבָּרָה.
וּבִזְרָת וְטוֹחֲנָת וּמִרְקָדָת עִמָּה. אֲבָל מִשְׁתַּטִּיל הַמַּיִם לֹא
תִגַּע אֶצְלָהּ לְפִי שֶׁאֵין מִחֲזִיקִין יָדֵי עוֹבְדֵי עֲבִירָה. וְכֵלָן
לֹא אָמְרוּ אֶלָּא מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם. וּמִחֲזִיקִין יָדֵי נָכָרִים
בְּשִׁבְעִית. אֲבָל לֹא יָדֵי יִשְׂרָאֵל. וְשׂוֹאֲלִין בְּשִׁלּוּמָן מִפְּנֵי
דְרָכֵי שְׁלוֹם:

פרק ו

הָאוֹמֵר הֵתְקַבֵּל גִּט זֶה לְאִשְׁתִּי. אוֹ הוֹלֵךְ גִּט זֶה לְאִשְׁתִּי.
אִם רָצָה לְהַחֲזִיר יַחֲזִיר. הָאִשָּׁה שְׂאֻמָּרָה
הֵתְקַבֵּל לִי גִטִּי. אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר. לְפִיכָךְ אִם
אָמַר לוֹ הַבֵּעַל אֵי אִפְשִׁי שֶׁתִּתְקַבֵּל לָהּ. אֶלָּא הוֹלֵךְ וְתָן לָהּ.
אִם רָצָה לְהַחֲזִיר יַחֲזִיר. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף
הָאוֹמֶרֶת טוֹל לִי גִטִּי. אִם רָצָה לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר:

^כ הָאִשָּׁה שְׂאֻמָּרָה הֵתְקַבֵּל לִי גִטִּי. צָרִיכָה שְׁתִּי כֹתִי עֲדִים.
שְׁנַיִם שְׂאֻמָּרִים בְּפָנֵינוּ אֻמָּרָה. וְשְׁנַיִם שְׂאֻמָּרִים בְּפָנֵינוּ
קִבֵּל וְקָרַע. אֶפִּילוּ הֵן הָרֵאשׁוֹנִים וְהֵן הָאַחֲרוֹנִים. אוֹ אֶחָד

מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהן.
נערה המאורסה היא ואביה מקבלין את גטה. רבי יהודה
אומר אין שתי ידים זוכות באחת. אלא אביה מקבל את
גטה בלבד. וכל שאינה יכולה לשמור את גטה. אינה
יכולה להתגרש:

א קטנה שאמרה התקבל לי גטי. אינו גט עד שיגיע
גט לידה. לפיכך אם רצה הבעל להחזיר יחזיר. שאין
קטן עושה שליח. אבל אם אמר לו אביה. צא והתקבל
לבתי גטה. אם רצה להחזיר לא יחזיר. האומר תן גט זה
לאשתי במקום פלוני. ונתנו לה במקום אחר פסול. הרי
היא במקום פלוני. ונתנו לה במקום אחר פשוט. האשה
שאמרה התקבל לי גטי במקום פלוני. וקבלו לה במקום
אחר פסול. רבי אליעזר מכשיר. הבא לי גטי במקום
פלוני. והביאו לה במקום אחר פשוט:

ב הבא לי גטי. אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לידה.
התקבל לי גטי. אסורה לאכול בתרומה מיד. התקבל לי
גטי במקום פלוני. אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לאותו
מקום. רבי אליעזר אוסר מיד:

ה האומר כתבו גט ותנו לאשתי. גרשוה. כתבו אגרת
ותנו לה. הרי אלו יכתבו ויתנו. פטרוה. פרנסוה. עשו
לה בנימוס. עשו לה כראוי. לא אמר כלום. בראשונה
היו אומרים היצא בקולר. ואמר כתבו גט לאשתי. הרי

אלו יכתבו ויתנו. חזרו לומר אף המפרש והיוצא בשירא.
רבי שמעון שזורי אומר אף המסכן:

י מי שהיה משלך בבור. ואמר כל השומע את קולי יכתוב
גט לאשתי. הרי אלו יכתבו ויתנו. הבריא שאמר כתבו
גט לאשתי. רצה לשחק בה. מעשה בבריא אחד שאמר
כתבו גט לאשתי ועלה לראש הגג ונפל ומת. אמר רבן
שמעון בן גמליאל אמרו חכמים אם מעצמו נפל. הרי זה
גט. אם הרוח דחאתו אינו גט:

י אמר לשנים. תנו גט לאשתי. או לשלשה. כתבו גט
ותנו לאשתי. הרי אלו יכתבו ויתנו. אמר לשלשה תנו גט
לאשתי. הרי אלו יאמרו לאחרים ויכתבו. מפני שעשאן
בית דין. דברי רבי מאיר. וזו הלכה העלה חנניה איש
אונז מביית האסורין מקבל אני באומר לשלשה. תנו גט
לאשתי שיאמרו לאחרים ויכתבו. מפני שעשאן בית דין.
אמר רבי יוסי גומינו לשליח אף אנו מקבלין. שאפילו
אמר לבית דין הגדול שבירושלים. תנו גט לאשתי
שילמדו ויכתבו ויתנו לה. אמר לעשרה כתבו גט לאשתי.
אחד כותב ושנים חותמין. כלכם כתבו. אחד כותב וכלם
חותמין. לפיכך אם מת אחד מהן. הרי זה גט בטל:

פרק ז

מי שֶׁאַחֲזוּ קֶרְדִּיקוֹס וְאָמַר כְּתָבוּ גִּט לְאִשְׁתִּי לֹא אָמַר
 כָּלוּם אָמַר כְּתָבוּ גִּט לְאִשְׁתִּי וְאַחֲזוּ קֶרְדִּיקוֹס וְחִזְרָא
 וְאָמַר אֵל תִּכְתְּבוּ אֵין דְּבָרֵיו הָאֲחֵרוֹנִים כָּלוּם גִּשְׁתַּתְק
 וְאָמְרוּ לוֹ נִכְתּוּב גִּט לְאִשְׁתֶּךָ וְהִרְכִּין בְּרָאשׁוֹ בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ
 שְׁלֶשָׁה פְּעָמִים אִם אָמַר עַל לֹא לֹא וְעַל הֵן הֵן הִרִי אֵלָיו
 יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ:

ב אָמְרוּ לוֹ נִכְתּוּב גִּט לְאִשְׁתֶּךָ וְאָמַר לָהֵן כְּתוּבוֹ אָמְרוּ
 לְסוֹפֵר וְכָתַב וְלַעֲדִים וְחִתְּמוּ אֵף עַל פִּי שְׁכַתְבוּהוּ
 וְחִתְּמוּהוּ וְנִתְּנוּהוּ לוֹ וְחִזְרָא וְנִתְּנוּ לָהּ הִרִי הִגִּט בְּטֵל עַד
 שִׁיאֲמַר לְסוֹפֵר כְּתוּב וְלַעֲדִים חִתּוּמוֹ:

ג זֶה גִּטְךָ אִם מֵתִי זֶה גִּטְךָ אִם מֵתִי מִחֲלִי זֶה זֶה גִּטְךָ
 לְאַחֵר מִיָּתָהּ לֹא אָמַר כָּלוּם מֵהַיּוֹם אִם מֵתִי מֵעַכְשָׁיו
 אִם מֵתִי הִרִי זֶה גִּט מֵהַיּוֹם וְלְאַחֵר מִיָּתָהּ גִּט וְאֵינוֹ גִּט
 וְאִם מֵת חוֹלָצֶת וְלֹא מִתְּיַבֶּמֶת זֶה גִּטְךָ מֵהַיּוֹם אִם מֵתִי
 מִחֲלִי זֶה וְעַמֵּד וְהִלֵּךְ בְּשׁוּק וְחָלָה וּמֵת אוֹמְדִין אוֹתוֹ אִם
 מִחֲמַת חֲלִי הִרְאֵשׁוֹן מֵת הִרִי זֶה גִּט וְאִם לֹא אֵינוֹ גִּט:

ד לֹא תִתִּיחַד עֲמוֹ אֶלָּא בְּפָנֵי עֲדִים אֶפִּילוּ עֶבֶד אֶפִּילוּ
 שְׁפָחָה חוּץ מִשְׁפַּחְתָּהּ מִפְּנֵי שְׁלֵבָה גָּס בָּהּ מֵהָ הִיא
 בְּאוֹתָן הַיָּמִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּאִשְׁתִּי אִישׁ לְכָל דְּבָרֶיהָ
 רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מְגוּרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגוּרֶשֶׁת:

ה הרי זה גטף על מנת שתתני לי מאתים וזו הרי זו מגורשת ותתן על מנת שתתני לי מכאן ועד שלשים יום אם נתנה לו בתוך שלשים יום מגורשת ואם לאו אינה מגורשת אמר רבן שמעון בן גמליאל מעשה בצידון באחד שאמר לאשתו הרי זה גטף על מנת שתתני לי אצטליתי ואבדה אצטליתו ואמרו חכמים תתן לו את דמיה:

י הרי זה גטף על מנת שתשמשי את אבא על מנת שתניקי את בני כמה היא מניקתו שתי שנים רבי יהודה אומר שמונה עשר חודש מת הבן או שמת האב הרי זה גטף הרי זה גטף על מנת שתשמשי את אבא שתי שנים על מנת שתניקי את בני שתי שנים מת הבן (או שמת האב) או שאמר האב אי אפשי שתשמשי שלא בהקפדה אינו גטף רבן שמעון בן גמליאל אומר כזה גטף כלל אמר רבן שמעון בן גמליאל כל עכבה שאינה הימנה הרי זה גטף:

י הרי זה גטף אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך מיהודה לגליל הגיע לאנטופטרס וחזר בטל תנאו הרי זה גטף אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך מגליל ליהודה והגיע לכפר עותנאי וחזר בטל תנאו הרי זה גטף אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך למדינת הים והגיע לעכו וחזר בטל תנאו הרי זה גטף:

זֶה גִּטָּךְ כָּל זְמַן שְׁאֵעָבֹר מִכְּנֻגְד פְּנִיךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם. הִיא הוֹלֶךְ וּבָא הוֹלֶךְ וּבָא. הוּאִיל וְלֹא נִתְיַחַד עִמָּה הָרִי זֶה גִּט:

ח הָרִי זֶה גִּטָּךְ אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ אֵינוֹ גִּט. הָרִי זֶה גִּטָּךְ מֵעַכְשָׁיו אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן וְעַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וּמֵת בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ הָרִי זֶה גִּט:

ט אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. כָּתְבוּ וּתְנוּ גִט לְאִשְׁתִּי. כָּתְבוּ גִט בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְנָתַנּוּ לְאַחֵר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. אֵינוֹ גִּט. כָּתְבוּ וּתְנוּ גִט לְאִשְׁתִּי. אִם לֹא בָאתִי מִכָּאן עַד שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. כָּתְבוּ בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְנָתַנּוּ לְאַחֵר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. אֵינוֹ גִּט. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר כֵּזָה גִּט. כָּתְבוּ בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְנָתַנּוּ לְאַחֵר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וּמֵת. אִם הִגִּט קֹדֶם לְמִיתָה הָרִי זֶה גִּט. וְאִם מִיתָה קֹדְמָה לְגִט. אֵינוֹ גִּט. וְאִם אֵין יָדוּעַ זֶה הִיא שְׁאֵמְרוּ מְגוּרָשֶׁת וְאֵינָה מְגוּרָשֶׁת:

פרק ח

הַזֹּרֶק גֵּט לְאִשְׁתּוֹ וְהִיא בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ אוֹ בְּתוֹךְ חֲצָרָהּ.
הֵרִי זֶה מְגוּרָשֶׁת. זֶרֶק לָהּ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ אוֹ בְּתוֹךְ
חֲצָרָו. אֶפִּילוֹ הוּא עִמָּה בַּמָּטָה. אֵינָה מְגוּרָשֶׁת. לְתוֹךְ
חִיקָה אוֹ לְתוֹךְ קִלְתָּהּ. הֵרִי זֶה מְגוּרָשֶׁת:

^ב אָמַר לָהּ כְּנָסִי שְׂטֵר חוֹב זֶה אוֹ שֶׁמִּצָּאָתוֹ מֵאֲחוֹרָיו.
קוֹרְאָה וְהֵרִי הוּא גָטָה. אֵינּוּ גֵט עַד שִׁיאֲמַר לָהּ הֵא גִטִּי.
נָתַן בִּידָהּ וְהִיא יִשְׁנָה. גְּעוּרָה קוֹרְאָה וְהֵרִי הוּא גָטָה. אֵינּוּ
גֵט עַד שִׁיאֲמַר לָהּ הֵא גִטִּי. הֵייתָה עוֹמֶדֶת בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים
וְזָרְקוּ לָהּ. קָרוֹב לָהּ מְגוּרָשֶׁת. קָרוֹב לוֹ אֵינָה מְגוּרָשֶׁת.
מִחֲצָה עַל מִחֲצָה. מְגוּרָשֶׁת וְאֵינָה מְגוּרָשֶׁת:

^ג וְכֵן לְעֵנִין קְדוּשִׁין וְכֵן לְעֵנִין הַחוּב. אָמַר לוֹ בְּעַל חוּבוֹ
זֶרֶק לִי חוּבִי וְזָרְקוּ לוֹ. קָרוֹב לְמַלְוָה זָכָה הַלּוֹה. קָרוֹב
לְלוֹה הַלּוֹה חַיִּיב. מִחֲצָה עַל מִחֲצָה שְׁנֵיהֶם יִחְלֹקוּ. הֵייתָה
עוֹמֶדֶת עַל רֹאשׁ הַגֶּג. וְזָרְקוּ לָהּ. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לְאֲוִיר הַגֶּג.
הֵרִי זֶה מְגוּרָשֶׁת. הוּא מְלַמֵּעַלָּה וְהִיא מְלַמֵּטָה וְזָרְקוּ לָהּ.
כִּיּוֹן שֶׁצָּא מִרִּשּׁוֹת הַגֶּג. נִמְחַק אוֹ נִשְׂרָף הֵרִי זֶה מְגוּרָשֶׁת:

^ד בֵּית שְׂמָאִי אוֹמְרִים פּוֹטֵר אָדָם אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט יֶשֶׁן.
וּבֵית הֵלֵל אוֹסְרִין וְאֵיזְהוּ גֵט יֶשֶׁן. כָּל שְׁנֵתִיחַד עִמָּה. אַחֵר
שִׁכְתָּבוּ לָהּ:

ה כתב לשום מלכות שאינה הוגנת. לשום מלכות מדי. לשום מלכות יון. לבגן הבית. לחרבן הבית. היה במזרח וכתב במערב. במערב וכתב במזרח. תצא מזה ומזה. וצריכה גט מזה ומזה. ואין לה לא כתובה. ולא פירות. ולא מזונות. ולא בלאות. לא על זה ולא על זה. אם גטלה מזה ומזה תחזיר. והולד ממזר מזה ומזה. ולא זה וזה מטמאין לה. ולא זה וזה זכאין. לא במציאתה ולא במעשה ידיה. ולא בהפרת נדריה. היתה בת ישראל נפסלת מן הכהנה. בת לוי מן המעשר. בת כהן מן התרומה. ואין יורשיו של זה ויורשיו של זה. יורשין כתובתה. ואם מתו. אחיו של זה ואחיו של זה. חולצין ולא מיבמין. שנה שמו ושמה. שם עירו ושם עירה. תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה:

י כל העריות שאמרו צרותיהן מותרות. הלכו הצרות האלו ונשארו. ונמצאו אלו אילוניות תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה:

י הכונס את יבמתו. והלכה צרתה ונשאת לאחר. ונמצאת זאת שהיא אילונית. תצא מזה ומזה. וכל הדרכים האלו בה:

ח כתב סופר גט לאיש ושובר לאשה. וטעה ונתן גט לאשה ושובר לאיש. ונתנו זה לזה. ולאחר זמן הרי הגט יוצא מיד האיש. ושובר מיד האשה. תצא מזה ומזה. וכל

הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ בָּהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם לְאַלְתֵּר יֵצֵא
 אֵין זֶה גֵּט. וְאִם לְאַחֵר זָמַן יֵצֵא. הֲרִי זֶה גֵּט. לֹא כָּל הַיָּמֵנוּ
 מִן הָרֵאשׁוֹן לְאַבְדּוֹ זְכוּתוֹ שֶׁל שְׁנִי. כָּתַב לְגֶרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ
 וְנִמְלַךְ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים פְּסָלָהּ מִן הַכֹּהֲנָה. וּבֵית הַלֵּל
 אוֹמְרִים אֵף עַל פִּי שֶׁנִּתְּנוּ לָהּ עַל תְּנָאִי. וְלֹא נַעֲשֶׂה הַתְּנָאִי
 לֹא פְסָלָהּ מִן הַכֹּהֲנָה:

^ט הַמְּגֵרֶשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ. וְלָנָה עֲמוֹ בְּפִנְדָּקִי. בֵּית שְׁמַאי
 אוֹמְרִים אֵינָה צְרִיכָה הַיָּמֵנוּ גֵּט שְׁנִי. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים
 צְרִיכָה הַיָּמֵנוּ גֵּט שְׁנִי. אֵימַתִּי בְּזָמַן שֶׁנִּתְּגַרְשָׁה מִן
 הַנְּשׁוּאִין. וּמוֹדִים בְּנִתְּגַרְשָׁה מִן הָאִירוּסִין שְׁאֵינָה צְרִיכָה
 הַיָּמֵנוּ גֵּט שְׁנִי. מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָבוֹ גֵּט בָּהּ. כְּנֶסֶה בְּגֵט קֶרַח.
 תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה. וְכָל הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ בָּהּ:

^י גֵּט קֶרַח. הַכֹּל מִשְׁלִימִין עָלָיו. דְּבָרֵי בֶן נָנֶס. רַבִּי עֲקִיבָא
 אוֹמֵר אֵין מִשְׁלִימִין עָלָיו אֲלָא קְרוֹבִים הָרֵאשׁוֹן לְהַעֲדִיד
 בְּמָקוֹם אַחֵר. וְאֵיזָהוּ גֵט קֶרַח. כָּל שֶׁקִּשְׁרִיו מִרְבִּין מֵעֲדָיו:

פרק ט

הַמְגֵרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ. וְאָמַר לָהּ הָרִי אֶת מִתְרַת לְכָל
 אָדָם אֲלֵא לְפָלוּנִי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִתִּיר. וְחֲכָמִים
 אוֹסְרִין. בִּצְדָּה יַעֲשֶׂה. יִטְלֶנּוּ הַיִּמָּנָה וַיַּחֲזֹר וַיִּתְּנֶנּוּ לָהּ.
 וַיֹּאמֶר לָהּ הָרִי אֶת מִתְרַת לְכָל אָדָם. וְאִם כָּתְבוּ בְּתוֹכוֹ.
 אֵף עַל פִּי שֶׁחֲזַר וּמָחָקוּ פָּסוּל:

ב הָרִי אֶת מִתְרַת לְכָל אָדָם. אֲלֵא לְאָבָא וּלְאָבִיד. לְאָחִי
 וּלְאָחִיד. לְעֶבֶד וּלְנִכְרִי. וּלְכָל מִי שֶׁאֵין לָהּ עָלָיו קְדוּשִׁין
 כְּשֶׁר. הָרִי אֶת מִתְרַת לְכָל אָדָם. אֲלֵא אֶלְמָנָה לְכַהֵן גָּדוֹל.
 גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדְּיוּט. מִמְּזֻרָּה וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל.
 בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֹר וּלְנִתִּין. וּלְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ לָהּ עָלָיו קְדוּשִׁין.
 אֲפִילוּ בַּעֲבִירָה פָּסוּל:

ג גּוֹפּוֹ שֶׁל גֵּט. הָרִי אֶת מִתְרַת לְכָל אָדָם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
 וְדִין דִּיהוּי לִיכִי מִנְאִי. סֵפֶר תְּרוּכִין וְאַגְרָת שְׁבוּקִין וְגֵט
 פְּטוּרִין. לְמַהֲדָּה לְהַתְנַסֵּכָּא לְכָל גָּבֵר דְּתַצְבִּין. גּוֹפּוֹ שֶׁל גֵּט
 שֶׁחֲרוּר. הָרִי אֶת בֶּן חוֹרִין. הָרִי אֶת לְעֶצְמָד:

ד שְׁלֹשָׁה גִטִּין פְּסוּלִין. וְאִם נִשְׁאֵת הוֹלֵד כְּשֶׁר. כָּתַב בְּכַתָּב
 יָדוֹ וְאֵין עָלָיו עֵדִים. יֵשׁ עָלָיו עֵדִים וְאֵין בּוֹ זָמֵן. יֵשׁ בּוֹ זָמֵן
 וְאֵין בּוֹ אֲלֵא עַד אֶחָד. הָרִי אֵלּוֹ שְׁלֹשָׁה גִטִּין פְּסוּלִין. וְאִם
 נִשְׁאֵת הוֹלֵד כְּשֶׁר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֵף עַל פִּי שֶׁאֵין עָלָיו
 עֵדִים אֲלֵא שֶׁנִּתְּנָה לָהּ בְּפָנֶי עֵדִים כְּשֶׁר. וְגוֹבָה מִנְּכָסִים

מְשַׁעֲבָדִים שְׂאִין הָעֵדִים חֹתֶמֶין עַל הַגֵּט אֶלָּא מִפְּנֵי תַקוּן
הָעוֹלָם:

ה' שְׁנַיִם שֶׁשָּׁלְחוּ שְׁנֵי גִטִּין שְׂוִין וְנִתְעַרְבוּ. נֹתֵן שְׁנֵיהֶם לְזוֹ
וְשְׁנֵיהֶם לְזוֹ. לְפִיכָךְ אִם נֶאֱבַד אֶחָד מֵהֶן. הָרִי הַשְּׁנִי בְטִל.
חֻמְשָׁה שֶׁכָּתְבוּ כָּלֹל בְּתוֹךְ הַגֵּט. אִישׁ פְּלוֹנִי מְגֵרֵשׁ פְּלוֹנִית.
וּפְלוֹנִי פְּלוֹנִית וְהָעֵדִים מְלַמְטָה. כֵּלָן כְּשֶׁרִין. וְיִנְתֵּן לְכָל
אֶחָת וְאֶחָת. הִיא כְּתוּב טַפֵּס לְכָל אֶחָת וְאֶחָת וְהָעֵדִים
מְלַמְטָה. אֵת שֶׁהָעֵדִים נִקְרִין עֲמוּ כָּשֶׁר:

י' שְׁנֵי גִטִּין שֶׁכָּתְבוּ זֶה בְּצַד זֶה. וְשְׁנֵי עֵדִים עֲבָרִים בָּאִים
מִתַּחַת זֶה לְתַחַת זֶה. וְשְׁנֵי עֵדִים יְוֹנִים בָּאִים מִתַּחַת זֶה
לְתַחַת זֶה. אֵת שֶׁהָעֵדִים הָרֵאשׁוֹנִים נִקְרָאִים עֲמוּ כָּשֶׁר.
עַד אֶחָד עֲבָרִי וְעַד אֶחָד יְוֹנִי. וְעַד אֶחָד עֲבָרִי וְעַד אֶחָד
יְוֹנִי. בָּאִין מִתַּחַת זֶה לְתַחַת זֶה שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִין:

י' שִׁיר מְקַצֵּת הַגֵּט. וְכָתְבוּ בְּדֶף הַשְּׁנֵי וְהָעֵדִים מְלַמְטָה
כָּשֶׁר. חֲתָמוּ עֵדִים בְּרֹאשׁ הַדֶּף. מִן הַצֵּד וּמֵאַחֲרָיו. בְּגֵט
פָּשוּט פְּסוּל. הַקִּיף רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה.
וְהָעֵדִים בְּעֶמְצֵעַ שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִים. סוּפוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד סוּפוֹ
שֶׁל זֶה. וְהָעֵדִים בְּאַמְצֵעַ אֵת שֶׁהָעֵדִים נִקְרִין עֲמוּ כָּשֶׁר.
רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד סוּפוֹ שֶׁל זֶה. וְהָעֵדִים בְּאַמְצֵעַ. אֵת
שֶׁהָעֵדִים נִקְרִין בְּסוּפוֹ כָּשֶׁר:

ה' גֵּט שֶׁכָּתְבוּ עֲבָרִית וְעֵדִיו יְוֹנִית. יְוֹנִית וְעֵדִיו עֲבָרִית. עַד
אֶחָד עֲבָרִי וְעַד אֶחָד יְוֹנִי. כָּתַב סוּפֵר וְעַד. כָּשֶׁר. אִישׁ

פְּלוֹנִי עַד כָּשֶׁר בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי (עַד כָּשֶׁר אִישׁ פְּלוֹנִי
 בֶּן אִישׁ פְּלוֹנִי) וְלֹא כָּתַב עַד כָּשֶׁר וְכָד הָיוּ נִקְיֵי הַדַּעַת
 שְׁבִירוּשָׁלַיִם עוֹשִׂין כָּתַב חֲנִיכָתוֹ וְחֲנִיכָתָהּ כָּשֶׁר גִּט
 מַעֲשֶׂה בְּיִשְׂרָאֵל כָּשֶׁר וּבִנְכָרִים פָּסוּל וּבִנְכָרִים חוֹבְטִין
 אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ עֲשֵׂה מָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים לָךְ וְכָשֶׁר:

^ט יֵצֵא שָׁמָּה בְּעִיר מְקֻדָּשֶׁת הָרִי זֶה מְקֻדָּשֶׁת מְגוֹרָשֶׁת
 הָרִי זֶה מְגוֹרָשֶׁת וּבִלְבָד שְׁלֹא יִהְיֶה שָׁם אִמְתָּלָא אִיזוּ הִיא
 אִמְתָּלָא גֵרֵשׁ אִישׁ פְּלוֹנִי אֶת אִשְׁתּוֹ עַל תְּנָאֵי זֶרֶק לָהּ
 קְדוּשִׁיהָ סָפֵק קְרוֹב לָהּ סָפֵק קְרוֹב לוֹ זֶה הִיא אִמְתָּלָא:

^י בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים לֹא יִגְרֹשׁ אָדָם אֶת אִשְׁתּוֹ אֶלָּא
 אִם כֵּן מֵצֵא בָּהּ דְּבַר עֲרוּהָ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי מֵצֵא בָּהּ עֲרוֹת
 דְּבַר וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֶפִּילוּ הַקְדִּיחָהּ תְּבַשִּׁילוּ שֶׁנֶּאֱמַר
 כִּי מֵצֵא בָּהּ עֲרוֹת דְּבַר רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ מֵצֵא
 אַחֲרֵת נָאָה הֵימָּנָה שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה אִם לֹא תִמָּצֵא חֵן
 בְּעֵינָיו: סליק

מסכת סוטה

פרק א

הַמִּקְנָא לְאַשְׁתּוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִקְנָא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם וּמִשְׁקָה עַל פִּי עַד אֶחָד אוֹ עַל פִּי עֶצְמוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר מִקְנָא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם וּמִשְׁקָה עַל פִּי שְׁנַיִם:

^א בִּיצֵד מִקְנָא לָהּ אָמַר לָהּ בִּפְנֵי שְׁנַיִם אֶל תִּדְבְּרִי עִם אִישׁ פְּלוֹנִי וְדַבְּרָה עִמּוֹ עַדִּין הִיא מִתְּרַת לְבֵיתָהּ וּמִתְּרַת לְאֹכֹל בְּתֵרוּמָה נִכְנָסָה עִמּוֹ לְבֵית הַסֵּתֶר וְשָׁהָתָה עִמּוֹ כְּדִי טְמֵאָה אֲסוּרָה לְבֵיתָהּ וְאֲסוּרָה לְאֹכֹל בְּתֵרוּמָה וְאִם מֵת חוֹלָצַת וְלֹא מִתִּיבַמַּת:

^ג וְאִלּוּ אֲסוּרוֹת מִלְּאֹכֹל בְּתֵרוּמָה הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי לָךְ וְשָׁבָאוּ עֲדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה וְהָאוֹמֶרֶת אֲנִי שׁוֹתָה וְשִׁבְעָלָה אֵינּוּ רוֹצֶה לְהַשְׁקוֹתָהּ וְשִׁבְעָלָה בָּא עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ בִּיצֵד עוֹשָׂה לָהּ מוֹלִיכָה לְבֵית דִּין שֶׁבָּאוּתוֹ מְקוֹם וּמוֹסְרִין לוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁמָּא יָבֹא עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֶּעָלָה נֶאֱמַן עָלֶיהָ:

^ד הָיוּ מַעֲלִין אוֹתָהּ לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִירוּשָׁלַיִם וּמֵאֵימִין עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ שְׁמֵאֵימִין עַל עַדִי נִפְשׁוֹת וְאוֹמְרִים לָהּ בְּתִי הִרְבָּה יֵין עוֹשָׂה הִרְבָּה שְׁחוֹק עוֹשָׂה הִרְבָּה יִלְדוֹת עוֹשָׂה הִרְבָּה שְׂכָנִים הִרְעִים עוֹשִׂים עָשִׂי לְשִׁמּוֹ הַגָּדוֹל שֶׁנִּכְתָּב

בְּקִדְשָׁהּ שֶׁלֹּא יִמָּחַה עַל הַמֵּים. וְאוֹמְרִים לְפָנֶיהָ דְּבָרִים
שֶׁאֵינָהּ כְּדִי לְשׁוּמְעָן. הִיא וְכָל מִשְׁפַּחַת בֵּית אָבִיהָ:

ה' אִם אָמְרָה טְמֵאָה אָנִי. שׁוֹבֶרֶת כְּתוּבָתָהּ וְיוֹצֵאת.
וְאִם אָמְרָה טְהוֹרָה אָנִי. מַעֲלִין אוֹתָהּ לְשַׁעַר הַמִּזְרָח.
שֶׁעַל פֶּתַח שַׁעַר נִקְנֹז. שֶׁשָּׁם מִשְׁקִין אֶת הַסּוֹטוֹת.
וּמִטְהַרִּין אֶת הַיּוֹלְדוֹת. וּמִטְהַרִּין אֶת הַמַּצֹּרְעִים. וְכֵהֵן
אוֹחִז בְּבִגְדֶיהָ. אִם נִקְרָעוּ נִקְרָעוּ. וְאִם נִפְרָמוּ נִפְרָמוּ. עַד
שֶׁהוּא מְגַלָּה אֶת לְבָהּ. וְסוֹתֵר אֶת שַׁעְרָהּ. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר אִם הָיָה לְבָהּ נָאָה. לֹא הָיָה מְגִלָּהּ. וְאִם הָיָה שַׁעְרָהּ
נָאָה. לֹא הָיָה סוֹתֵרוֹ:

י' הֵיחָתָה מִכֶּסֶה בְּלִבָּנִים. מִכֶּסֶה בְּשַׁחֲזִירִים. הָיָה עָלֶיהָ
כָּלִי זָהָב וְקַטְלִיאוֹת. נִזְמִים וְטַבָּעוֹת. מַעֲבִירִם מִמֶּנָּה כְּדִי
לְנוֹלָה. וְאַחֵר כֵּךְ מִבִּיא חֶבֶל מִצָּרִי וְקוֹשֵׁר לְמַעֲלָה מִדֹּדֶיהָ.
וְכָל הַרוֹצֶה לְרֹאוֹת. בָּא לְרֹאוֹת חוּץ מִעֲבָדֶיהָ וְשִׁפְחוֹתֶיהָ.
מִפְּנֵי שֶׁלִּבָּהּ גָּס בָּהֶן. וְכָל הַנָּשִׁים מִתְּרוֹת לְרֹאוֹתָהּ.
שֶׁנֶּאֱמַר וַנּוֹסְרוּ כָּל הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשִׂינָה כְּזֹמַתְכָּנָה:

י' בַּמָּדָה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדֵדִין לוֹ. הִיא קִשְׁטָה אֶת
עַצְמָהּ לַעֲבִירָה. הַמָּקוֹם נוֹלָה. הִיא גִלְתָּה אֶת עַצְמָהּ
לַעֲבִירָה. הַמָּקוֹם גִּלָּה עָלֶיהָ. הִירָד הַתַּחֲלִילָה בַּעֲבִירָה
תַּחֲלָה. וְאַחֵר כֵּךְ הַבֶּטֶן. וְשֶׁאֵר כָּל הַגּוֹף לֹא פִּלֵּט:

ח' שֶׁמִּשּׁוֹן הֵלֶךְ אַחֵר עֵינָיו. לְפִיכֵךְ נִקְרוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת עֵינָיו.
שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּאחֲזוּהוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנְקְרוּ אֶת עֵינָיו. אֲבָשְׁלוּם

נִתְּנָאָה בְּשַׁעְרוֹ לְפִיכָךְ נִתְּלָה בְּשַׁעְרוֹ וּלְפִי שָׁבָא עַל
 עֶשֶׂר פְּלִגְשֵׁי אָבִיו לְפִיכָךְ נִתְּנוּ בּוֹ עֶשֶׂר לְנָבִיאוֹת שְׁנֵאֲמַר
 וַיִּסְבוּ עֶשְׂרֵה נְעָרִים נוֹשְׂאֵי כְּלֵי יוֹאֵב וּלְפִי שְׁגָנֵב שְׁלֹשָׁה
 לְבָבוֹת לֵב אָבִיו וְלֵב בֵּית דִּין וְלֵב יִשְׂרָאֵל שְׁנֵאֲמַר וַיִּגְנֹב
 אֲבִשְׁלוֹם אֶת לֵב אֲנֹשֵׁי יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ נִתְּקְעוּ בּוֹ שְׁלֹשָׁה
 שְׁבָטִים שְׁנֵאֲמַר וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְּקֵם בְּלֵב
 אֲבִשְׁלוֹם:

ט וְכֵן לַעֲנִין הַטּוֹבָה מְרִים הַמְּתִינָה לְמֹשֶׁה שְׁעָה אַחַת
 שְׁנֵאֲמַר וַתִּתְּצֵב אַחוֹתָיו מֵרְחוֹק לְפִיכָךְ נִתְּעַכְּבוּ לָהּ
 יִשְׂרָאֵל שְׁבָעָה יָמִים בְּמִדְבָּר שְׁנֵאֲמַר וְהָעָם לֹא נָסַע עַד
 הָאֶסָּף מְרִים יוֹסֵף זָכָה לְקַבּוֹר אֶת אָבִיו וְאַיִן בְּאַחֲיוֹ גְּדוֹל
 מִמֶּנּוּ שְׁנֵאֲמַר וַיַּעַל יוֹסֵף לְקַבּוֹר אֶת אָבִיו וְגוֹמֵר וַיַּעַל עִמּוֹ
 גַּם רָכֵב וְגַם פָּרָשִׁים מִי לָנוּ גְּדוֹל מִיוֹסֵף שְׁלֹא נִתְּעַסֵּק
 בּוֹ אֱלֹא מֹשֶׁה מֹשֶׁה זָכָה בְּעֲצָמוֹת יוֹסֵף וְאַיִן בְּיִשְׂרָאֵל
 גְּדוֹל מִמֶּנּוּ שְׁנֵאֲמַר וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ מִי
 לָנוּ גְּדוֹל מִמֹּשֶׁה שְׁלֹא נִתְּעַסֵּק בּוֹ אֱלֹא הַמָּקוֹם שְׁנֵאֲמַר
 וַיִּקְבּוֹר אוֹתוֹ בְּאֶגְיֵא לֹא עַל מֹשֶׁה בְּלִבְדָּא אָמְרוּ אֱלֹא עַל
 כָּל הַצְּדִיקִים שְׁנֵאֲמַר וְהִלֵּךְ לְפָנָיִךְ צִדְקָךְ כְּבוֹד יי יֵאֲסָפֶךָ:

פרק ב

הִיָּה מביא אֶת מִנְחָתָהּ בְּתוֹךְ כְּפִיפָה מִצָּרִית וְנוֹתְנָה
עַל יָדֶיהָ כְּדִי לִיגָעָה כָּל הַמִּנְחוֹת תַּחֲלָתָן וְסוֹפָן
בְּכָלִי שָׂרֵת וְזוֹ תַּחֲלָתָהּ בְּכִפִּיפָה מִצָּרִית וְסוֹפָה בְּכָלִי
שָׂרֵת כָּל הַמִּנְחוֹת טְעוֹנוֹת שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה וְזוֹ אֵינָה טְעוֹנָה
לֹא שֶׁמֶן וְלֹא לְבוֹנָה כָּל הַמִּנְחוֹת בָּאוֹת מִן הַחֲטִיץ וְזוֹ
בָּאָה מִן הַשְּׁעוּרִין מִנְחַת הָעֶמֶר אֲףִי עַל פִּי שֶׁבָּאָה מִן
הַשְּׁעוּרִין הִיא הֵיחָה בָּאָה גֵּרֶשׁ וְזוֹ בָּאָה קֶמַח רֶבֶן
גְּמָלִיאל אוֹמֵר כָּשֶׁם שֶׁמַּעֲשִׂיהָ מַעֲשֶׂה בְּהֶמָּה כֵּךְ קֶרְבָּנָה
מֵאֵכָל בְּהֶמָּה:

^ב הִיָּה מביא פִּילִי שֶׁל חֶרֶס חֲדָשָׁה וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ חֲצִי לֹזַג
מִמֶּיךָ מִן הַכִּיּוֹר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר רְבִיעִית כָּשֶׁם שֶׁמֶמַּעַט
בְּכֶתֶב כֵּךְ מִמַּעַט בְּמִים נִכְנָס לְהִיכָל וּפְנָה לִימִינוֹ וּמִקּוֹם
הִיָּה שֵׁם אִמָּה עַל אִמָּה וְטַבְּלָא שֶׁל שִׁישׁ וְטַבְּעַת הֵיחָה
קְבוּעָה בָּהּ וּכְשֶׁהוּא מַגְבִּיָּהָ נוֹטֵל עֵפֶר מִתַּחֲתֶיהָ וְנוֹתֵן
כְּדִי שִׁירָאָה עַל פְּנֵי הַמִּים שֶׁנֶּאֱמַר וּמִן הָעֶפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה
בְּקֶרֶקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל הַמִּים:

^ג בָּא לוֹ לְכַתּוֹב אֶת הַמְּגִלָּה מֵאִיזָה מְקוֹם הוּא כּוֹתֵב
מֵאֵם לֹא שָׁכַב אִישׁ וְגוֹמֵר וְאֵת כִּי שְׁטִית תַּחַת אִישׁ
וְגוֹמֵר וְאֵינוֹ כּוֹתֵב וְהַשְּׁבִיעַ הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה וְכוֹתֵב יִתֵּן
יְיָ אוֹתָךְ לְאֵלָה וּלְשִׁבְעָה וּבָאוּ הַמִּים הַמְּאֻרָּרִים הָאֵלָה
בְּמַעֲיָד לְצָבוֹת בֶּטֶן וְלִנְפִיל יֶרֶךְ וְאֵינוֹ כּוֹתֵב וְאִמָּרָה

הַאִשָּׁה אָמֵן. אָמֵן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לֹא הָיָה מִפְּסִיק. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל עֲצָמוֹ אֵינוֹ כּוֹתֵב. אֶלֶּא יִתֵּן יְיָ אוֹתָךְ לְאֵלֶּה
וּלְשִׁבְעָה וְגוֹמֵר. וּבָאוּ הַמֵּיִם הַמֵּאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמַעֲיָד
וְגוֹמֵר. וְאֵינוֹ כּוֹתֵב וְאִמְרָה הַאִשָּׁה אָמֵן. אָמֵן:

ד' אֵינוֹ כּוֹתֵב לֹא עַל הַלּוּחַ. וְלֹא עַל הַנִּיר. וְלֹא עַל
הַדְּפִתָּרָא. אֶלֶּא עַל הַמַּגִּלָּה. שֶׁנֶּאֱמַר בְּסִפְרִי. וְאֵינוֹ כּוֹתֵב
לֹא בְּקוֹמוֹס. וְלֹא בְּקִנְיָנוֹס. וְלֹא בְּכָל דְּבַר שְׂרוּשָׁם אֶלֶּא
בְּדִיּוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וּמָחָה. כָּתֹב שִׁיכּוֹל לְהַמְּחֹת:

ה' עַל מָה הִיא אוֹמֶרֶת אָמֵן. אָמֵן. אָמֵן עַל הָאֵלֶּה. אָמֵן
עַל הַשְּׁבוּעָה. אָמֵן מֵאִישׁ זֶה. אָמֵן מֵאִישׁ אֲחֵר. אָמֵן שְׁלֹא
שְׁטִיתִי אֲרוּסָה וְנִשְׁוָאָה. וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם וּכְנוּסָה. אָמֵן שְׁלֹא
נִטְמָאתִי. וְאִם נִטְמָאתִי יָבֹאוּ בִּי. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אָמֵן
שְׁלֹא נִטְמָאתִי. אָמֵן שְׁלֹא אֶטְמָא:

ו' הַכֹּל שְׁוִין שְׁאִין מִתְּנָה עִמָּה. לֹא עַל קוֹדֵם שֶׁתִּתְאַרֵס
וְלֹא מֵאַחֵר שֶׁתִּתְגַּרֵּשׁ. נִסְתָּרָה לְאַחֵר וְנִטְמָאת וְאַחֵר כִּד
הַחֲזִירָה. לֹא הָיָה מִתְּנָה עִמָּה. זֶה הַכֹּל כָּל שֶׁתִּבְעַל וְלֹא
תָּהָא אֲסוּרָה לוֹ. לֹא הָיָה מִתְּנָה עִמָּה:

פרק ג

הָיָה נוֹטֵל אֶת מִנְחָתָהּ מִתּוֹךְ כְּפִיפָה מִצָּרִית וְנוֹתְנָה
לְתוֹךְ כָּלִי שָׂרֵת וְנוֹתְנָה עַל יָדֶיהָ וְכֵהֵן מְנִיחַ אֶת
יָדוֹ מִתַּחְתֶּיהָ וּמְנִיפָה:

^א הַנִּיף וְהַגִּישׁ קִמְצָן וְהַקְטִיר וְהַשָּׂאָר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים הָיָה
מִשְׁקָה וְאַחֵר כֶּךָ מִקְרִיב אֶת מִנְחָתָהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
מִקְרִיב אֶת מִנְחָתָה וְאַחֵר כֶּךָ הָיָה מִשְׁקָה שֶׁנֶּאֱמַר וְאַחֵר
יִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת הַמֵּים אִם הִשְׁקָה וְאַחֵר כֶּךָ הַקְרִיב
אֶת מִנְחָתָה כְּשֶׁרָה:

^ב עַד שֶׁלֹּא נִמְחָקָה הַמְּגִלָּה אֶמְרָה אֵינִי שׁוֹטָה מְגִלָּתָהּ
נִגְנָזָה וּמִנְחָתָהּ מִתְּפַזְרֶת עַל הַדָּשָׁן וְאִין מְגִלָּתָה כְּשֶׁרָה
לְהִשְׁקוֹת בָּהּ שׁוֹטָה אַחֲרֶת נִמְחָקָה הַמְּגִלָּה וְאֶמְרָה
טְמֵאָה אֵינִי הַמֵּים נִשְׁפָּכִין וּמִנְחָתָהּ מִתְּפַזְרֶת (עַל הַדָּשָׁן).
נִמְחָקָה הַמְּגִלָּה וְאֶמְרָה אֵינִי שׁוֹטָה מְעַרְעָרִין אוֹתָהּ
וּמִשְׁקִין אוֹתָהּ בְּעַל כְּרָחָה:

^ג אֵינָה מְסַפֶּקֶת לְשִׁתּוֹת עַד שֶׁפָּנְיָהּ מוֹרִיקוֹת וְעֵינֶיהָ
בוֹלְטוֹת וְהִיא מִתְּמַלְאָה גְדִין וְהֵם אוֹמְרִים הוֹצִיאֶנָּה
(הוֹצִיאֶנָּה) שֶׁלֹּא תִטְמָא אֶת הָעֶזְרָה אִם יֵשׁ לָהּ זְכוּת
הֵיטָהּ תּוֹלָה לָּהּ יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שְׁנָה אַחַת יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה
שְׁתֵּי שָׁנִים יֵשׁ זְכוּת תּוֹלָה שְׁלֹשׁ שָׁנִים מִכָּאן אָמַר בֶּן
עֲזַאי חֵיב אָדָם לִלְמַד אֶת בֵּיתוֹ תוֹרָה שֶׁאִם תִּשְׁתָּה תִדְּעַ
שֶׁהַזְכוּת תּוֹלָה לָּהּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר כָּל הַמְּלָמֵד אֶת

בתו תורה. כאלו למדה תפלות. רבי יהושע אומר רוצה
אשה בקב ותפלות. מתשעה קבין ופרישות. הוא היה
אומר חסיד שוטה. ורשע ערום. ואשה פרושה. ומכות
פרושין. הרי אלו מכלי עולם:

ה רבי שמעון אומר אין זכות תולה במים המרים.
ואם אתה אומר הזכות תולה במים המאריים. מדה
אתה את המים בפני כל הנשים השותות. ומוציא אתה
שם רע. על הטהורות ששתו. שאומרים טמאות הן.
אלא שתלתה להן זכות. רבי אומר הזכות תולה במים
המאריים. אינה יולדת ואינה משבחת. אלא מתגונה
והולכת. לסוף היא מתה באותה מיתה:

י נטמאה מנחתה עד שלא קדשה בכלי. הרי היא ככל
המנחות ותפדה. ואם משקדשה בכלי. הרי היא ככל
המנחות ותשרף. ואלו שמנחותיהן נשרפות. האומרת
טמאה אני לך. ושבאו לה עדים שהיא טמאה. והאומרת
איני שותה. ושבבעלה אינו רוצה להשקותה. ושבבעלה בא
עליה בדרך. וכל הנשואות לכהנים. מנחותיהן נשרפות:

י בת ישראל שנשאת לכהן. מנחתה נשרפת. וכהנת
שנשאת לישראל. מנחתה נאכלת. מה בין כהן לכהנת.
מנחת כהנת נאכלת. ומנחת כהן אינה נאכלת. כהנת
מתחללת. ואין כהן מתחלל. כהנת מטמאה למתים. ואין

כֹּהֵן מְטַמֵּא לַמֵּתִים. כֹּהֵן אוֹכֵל בִּקְדָּשֵׁי קֳדָשִׁים. וְאֵין כֹּהֵנָת
אוֹכֵלֶת בִּקְדָּשֵׁי קֳדָשִׁים:

ח מה בין איש לאשה. האיש פורע ופורם. ואין האשה פורעת ופורמת. האיש מדיר את בנו בנזיר. ואין האשה מדרת את בנה בנזיר. האיש מגלח על נזירות אביו. ואין האשה מגלחת על נזירות אביה. האיש מוכר את בתו. ואין האשה מוכרת את בתה. האיש מקדש את בתו. ואין האשה מקדשת את בתה. האיש נסקל ערום. ואין האשה נסקלת ערומה. האיש נתלה. ואין האשה נתלית. האיש נמכר בגנבתו. ואין האשה נמכרת בגנבתה:

פרק ד

אֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם. לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה.
שֶׁנֶּאֱמַר אֲשֶׁר תִּשָּׁטֵה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁה.
פָּרַט לְאֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם. אֶלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה
וְחִלּוּצָה לְכֹהֵן הַדְּיוּט. מִמְּזֻרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. וּבֵת
יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֹר וּלְנִתְיָן. לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה:

ב וְאֵלּוּ לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה. הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה
אֲנִי (לָד). וְשָׁבְאוּ לָהּ עֲדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה. וְהָאוֹמֶרֶת אֲנִי
שׁוֹתָה. וְשָׁבְעָלָה אִינוּ רוֹצֶה לְהִשְׁקוּתָהּ. וְשָׁבְעָלָה בָּא
עָלֶיהָ בַּדֶּרֶךְ. נוֹטֶלֶת כְּתוּבָתָהּ וְלֹא שׁוֹתָה. מֵתוּ בַּעֲלֶיהָ
עַד שֶׁלֹּא שָׁתוּ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים נוֹטְלוֹת כְּתוּבָה וְלֹא

שׁוֹתוֹת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת
בְּתוֹבָה:

^ג מֵעֲבֶרֶת חֲבִירוֹ וּמִיִּנְקַת חֲבִירוֹ. לֹא שׁוֹתָה וְלֹא נוֹטְלָת
בְּתוֹבָה. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יָכוֹל הוּא
לְהַפְרִישָׁהּ. וּלְהַחֲזִירָהּ לְאַחַר זְמַן. אִילוּגִית וְזִקְנָה וְשֹׁאִינָה
רְאוּיָה לִלְדֹת. לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת בְּתוֹבָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר יָכוֹל הוּא לִישָׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת. וּלְפָרוֹת וּלְרַבּוֹת
הֵימָנָה. וּשְׂאֵר כָּל הַנָּשִׁים אוֹ שׁוֹתוֹת אוֹ לֹא נוֹטְלוֹת
בְּתוֹבָה:

^ד אִשֶּׁת כַּהֵן שׁוֹתָה. וּמִתְּרַת לְבַעֲלָהּ. אִשֶּׁת סָרִיס שׁוֹתָה.
עַל יְדֵי כָּל הָעֲרִיּוֹת מְקַנֵּין. חוּץ מִן הַקָּטָן. וּמִמֵּי שֹׁאִינֹו אִישׁ:
^ה וְאֵלוֹ שְׁבִית דִּין מְקַנֵּין לָהֶן. מִי שֶׁנִּתְחַרֵּשׁ בַּעֲלָהּ. אוֹ
נִשְׁתַּטָּה. אוֹ שֶׁהָיָה חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֶסְוָרִין. לֹא לְהִשְׁקוּתָהּ
אָמְרוּ אֱלָא לְפֻסְלָהּ מִכְּתוּבָתָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֵף
לְהִשְׁקוּתָהּ. לְכַשְׂיֵצָא בַּעֲלָהּ מִבֵּית הָאֶסְוָרִין יִשְׁקָנָה:

פרק ה

כֵּשֶׁם שֶׁהַמִּים בּוֹדְקִין אוֹתָהּ כִּדְּהַמִּים בּוֹדְקִין אוֹתוֹ.
 שְׁנֵאֲמַר וּבָאוּ וּבָאוּ כֵּשֶׁם שֶׁאֲסוּרָה לִבְעַל כִּדְּ
 אֲסוּרָה לִבְעַל. שְׁנֵאֲמַר נִטְמָא וְנִטְמָא. דְּבַר רַבִּי
 עֲקִיבָא. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כִּדְּהִי דוֹרֵשׁ זְכָרִיהּ בֵּין הַקָּצֵב.
 רַבִּי אֹמֵר שְׁנֵי פְעָמִים הָאֲמוּרִים בַּפֶּרֶשָׁה. אִם נִטְמָא
 נִטְמָא. אֶחָד לִבְעַל. וְאֶחָד לִבְעַל:

בּוֹ בְּיוֹם דְּרֵשׁ רַבִּי עֲקִיבָא וְכָל כָּלִי חֶרֶשׁ אֲשֶׁר יָפֹל
 מֵהֶם אֶל תּוֹכּוֹ. כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכּוֹ יִטְמָא. אִינוּ אֹמֵר טָמֵא.
 אֶלָּא יִטְמָא. לְטָמֵא אֲחֵרִים. לְמַד עַל כֶּכָּר שְׁנֵי שְׁמִטָּמָא
 אֶת הַשְּׁלִישִׁי. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִי יִגְלֶה עֶפֶר מֵעֵינָיו רֵבֶן
 יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי. שֶׁהֵיטָּת אֹמֵר. עֲתִיד דּוֹר אַחֵר לְטִהַר כֶּכָּר
 שְׁלִישִׁי. שְׁאִין לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא. וְהִלָּא
 עֲקִיבָא תִּלְמִידָד. מִבֵּיא לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא.
 שְׁנֵאֲמַר כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכּוֹ יִטְמָא:

גּוֹ בּוֹ בְּיוֹם דְּרֵשׁ רַבִּי עֲקִיבָא. וּמִדּוֹתֶם מַחוּץ לָעִיר אֶת
 פֶּאת קִדְמָה אֲלֵפִים בָּאֲמָה וְגוֹמֵר. וּמִקְרָא אַחֵר אֹמֵר
 מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֶלֶף אֲמָה סָבִיב. אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר
 אֶלֶף אֲמָה שְׁכָבֵר נֵאֲמַר אֲלֵפִים אֲמָה. וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר
 אֲלֵפִים אֲמָה שְׁכָבֵר נֵאֲמַר אֶלֶף אֲמָה. הָא כִּי־צִד. אֶלֶף
 אֲמָה מִגֶּרֶשׁ וְאֲלֵפִים אֲמָה תְּחוּם שַׁבָּת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ

שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי אוֹמֵר. אֶלֶף אִמָּה מִגֶּרֶשׁ. וְאַלְפִים
אִמָּה שְׂדוֹת וּכְרָמִים:

ד' בּוֹ בַּיּוֹם דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא אֲזִי יֵשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֵי יִיאָמְרוּ לֵאמֹר. שְׂאִין תִּלְמוּד לֹמֵר
לֵאמֹר. וּמָה תִלְמוּד לֹמֵר לֵאמֹר. מִלְּמַד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל
עוֹנִין אַחֲרָיו שֶׁל מֹשֶׁה עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר. כְּקוֹרְאִין אֶת
הַהֵלֵל. אֲשִׁירָה לֵי כִי גָאָה גָאָה. לְכֹךְ נֶאֱמַר לֵאמֹר. רַבִּי
נִחְמֶיהָ אוֹמֵר כְּקוֹרְאִין אֶת שְׁמֵעַ. וְלֹא כְּקוֹרְאִין אֶת הַהֵלֵל:

ה' בּוֹ בַּיּוֹם דָּרַשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן הוֹרְקָנוֹס לֹא עָבַד אֵיזוֹב אֶת
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲלֵא מֵאַהֲבָה. שְׁנֵאֲמַר הֵן יִקְטִלֵנִי לוֹ
אֵיחָל. וְעַדִּין הַדָּבָר שְׁקוּל. לוֹ אֲנִי מְצַפֶּה. אוֹ אֲנִי מְצַפֶּה.
תִּלְמוּד לֹמֵר עַד אֲגֻעַ לֹא אֶסִּיר תּוֹמָתִי מִמֶּנִּי. מִלְּמַד
שְׂמֵאֲהָבָה עָשָׂה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִי יִגְלֶה עֲפָר מֵעֵינַיִךְ
רִבֵּן יוֹחֲנָן בֶּן זִפְאִי. שֶׁהָיִיתָ דוֹרֵשׁ כָּל יָמֶיךָ שְׁלֹא עָבַד
אֵיזוֹב אֶת הַמָּקוֹם אֲלֵא מִיִּרְאָה. שְׁנֵאֲמַר אִישׁ תָּם וַיֵּשֶׁר
יֵרָא אֱלֹהִים וְסָר מֵרַע. וְהֵלֵא יְהוֹשֻׁעַ תִּלְמִיד תִּלְמִידֶךָ לְמַד
שְׂמֵאֲהָבָה עָשָׂה:

פרק ו

מִי שֶׁקָּנָא לְאִשְׁתּוֹ וְנִסְתָּרָהּ אֶפִּילוּ שָׁמַע מֵעוֹף הַפּוֹרֶחַ.
יֹצִיא וַיִּתֵּן כְּתוּבָה דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
אוֹמֵר עַד שִׁישְׂאוּ וַיִּתְּנוּ בָּהּ מוֹזְרוֹת בִּלְבָנָה:

^ב אָמַר עַד אֶחָד אָנִי רְאִיתִיהָ שְׁנִטְמַאת לֹא הָיְתָה שׁוֹתָה.
וְלֹא עוֹד אֶלָּא אֶפִּילוּ עֶבֶד אֶפִּילוּ שִׁפְחָה הָרִי אֵלּוּ נְאֻמִּין
אֶף לְפוֹסְלָה מִכְּתוּבָתָהּ חֲמוּתָה וְצָרְתָה וַיִּבְמַתָּה וּבֵת
בְּעָלָה הָרִי אֵלּוּ נְאֻמִּנוֹת וְלֹא לְפוֹסְלָה מִכְּתוּבָתָה אֶלָּא
שֶׁלֹּא תִשְׁתָּה:

^ג שֶׁהָיָה בְּדִין וּמָה אִם עֵדוֹת רֵאשׁוֹנָה שָׂאִין אוֹסְרֶתָה
אֶסּוּר עוֹלָם אֵינָה מִתְקַיֶּמֶת בְּפָחוֹת מִשְׁנַיִם עֵדוֹת
אַחֲרוֹנָה שְׂאוֹסְרֶתָה אֶסּוּר עוֹלָם אֵינּוּ דִּין שֶׁלֹּא תִתְקַיֵּם
בְּפָחוֹת מִשְׁנַיִם תִּלְמוּד לּוֹמֵר וְעַד אֵין בָּהּ כָּל עֵדוֹת שִׁישׁ
בָּהּ קָל וְחֹמֶר לְעֵדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה מַעֲתָה וּמָה אִם עֵדוֹת
אַחֲרוֹנָה שְׂאוֹסְרֶתָה אֶסּוּר עוֹלָם הָרִי הִיא מִתְקַיֶּמֶת
בְּעַד אֶחָד עֵדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה שָׂאִין אוֹסְרֶתָה אֶסּוּר עוֹלָם
אֵינּוּ דִּין שֶׁתִּתְקַיֵּם בְּעַד אֶחָד תִּלְמוּד לּוֹמֵר כִּי מִצָּא בָּהּ
עֲרוֹת דְּבָר וּלְהֵלֵךְ הוּא אוֹמֵר עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דְּבָר.
מָה דְּבָר הָאֶמּוּר לְהֵלֵךְ עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אֶף כָּאֵן עַל פִּי
שְׁנַיִם עֵדִים:

^ד עַד אוֹמֵר נְטִמַּאת וְעַד אוֹמֵר לֹא נְטִמַּאת אִשָּׁה אוֹמֶרֶת
נְטִמַּאת וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת לֹא נְטִמַּאת הָיְתָה שׁוֹתָה אֶחָד

אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שוטה.
שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת לא
היתה שוטה:

פרק ז

אלו נאמרין בכל לשון פרשת סוטה וודוי מעשר.
קריאת שמע ותפלה וברכת המזון ושבועת
העדות ושבועת הפקדון:

ב ואלו נאמרין בלשון הקדש מקרא בכורים וחליצה.
ברכות וקללות ברכת כהנים וברכות כהן גדול ופרשת
המלך ופרשת עגלה ערופה ומשוח מלחמה בשעה
שמדבר אל העם:

ג מקרא בכורים כיצד וענית ואמרת לפני יי אלהיך.
ולהלן הוא אומר וענו הלויים ואמרו מה (עניה האמורה)
להלן בלשון הקדש אף כאן בלשון הקדש:

ד חליצה כיצד וענתה ואמרה ולהלן הוא אומר וענו
הלויים ואמרו מה עניה האמורה להלן בלשון הקדש.
אף כאן בלשון הקדש רבי יהודה אומר וענתה ואמרה
ככה עד שתאמר בלשון הזה:

ה ברכות וקללות כיצד כיון שעברו ישראל את הירדן.
ובאו אל הר גרזים ואל הר עיבל שבשמרון שבצד שכם.
שבאצל אלוני מורה שנאמר הלא המה בעבר הירדן

וגומר. ולהלן הוא אומר ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם. עד אלון מורה. מה אלון מורה האמור להלן שכם. אף אלון מורה האמור כאן שכם. עשה שבטים עלו לראש הר גרזים. ועשה שבטים עלו לראש הר עיבל. והכהנים והלויים והאזן עומדים למטה באמצע. הכהנים מקיפין את הארון. והלויים את הכהנים. וכל ישראל מבאן ומכאן. שנאמר וכל ישראל וזקניו ושופטיו עומדים מזה ומזה לארון וגומר. הפכו פניהם כלפי הר גרזים. ופתחו בברכה ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה. ואלו ואלו עוזין אמן. הפכו פניהם כלפי הר עיבל. ופתחו בקללה ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה. ואלו ואלו עוזין אמן. עד שגומרים ברכות וקללות. ואחר כך הביאו את האבנים. ובנו את המזבח וסדוהו בסיד. וכתבו עליו את דברי התורה בשבטים לשון. שנאמר באר היטב. ונטלו את האבנים ובאו ולנו במקומן:

¹ ברכת כהנים כיצד. במדינה אומרים אותה שלש ברכות. ובמקדש ברכה אחת. במקדש אומר את השם ככתבו. ובמדינה בכנויו. במדינה כהנים נושאים את ידיהן כנגד כתפיהן. ובמקדש על גבי ראשיהן. חוץ מכהן גדול שאינו מגביה את ידיו למעלה מן הציץ. רבי יהודה אומר אף כהן גדול מגביה את ידיו למעלה מן הציץ. שנאמר וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם:

י ברכות כהן גדול ביצד חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול וכהן גדול עומד ומקבל (וקורא עומד) וקורא אחרי מות ואף בעשור וגולל את התורה ומניחה בחיקו ואומר יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפקדים קורא על פה ומברך עליה שמנה ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודיה ועל מחילת העון ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ועל שאר התפלה:

ח פירשת המלך ביצד מוצאי יום טוב הראשון של חג בשמיני במוצאי שביעית עושין לו בימה של עץ בעזרה והוא יושב עליה שנאמר מקץ שבע שנים במועד וגומר חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן (נותנו) לכהן גדול וכהן גדול נותנו למלך והמלך עומד ומקבל וקורא יושב אגריפס המלך עמד וקבל וקרא עומד ושבחוהו חכמים וכשהגיע ללא תוכל לתת עליך איש נכרי זלגו עיניו דמעות אמרו לו אל תתירא אגריפס אחינו אתה אחינו אתה (אחינו אתה) וקורא מתחלת אלה הדברים עד שמע ושמע והיה אם שמע עשר תעשר כי תכלה לעשר ופירשת המלך וברכות וקללות עד שגומר כל הפרשה ברכות שכהן גדול מברך אותן המלך מברך אותן אלא שנותן של רגלים תחת מחילת העון:

פרק ח

מְשֻׁנַּח מִלְחָמָה בְּשָׁעָה שֶׁמַּדְבֵּר אֶל הָעָם בְּלִשׁוֹן
הַקֹּדֶשׁ הִיא מְדַבֵּר. שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה בְּקִרְבְּכֶם אֶל
הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן. זֶה כֹּהֵן מְשֻׁנַּח מִלְחָמָה. וְדַבֵּר אֶל
הָעָם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְאֹמֵר עֲלֵיהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר.
עַל אוֹיְבֵיכֶם וְלֹא עַל אֲחֵיכֶם. לֹא יְהוּדָה עַל שְׁמַעוֹן.
וְלֹא שְׁמַעוֹן עַל בְּנִימִין. שְׁאֵם תִּפְּלוּ בִידֵם יִרְחֲמוּ עֲלֵיכֶם.
כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְוֹמוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת וַיַּחֲזִיקוּ
בַשְּׂבִיָּה וְכָל מַעֲרֻמֵּיהֶם הִלְבִּישׁוּ מִן הַשָּׁלָל. וַיִּלְבִּישׁוּם
וַיַּנְעִילוּם וַיַּאֲכִילוּם וַיִּשְׁקוּם וַיְסַכּוּם וַיַּנְהִילוּם בַּחֲמוּרִים
לְכָל כּוֹזֵל. וַיָּבִיאוּם יְרִיחוֹ עִיר הַתְּמָרִים אֲצֵל אֲחֵיהֶם.
וַיָּשׁוּבוּ שׁוֹמְרוֹן. עַל אוֹיְבֵיכֶם אַתֶּם הוֹלְכִים שְׁאֵם תִּפְּלוּ
בִידֵם אֵין מִרְחָמִים עֲלֵיכֶם. אֵל יֵרֶךְ לְבַבְכֶם. אֵל תִּירָאוּ
וְאֵל תַּחֲפוּזוּ וְגוֹמֵר. אֵל יֵרֶךְ לְבַבְכֶם. מִפְּנֵי צַהֲלַת סוֹסִים.
וְצַחְצוּחַ חֲרָבוֹת. אֵל תִּירָאוּ מִפְּנֵי הַגָּפֶת תִּרְסִין. וְשִׁפְעַת
הַקִּלְגָּסִין. אֵל תַּחֲפוּזוּ. מִקּוֹל הַקֶּרְנוֹת. אֵל תַּעֲרֹצוּ. מִפְּנֵי קוֹל
צְרוּחוֹת. כִּי יִי אֱלֹהֵיכֶם הֵהוּלֵךְ עִמָּכֶם. הֵן בָּאִין בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל
בָּשָׂר וְדָם. וְאַתֶּם בָּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם. פְּלִשְׁתִּים בָּאוּ
בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל גְּלִית. מָה הָיָה סוּפוֹ לְסוּף נָפַל בַּחֲרָב (וְהֵם)
נָפְלוּ עִמּוֹ. בְּנֵי עֵמּוֹן בָּאוּ בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל שׁוּבָד. מָה הָיָה סוּפוֹ
לְסוּף נָפַל בַּחֲרָב. וְהֵם נָפְלוּ עִמּוֹ. (אָבֵל) אַתֶּם אֵי אַתֶּם
כֵּן. כִּי יִי אֱלֹהֵיכֶם הֵהוּלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם וְגוֹמֵר. זֶה
מַחֲנֶה הָאָרוֹן:

^ב וְדָבְרוּ הַשּׁוֹטְרִים אֶל הָעָם לֵאמֹר. מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חֹדֶשׁ וְלֹא חָנְכוּ יָלְדָּה וַיָּשׁוּב לְבֵיתוֹ וְגוֹמֵר. אֶחָד הַבּוֹנֶה בֵּית הַתֵּבָן. בֵּית הַבֶּקֶר. בֵּית הָעֵצִים. בֵּית הָאוֹצְרוֹת. אֶחָד הַבּוֹנֶה. וְאֶחָד הַלּוֹקֵחַ. וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ. וְאֶחָד שֹׁנֵת לֹא מִתְּנָה. וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כָּרֶם וְלֹא חָלְלוּ וְגוֹמֵר. אֶחָד הַנוֹטֵעַ הַכָּרֶם. וְאֶחָד הַנוֹטֵעַ חֲמֶשֶׁת אֵילָנֵי מֶאֱכָל. וְאֶפִּילוּ מִחֲמֶשֶׁת מִיָּנִין. אֶחָד הַנוֹטֵעַ. וְאֶחָד הַמְּבַרֵּךְ. וְאֶחָד הַמְּרַכֵּיב. וְאֶחָד הַלּוֹקֵחַ. וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ. וְאֶחָד שֹׁנֵת לֹא מִתְּנָה. וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַשׁ אִשָּׁה וְגוֹמֵר. אֶחָד הַמְּאַרֵּס אֶת הַבֵּתוּלָה. וְאֶחָד הַמְּאַרֵּס אֶת הָאֵלְמָנָה. וְאֶפִּילוּ שׁוֹמֵרֵת יָבָם. וְאֶפִּילוּ שְׁמַע שְׁמַת אַחִיו בַּמִּלְחָמָה חֹזֵר וּבָא לוֹ. כָּל אֵלּוּ שׁוֹמְעִים דְּבָרֵי כֹהֵן מַעֲוֹרְכֵי הַמִּלְחָמָה וְחוֹזְרִין וּמִסְפִּיקִין מֵיָם וּמִזֶּן וּמִתְקַנִּין אֶת הַדְּרָכִים:

^ג וְאֵלּוּ שְׂאִינָן חוֹזְרִין. הַבּוֹנֶה בֵּית שְׁעָר אֶכְסָדְרָה וּמִרְפֶּסֶת. הַנוֹטֵעַ אַרְבָּעָה אֵילָנֵי מֶאֱכָל. וְחֲמֶשֶׁת אֵילָנֵי סָרֶק. הַמְּחֹזֵר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ. אֵלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכֹהֵן הַדְּיוֹט. מִמְּזֻרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֹר וּלְנִתְיָן. לֹא הָיָה חוֹזֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף הַבּוֹנֶה בֵּית עַל מְכוּנּוֹ. לֹא הָיָה חוֹזֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִף הַבּוֹנֶה בֵּית לְבָנִים בְּשָׂרוֹן. לֹא הָיָה חוֹזֵר:

^ד וְאֵלּוּ שְׂאִין זֶזִין מִמְּקוֹמָן. בָּנָה בֵּית וְחָנְכוּ. נָטַע כָּרֶם וְחָלְלוּ. הִנּוּשָׂא אֶת אֲרוּסָתוֹ. הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמָתוֹ. שֹׁנֵאֵמֵר נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת. לְבֵיתוֹ זֶה בֵּיתוֹ. יִהְיֶה. זֶה

כִּרְמוֹ. וְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ. זוֹ אִשְׁתּוֹ. אֲשֶׁר לָקַח לְהִבְיֹא
אֶת יְבִמְתּוֹ. אֵינָן מִסְפִּיקִין (לָהֶם) מֵיָם וּמִזֶּן. וְאֵינָן מִתְקַנְנִין
אֶת הַדְּרָכִים:

ה' וַיִּסְפּוּ הַשּׁוֹטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וְגוֹמֵר. רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר הִירָא וְרַדְּ הַלֵּבב כַּמְשָׁמְעוּ. שְׂאִינוּ יָכוֹל לַעֲמֹד
בְּקִשְׁרֵי הַמִּלְחָמָה וְלִרְאוֹת חֶרֶב שְׁלוֹפָה. רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי
אוֹמֵר הִירָא וְרַדְּ הַלֵּבב זֶהוּ הַמַּתִּירָא מִן הָעֲבִירוֹת שֶׁבִּידּוֹ.
לְפִיכָךְ תִּלְתֶּה לֹּז הַתּוֹרָה אֶת כָּל אֵלּוּ שִׁיחֲזוֹר בַּגִּלְלָן.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֶלְמָנָה לִכְהֵן גָּדוֹל. גְּרוּשָׁה וְחִלוּצָה לִכְהֵן
הַדִּיּוֹט. מִמְּזֻרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל. בֵּת יִשְׂרָאֵל לְמַמְזֵר
וּלְנִתִּין. הֵרִי הוּא הִירָא וְרַדְּ הַלֵּבב:

י' וְהָיָה כְּכֹלֹת הַשּׁוֹטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם. וּפָקְדוֹ שָׂרִי
צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם. וּבַעֲקָבוֹ שֶׁל עִם מַעֲמִידִין זְקִיפִין
לְפָנֵיהֶם. וְאַחֲרֵים מֵאַחֲזֹרֵיהֶם. וּכְשִׁילִין שֶׁל בְּרִזָּל בִּידֵיהֶן.
וְכָל הַמִּבְקֵשׁ לַחֲזוֹר הָרְשׁוֹת בְּיָדָם לְקַפֵּחַ אֶת שׁוֹקֵיו.
שֶׁתַּחֲלַת גִּיסָה נִפְלָה. שֶׁנֶּאֱמַר נָס יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי פִלְשְׁתִּים.
וְגַם מִגִּפָּה גְדוֹלָה הָיְתָה בָּעָם. וְלַהֲלֹן הוּא אוֹמֵר וַיִּנּוֹסוּ
אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפָּנֵי פִלְשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים וְגוֹמֵר:

י' בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמִלְחָמַת הָרְשׁוֹת. אֲבָל בְּמִלְחָמַת
מִצְוָה. הַכֹּל יוֹצְאִים אֶפִּילוֹ חֶתֶן מִחֲדָרוֹ וְכֹלָה מִחֻפְתָּהּ.
אִמֵּר רַבִּי יְהוּדָה בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמִלְחָמַת מִצְוָה.

אָבֵל בַּמִּלְחָמָה חֻבָּה הַכֹּל יוֹצֵאִין אֶפְּלוֹ חֶתֶן מִחֻדְרוֹ וְכֻלָּהּ
מִחֻפָּתָהּ:

פרק ט

עֲגֻלָּה עֲרוּפָה בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. שֶׁנֶּאֱמַר כִּי יִמָּצֵא חָלָל
בְּאֲדָמָה וַיֵּצְאוּ זִקְנֵיךָ וְשׁוֹפְטֶיךָ. שְׁלֹשָׁה מִבֵּית דִּין
הַגָּדוֹל שֶׁבִירוּשָׁלַיִם הָיוּ יוֹצֵאִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חֲמִשָּׁה.
שֶׁנֶּאֱמַר זִקְנֵיךָ שְׁנַיִם וְשׁוֹפְטֶיךָ שְׁנַיִם. וְאֵין בֵּית דִּין שֶׁקוֹל
מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶם עוֹד אֶחָד:

^ב נִמְצָא טָמוֹן בִּגְלִי. אוֹ תִּלּוּי בְּאֵילָן. אוֹ צֶף עַל פְּנֵי הַמַּיִם.
לֹא הָיוּ עוֹרְפִין. שֶׁנֶּאֱמַר בְּאֲדָמָה וְלֹא טָמוֹן בִּגְלִי. נוֹפֵל וְלֹא
תִּלּוּי בְּאֵילָן. בְּשָׂדֶה וְלֹא צֶף עַל פְּנֵי הַמַּיִם. נִמְצָא סָמוּךְ
לְסֹפֶר אוֹ לְעֵיר שְׂרָבָה גּוֹיִם. אוֹ לְעֵיר שְׂאִין בָּהּ בֵּית דִּין
לֹא הָיוּ עוֹרְפִין. אֵין מוֹדְדִין אֶלָּא מַעִיר שֵׁישׁ בָּהּ בֵּית דִּין.
נִמְצָא מְכוּן בֵּין שְׁתֵּי עִירוֹת. שְׁתֵּיהֶן מְבִיאֹת שְׁתֵּי עֲגֻלוֹת.
דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. (וְחֻכְמִים אוֹמְרִים עֵיר אַחַת מְבִיאָה
עֲגֻלָּה עֲרוּפָה וְאֵין שְׁתֵּי עִירוֹת מְבִיאֹת שְׁתֵּי עֲגֻלוֹת) וְאֵין
ירוּשָׁלַיִם מְבִיאָה עֲגֻלָּה עֲרוּפָה:

^ג נִמְצָא רֹאשׁוֹ בְּמָקוֹם אֶחָד. וְגוּפוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר מוֹלִיכִין
הָרֹאשׁ אֶצֶל הַגּוֹף. דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר
הַגּוֹף אֶצֶל הָרֹאשׁ:

י מאין היו מוֹדִדִין רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִטְבוּרוֹ רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר מִחוּטְמוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר מִמָּקוֹם
שֶׁנֶּעֱשָׂה חָלָל מִצְוָאוֹ:

ה נִפְטְרוּ זִקְנֵי יְרוּשָׁלַיִם וְהָלְכוּ לָהֶן זִקְנֵי אוֹתָהּ הָעִיר
מִבֵּי־אֵין עֲגֻלַת בָּקָר אֲשֶׁר לֹא עֲבַד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מִשְׁכָּה
בְּעוֹל וְאֵין הַמוֹם פּוֹסֵל בָּהּ וּמוֹרִידִים אוֹתָהּ לְנַחֵל אֵיתָן
וְאֵיתָן כִּמְשֻׁמְעוֹ קָשָׁה אַף עַל פִּי שְׂאִינוֹ אֵיתָן כֶּשֶׁר
וְעוֹרְפִין אוֹתָהּ בְּקוֹפִיץ מֵאֲחוּרֶיהָ וּמְקוֹמָהּ אֲסוּר מִלְזוּרְעַ
וּמִלְעֲבוֹד וּמוֹתֵר לְסֵרוֹק שֵׁם פִּשְׁתָּן וּלְנֹקֵר שֵׁם אַבְנִים:

י זִקְנֵי אוֹתָהּ הָעִיר רוֹחֲצִין אֶת יְדֵיהֶן בְּמִים בְּמָקוֹם
עֲרִיפְתָּהּ שֶׁל עֲגֻלָּה וְאוֹמְרִים יְדֵינוֹ לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם
הַזֶּה וְעֵינֵינוֹ לֹא רָאוּ וְכִי עַל דַּעְתָּנוּ עָלְתָה שְׁזַקְנֵי בֵּית
דִּין שׁוֹפְכֵי דָמִים הֵן אֵלָּא שְׁלֹא בָּא לְיַדֵּינוּ וּפְטַרְנוּהוּ
בְּלֹא מִזּוֹן וְלֹא רָאִינוּהוּ וְהִנַּחְנוּהוּ (בְּלֹא לִוְיָהּ) וְהִכְהִנִּים
אוֹמְרִים כִּפּוּר לַעֲמֹד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ יִי וְאַל תִּתֵּן דָּם
נָקִי בְּקֶרֶב עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ צָרִיכִים לִזְמֹר וְנִכְפַּר לָהֶם
הַדָּם אֵלָּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִבְּשָׂרָתָן אֵימָתִי שֶׁתַּעֲשׂוּ כִכָּה
הַדָּם מִתְכַּפֵּר לָהֶם:

י נִמְצָא הַהוֹרֵג עַד שֶׁלֹּא נִעְרְפָה הָעֲגֻלָּה תֵּצֵא וְתִרְעָה
בְּעֵדֶר מִשְׁנַעְרְפָה הָעֲגֻלָּה תִּקְבֵּר בְּמָקוֹמָהּ שֶׁעַל סֶפֶק
בָּאָה מִתַּחֲלָתָה כִּפְרָה סֶפְקָה וְהָלַכָה לָהּ נִעְרְפָה הָעֲגֻלָּה
וְאַחֵר כִּד נִמְצָא הַהוֹרֵג הָרִי זֶה יִהְרַג:

ח עד אחד אומר ראיתי את ההורג ועד אחד אומר לא ראיתי אשה אומרת ראיתי ואשה אומרת לא ראיתי היו עורפין עד אחד אומר ראיתי ושנים אומרים לא ראיתי היו עורפין שנים אומרים ראינו ואחד אומר להן לא ראיתם לא היו עורפין:

ט משרבו הרצחנים בטלה עגלה ערופה משבא אלעזר בן דינאי ותחינה בן פרישה (בן פרישה) היה נקרא חזרו לקרותו בן הרצחן משרבו המנאפים פסקו המים המרים ורבן יוחנן בן זכאי הפסיקו שנאמר לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה כי הם וגומר משמת יוסי בן יעזר איש צרידה ויוסי בן (יוחנן) איש ירושלים בטלו האשכולות שנאמר אין אשכול לאכול בכורה אותה נפשי:

י יוחנן כהן גדול העביר הודית המעשר אף הוא בטל את המעוררין ואת הנוקפין עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים ובמימי אין אדם צריך לשאול על הדמאי:

יא משבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתאות שנאמר בשיר לא ישתו יין וגומר:

יב משמתו גביאים הראשונים בטלו אורים ותמים משחרב בית המקדש בטל השמיר ונפת צופים ופסקו אנשי אמנה שנאמר הושיעה יי כי גמר חסיד וגומר רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יהושע מיום

שְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵין יוֹם שָׁאִין בּוֹ קָלְלָהּ. וְלֹא יֵרֵד
הַטֵּל לְבָרְכָהּ. וְנִטְלָ טַעַם הַפִּירוֹת. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר אֵף נִטְלָ
שֶׁמֶן הַפִּירוֹת:

י" רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אֹמֵר הִטְהָרָה נִטְלָה אֶת הַטַּעַם
וְאֶת הָרִיחַ. הַמַּעֲשֹׂרוֹת נִטְלוּ אֶת שֶׁמֶן הַדָּגָן. (וּחֻכְמִים
אֹמְרִים הַזֵּנוֹת וְהַכֹּשְׁפִים כָּלוּ אֶת הַכֹּל):

י" בַּפּוֹלְמוֹס שֶׁל אֶסְפָּסִינוֹס גָּזְרוּ עַל עֲטָרוֹת חֲתָנִים וְעַל
הָאִירוֹס. בַּפּוֹלְמוֹס שֶׁל טִיטוֹס גָּזְרוּ עַל עֲטָרוֹת בָּלוֹת.
וְשֶׁלֹא יִלְמַד אָדָם אֶת בְּנוֹ יוֹנִית. בַּפּוֹלְמוֹס הָאֲחֵרוֹן גָּזְרוּ
שֶׁלֹא תֵצֵא הַכֹּלָה בְּאֶפְרַיִם בְּתוֹךְ הָעִיר. וְרַבּוֹתֵינוּ הִתִּירוּ
שֶׁתֵּצֵא הַכֹּלָה בְּאֶפְרַיִם בְּתוֹךְ הָעִיר:

טו' מִשְׁמַת רַבִּי מֵאִיר בִּטְלוּ מוֹשְׁלֵי מְשָׁלִים. מִשְׁמַת בֶּן עֲזָאִי
בִּטְלוּ הַשְּׂקָדִים. מִשְׁמַת בֶּן זֹמָא בִּטְלוּ הַדִּרְשָׁנִים. מִשְׁמַת
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פָּסְקָה טוֹבָה מִן הָעוֹלָם. מִשְׁמַת רַבֶּן שִׁמְעוֹן
בֶּן גַּמְלִיאֵל בָּא גּוֹבְאִי. וְרַבּוֹ צָרוֹת. מִשְׁמַת רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן
עֲזָרְיָה פָּסַק הָעֶשֶׂר מִן הַחֻכְמִים. מִשְׁמַת רַבִּי עֲקִיבָא בִּטְלָ
כְּבוֹד הַתּוֹרָה. מִשְׁמַת רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא בִּטְלוּ אֲנָשִׁי
מַעֲשֵׂה. מִשְׁמַת רַבִּי יוֹסִי קִטְנוּטָא פָּסְקוּ חֲסִידִים וְלָמָּה
נִקְרָא שְׁמוֹ קִטְנוּטָא. שֶׁהָיָה קִטְנוּטָן שֶׁל חֲסִידִים. מִשְׁמַת
רַבֶּן יוֹחָנָן בֶּן זָכָאִי בִּטְלָ זִיו הַחֻכְמָה. מִשְׁמַת רַבֶּן גַּמְלִיאֵל
הַזֶּקֶן בִּטְלָ כְבוֹד הַתּוֹרָה. וּמִתָּה טְהָרָה וּפְרִישוֹת. מִשְׁמַת

רבי ישמעאל בן פאבי בטל זיו הכהנה. משמת רבי בטלה
עונה ויראת חטא:

ברייתא

רבי פינחס בן יאיר אומר משחרב בית המקדש בושו
חברים ובני חורין וחפו ראשם. ונדלדלו אנשי
מעשה. וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון. ואין דורש ואין
מבקש ואין שואל. על מי לנו להשען על אבינו שבשמים.
רבי אליעזר הגדול אומר. מיום שחרב בית המקדש שרו
חכימא למיהוי כספריא. וספריא כחזנא. וחזנא כעמא
דארעא. ועמא דארעא אזלא ודלדלה. ואין שואל ואין
מבקש. על מי יש להשען על אבינו שבשמים. בעקבות
משיחא חצפא יסגא. ויקר יאמיר. הגפן תתן פריה. והיין
ביקר. והמלכות תהפך למינות. ואין תוכחה. בית ועד
יהיה לזנות. והגליל יחרב. והגבלן ישום. ואנשי הגבול
יסובבו מעיר לעיר ולא יחננו. וחכמת סופרים תסרח.
ויראי חטא ימאסו. והאמת תהא נעדרת. נערים פני
זקנים ילבינו. זקנים יעמדו מפני קטנים. בן מנול אב. בת
קמה באמה. כלה בחמותה. אויבי איש אנשי ביתו. פני
הדור כפני הכלב. הבן אינו מתבייש מאביו. ועל מי יש
לנו להשען על אבינו שבשמים:

עד כאן בנוסחא בבלי וירושלמי היא במשנה וכן גירסת רש"י
ובספר אחר כולה ברייתה היא

רַבִּי פִּינְחָס בֶּן יֶאֱיר אָמַר זְרִיזוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי נְקִיּוֹת.
וְנְקִיּוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי טְהָרָה. וְטְהָרָה מְבִיאָה לַיָּדִי
פְּרִישוֹת. וּפְרִישוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי קְדוּשָׁה. וְקְדוּשָׁה מְבִיאָה
לַיָּדִי עֲנוּה. וְעֲנוּה מְבִיאָה לַיָּדִי יִרְאַת חֶטָּא. וְיִרְאַת חֶטָּא
מְבִיאָה לַיָּדִי חֲסִידוֹת. וְחֲסִידוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.
וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְבִיאָה לַיָּדִי תַחֲיִית הַמֵּתִים. וְתַחֲיִית הַמֵּתִים
בָּאָה עַל יְדֵי אֱלֹהֵיו זְכוּר לְטוֹב אָמֵן: סליק

מסכת נדרים

פרק א

כָּל כְּנוּיֵי נְדָרִים כְּנִדְרִים וְחֲרָמִים כְּחֲרָמִים וּשְׁבוּעוֹת כְּשְׁבוּעוֹת וּנְזִירוֹת כְּנִזְרוֹת הָאוֹמֵר לַחֲבִירוֹ מוֹדְרָנִי מִמֶּדֶד מִפְּרָשְׁנִי מִמֶּדֶד מְרוֹחֲקָנִי מִמֶּדֶד שְׂאֵינִי אוֹכֵל לָךְ שְׂאֵינִי טוֹעֵם לָךְ אֶסּוּר מְנוּדָה אֲנִי לָךְ רַבִּי עֲקִיבָא הֵיָּה חוֹכֵךְ בַּזָּה לְהַחֲמִיר כְּנִדְרֵי רִשְׁעִים נֶדֶר בְּנִזִּיר וּבִקְרָבָן וּבְשְׁבוּעָה כְּנִדְרֵי כְּשָׂרִים לֹא אָמַר כָּלוּם כְּנִדְבוֹתָם נֶדֶר בְּנִזִּיר וּבִקְרָבָן:

ב הָאוֹמֵר לַחֲבִירוֹ קוֹנֵם קוֹנֵחַ קוֹנֵס הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיֵי לְקַרְבָּן חֶרֶק חֶרֶף חֶרֶף הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיִם לַחֲרָם גְּזִיק גְּזִיחַ פְּזִיחַ הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיֵי לְנִזְרוֹת שְׁבוּתָה שְׁקוּקָה נֶדֶר בְּמוֹתָה הָרִי אֵלּוּ כְּנוּיֵי לְשְׁבוּעָה:

ג הָאוֹמֵר לֹא חוֹלִין לֹא אוֹכֵל לָךְ לֹא כָּשֶׁר וְלֹא דָבִי טְהוֹר וְטָמֵא נוֹתֵר וּפְגוּל אֶסּוּר כְּאִמְרָא כְּדִירִים כְּעֵצִים כְּאֲשִׁים כְּמִזְבֵּחַ כְּהִיכָל כִּירוּשָׁלַיִם נֶדֶר בְּאַחַד מִכָּל מְשֻׁמְשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ אֵף עַל פִּי שְׁלֹא הַזִּכִּיר קְרָבָן הָרִי זֶה נֶדֶר קְרָבָן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָאוֹמֵר יְרוּשָׁלַיִם לֹא אָמַר כָּלוּם:

ד הָאוֹמֵר קְרָבָן עוֹלָה מִנְחָה חֲטָאת תּוֹדָה שְׁלָמִים שְׂאֵינִי אוֹכֵל לָךְ אֶסּוּר רַבִּי יְהוּדָה מְתִיר הַקְרָבָן כְּקְרָבָן:

קָרְבֵּן שְׂאוֹכֵל לֶךְ. אָסוּר. לְקָרְבֵּן לֹא אוֹכֵל לֶךְ. רַבִּי מֵאִיר
אוֹסֵר. הָאוֹמֵר לְחֲבִירוֹ קוֹנֵם פִּי מִדֶּבֶר עִמָּךְ. יָדִי עוֹשֶׂה
עִמָּךְ. רִגְלִי מְהַלֵּכֶת עִמָּךְ. אָסוּר:

פרק ב

וְאֵלּוּ מִתְּרִין חוֹלִין שְׂאוֹכֵל לֶךְ. כְּבֶשֶׂר חֲזִיר. כְּעִבּוּדֹת
כּוֹכָבִים. כְּעוֹרוֹת לְבוּשֵׁין. כְּנִבְלוֹת. (כְּטִרְפוֹת).
כְּשִׁקָּצִים. (כְּרִמָּשִׁים). כְּחֵלֶת אֶהָרִן וְכִתְרוֹמָתוֹ מִתֵּר.
הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ הִרִי אֶת עָלִי כְּאֵמָא. פּוֹתֵחִין לוֹ פֶּתַח
מִמָּקוֹם אֲחֵר. שֶׁלֹּא יִקַּל רֹאשׁוֹ לְכַד. קוֹנֵם שְׂאִינִי יֶשֶׁן.
שְׂאִינִי מִדֶּבֶר. שְׂאִינִי מִהֶלֶךְ. הָאוֹמֵר לְאִשָּׁה קוֹנֵם שְׂאִינִי
מִשְׁמֶשֶׁךְ. הִרִי זֶה בְּלֹא יַחַל דְּבָרוֹ. שְׁבוּעָה שְׂאִינִי יֶשֶׁן.
שְׂאִינִי מִדֶּבֶר. שְׂאִינִי מִהֶלֶךְ אָסוּר:

^ב קָרְבֵּן לֹא אוֹכֵל לֶךְ. הַקָּרְבֵּן שְׂאוֹכֵל לֶךְ. לֹא קָרְבֵּן לֹא
אוֹכֵל לֶךְ. מִתֵּר. שְׁבוּעָה לֹא אוֹכֵל לֶךְ. שְׁבוּעָה שְׂאוֹכֵל
לֶךְ. לֹא שְׁבוּעָה לֹא אוֹכֵל לֶךְ. אָסוּר. זֶה חֹמֶר בְּשְׁבוּעוֹת
מִבְּנִדְרִים. וְחֹמֶר בְּנִדְרִים מִבְּשְׁבוּעוֹת. כִּי־צַד. אָמַר קוֹנֵם
סִכָּה שְׂאִינִי עוֹשֶׂה. לֹחֵב שְׂאִינִי נוֹטֵל. תְּפִלִּין שְׂאִינִי מְנִיחַ.
בְּנִדְרִים אָסוּר. בְּשְׁבוּעוֹת מִתֵּר. שְׂאִין נִשְׁבָּעִין לִעְבוֹר עַל
הַמִּצְוֹת:

^ג יֵשׁ נֶדֶר בְּתוֹךְ נֶדֶר. וְאִין שְׁבוּעָה בְּתוֹךְ שְׁבוּעָה. כִּי־צַד.
אָמַר הֲרִינִי נָזִיר אִם אוֹכֵל. הֲרִינִי נָזִיר אִם אוֹכֵל וְאֹכֵל.

חייב על כל אחת ואחת. שבועה שלא אוכל. שבועה שלא אוכל ואכל. אינו חייב אלא אחת:

ד סתם נדרים להחמיר ופירושם להקל. כיצד. אמר הרי עלי כבשר מליח. כיון נסד. אם של שמים נדר. אסור. ואם של עבודת אלילים מתר. ואם סתם אסור. הרי עלי כחרם אם כחרם של שמים אסור. ואם כחרם של כהנים מתר. ואם סתם אסור. הרי עלי כמעשר אם כמעשר בהמה נדר אסור. ואם של דגן מתר. ואם סתם אסור. הרי עלי כתרומה. אם כתרומת הלשכה נדר אסור. ואם של גזרן מתר. ואם סתם אסור. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר סתם תרומה ביהודה אסורה. ובגליל מותרת. שאין אנשי גליל מכירין את תרומת הלשכה. סתם חרמים ביהודה מתרין ובגליל אסורין. שאין אנשי גליל מכירין את חרמי הכהנים:

ה נדר בחרם. ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים. בקרבן ואמר לא נדרתי אלא בקרבנות של מלכים. הרי עצמי קרבן. ואמר לא נדרתי אלא בעצם שהנחתי לי להיות נזיר בו. קונם אשתי נהנית לי. ואמר לא נדרתי אלא מאשתי הראשונה שגרשתי. על כלן אין נשאלים להם. ואם נשאלו עונשין אותן. ומחמירין עליהם. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים פותחין להן פתח ממקום אחר ומלמדן אותם כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים:

פרק ג

אֲרֻבָּעָה נְדָרִים הִתִּירוּ חֲכָמִים: נְדָרֵי זִירוּזִין, וְנְדָרֵי הִבָּאִי.
 וְנְדָרֵי שְׁגָגוֹת, וְנְדָרֵי אוֹנָסִים, נְדָרֵי זִירוּזִין.
 כִּיצַד, הִיא מוֹכֵר חֶפֶץ, וְאָמַר קוֹנָם שְׁאֵינִי פּוֹחַת לָךְ מִן
 הַסֵּלַע, וְהִלָּה אוֹמֵר קוֹנָם שְׁאֵינִי מוֹסִיף לָךְ עַל הַשֶּׁקֶל.
 שְׁנֵיהֶם רוֹצִים בְּשִׁלְשָׁה דִּינָרִין: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר
 אִף הַרוּצָה לְהַדִּיר אֶת חֲבִירוֹ שִׁיאֲכַל אֶצְלוֹ, אוֹמֵר (כָּל)
 נֶדֶר שְׁאֵנִי עֲתִיד לְדוֹר הוּא בָטֹל, וּבִלְבָד שְׂיֵהָא זְכוּר
 בְּשַׁעַת הַנֶּדֶר:

^א נְדָרֵי הִבָּאִי, אָמַר קוֹנָם אִם לֹא רָאִיתִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה כִּיּוֹצְאִי
 מִצָּרִים, אִם לֹא רָאִיתִי נָחַשׁ כְּקוֹרֶת בֵּית הַבַּד, נְדָרֵי שְׁגָגוֹת
 אִם אֲכַלְתִּי וְאִם שְׁתִּיתִי, וְנִזְכָּר שְׁאֲכַל וְשָׁתָה, שְׁאֵינִי אוֹכֵל
 וְשְׁאֵינִי שׁוֹתָה, וְשָׁכַח וְאֲכַל וְשָׁתָה, אָמַר קוֹנָם אֲשֶׁתִּי
 נִהְיִית לִי שְׁגָגָה אֶת כִּיסִּי וְשִׁהַכְתָּה אֶת בְּנִי, וְנוֹדַע שְׁלֹא
 הִפְתּוּ, וְנוֹדַע שְׁלֹא גִנְבְּתוּ, רָאָה אוֹתָן אוֹכְלִים תְּאֲנִים,
 וְאָמַר הֲרִי הֵן עָלֶיכֶם קֶרֶבֶן, וְנִמְצְאוּ אֲבִיו וְאֶחָיו וְהָיוּ עִמָּהֶן
 אַחֲרֵים, בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים הֵן מִתְּרִין, וּמָה שְׁעִמָּהֶם
 אֲסוּרִים, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵלּוּ וְאֵלּוּ מִתְּרִין:

^ב נְדָרֵי אוֹנָסִים, הִדִּירוּ חֲבִירוֹ שִׁיאֲכַל אֶצְלוֹ, וְחָלָה הוּא אוֹ
 שְׁחָלָה בָנוּ, אוֹ שֶׁעָכְבוּ נִהַר, הֲרִי אֵלּוּ נְדָרֵי אוֹנָסִין:

^ג נוֹדְרִין לַהוֹרָגִים, וְלַחֲרָמִין, וְלַמּוֹכְסִין, שֶׁהִיא תְּרוּמָה אִף
 עַל פִּי שְׁאִינָה תְּרוּמָה, שֶׁהֵן שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ, אִף עַל פִּי

שאינן של בית המלך. בית שמאי אומרים בכל נודרין חוץ מבשבועה. ובית הלל אומרים אף בשבועה. בית שמאי אומרים לא יפתח לו בנדר. ובית הלל אומרים אף יפתח לו. בית שמאי אומרים במה שהוא מדירו. ובית הלל אומרים אף במה שאינו מדירו. כיצד אמרו לו אמור קונם אשתי נהנית לי. ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי. בית שמאי אומרים אשתו מתרת ובניו אסורין. ובית הלל אומרים אלו ואלו מתרין:

הרי נטיעות האלו קרבן. אם אינן נקצצות טלית זו קרבן. אם אינה נשרפת יש להן פדיון. הרי נטיעות האלו קרבן עד שיקצצו. טלית זו קרבן עד שתשרף אין להן פדיון:

הנודר מיורדי הים מתר ביושבי היבשה. מיושבי היבשה אסור ביורדי הים. שיורדי הים בכלל יושבי היבשה. לא כאלו שהולכין מעכו ליפו אלא במי שדרכו לפרש:

הנודר מרואי החמה אסור אף בסומין. שלא נתבון זה אלא למי שהחמה רואה אותו:

הנודר משחורי הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות. ומתח בנשים ובקטנים. שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים:

^ט הַנּוֹדֵר מִן הַיְלּוּדִים מִתֵּר בְּנֻלָּדִים. (מִן הַנּוֹלָדִים אָסוּר בְּיְלּוּדִים). רַבִּי מֵאִיר מִתֵּר אֶף בְּיְלּוּדִים. וַחֲכָמִים אֹמְרִים לֹא נִתְכַּן זֶה אֶלָּא בְּמִי שֶׁדִּרְכוֹ לְהוֹלִיד:

הַנּוֹדֵר מִשּׁוּבְתֵי שַׁבָּת אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל. (וְאָסוּר) בְּבוֹתִים. מֵאוֹכְלֵי שׁוּם אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל וְאָסוּר בְּבוֹתִים. מַעוּלֵי יְרוּשָׁלַיִם. אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל. וּמִתֵּר בְּבוֹתִים:

^י קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְנֶה לְבָנִי נַח. מִתֵּר בְּיִשְׂרָאֵל וְאָסוּר בְּאוֹמוֹת. שְׂאִינִי נִהְנֶה לְזֶרַע אַבְרָהָם. אָסוּר בְּיִשְׂרָאֵל וּמִתֵּר בְּאוֹמוֹת. שְׂאִינִי נִהְנֶה לְיִשְׂרָאֵל. לֹקַח בְּיֹתֵר וּמוֹכֵר בְּפָחוֹת. שִׁישְׂרָאֵל נִהְנִין לִי. לֹקַח בְּפָחוֹת וּמוֹכֵר בְּיֹתֵר. (אִם שׁוֹמֵעִין לוֹ). שְׂאִינִי נִהְנֶה לָהֶן וְהֵן לִי. יִהְנֶה לְאוֹמוֹת. קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְנֶה לְעֶרְלִים מִתֵּר בְּעֶרְלֵי יִשְׂרָאֵל. וְאָסוּר בְּמוּלֵי גוֹיִם. קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְנֶה לְמוּלִים. אָסוּר בְּעֶרְלֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִתֵּר בְּמוּלֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם. שְׂאִין הָעֶרְלָה קְרוּיָה אֶלָּא לְשֵׁם גוֹיִם. שְׁנֵאֲמַר כִּי כָל הַגּוֹיִם עֶרְלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עֶרְלֵי לֵב. וְאוֹמֵר וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הָעֶרֶל הַזֶּה. וְאוֹמֵר פֶּן תִּשְׁמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים פֶּן תַּעֲלוּזְנָה בְּנוֹת הָעֶרְלִים. (רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר מֵאוֹסָה הָעֶרְלָה שֶׁנִּתְגַּנְּנוּ בָּהּ הָרָשָׁעִים. שְׁנֵאֲמַר כִּי כָל הַגּוֹיִם עֶרְלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עֶרְלֵי לֵב). רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר גְּדוּלָּה מִלָּה שֶׁנִּכְבְּרָתוֹ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְרִיתוֹת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר גְּדוּלָּה מִלָּה שֶׁדוּחָה אֶת הַשַּׁבָּת הַחֲמוּרָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה אוֹמֵר גְּדוּלָּה מִלָּה שֶׁלֹּא נִתְּלָה לוֹ לְמֹשֶׁה הַצַּדִּיק

עליה מלא שעה. רבי נחמיה אומר גדולה מילה שדוחה את הנגעים. רבי אומר גדולה מילה שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שמל. שנאמר התהלך לפני והיה תמים. דבר אחר גדולה מילה שאלמלא היא לא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו. שנאמר כה אמר יי אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת:

יום יג

פרק ד

אין בין המדר הנאה מחבירו. למדר הימנו מאכל. אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אכל נפש. המדר מאכל מחבירו. לא ישאלנו נפה וכברה וריחים ותנור. אבל משאיל לו חלוק וטבעת וטלית ונזמים. וכל דבר שאין עושים בו אכל נפש. מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור:

^א המדר הנאה מחבירו. שוקל את שקלו. ופורע את חובו ומחזיר לו את אבידתו. מקום שנוטלים עליה שכר תפול הנאה להקדש:

^ב ותורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו. ומקריב עליו קני זבין. קני זבות. קני יולדות. חטאות ואשמות. ומלמדו מדרש הלכות ואגדות. (אבל) לא ילמדנו מקרא. אבל

מִלְמַד הוּא אֶת בָּנָיו (וְאֵת בְּנוֹתָיו) מִקְרָא וְזֶן אֶת אִשְׁתּוֹ
וְאֵת בָּנָיו אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיֵּב בְּמִזְנוּתָיו וְלֹא יִזְוֶן אֶת
בְּהֶמְתּוֹ בֵּין טִמְאָה בֵּין טְהוֹרָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר זֶן
הַטִּמְאָה וְאִינוֹ זֶן אֶת הַטְהוֹרָה אָמְרוּ לוֹ מַה בֵּין טִמְאָה
לְטְהוֹרָה אָמַר לָהֶן שֶׁהַטְהוֹרָה נִפְשָׁה לְשָׁמַיִם וְגוּפָה שָׁלוֹ
וְטִמְאָה נִפְשָׁה וְגוּפָה לְשָׁמַיִם אָמְרוּ לוֹ אֶף הַטִּמְאָה
נִפְשָׁה לְשָׁמַיִם וְגוּפָה שָׁלוֹ שְׁאֵם יִרְצָה הָרִי הוּא מוֹכְרָה
לְגוֹיִם אוֹ מֵאֲכִילָה לְכָלֵּבִים:

י' הַמְדָּר הִנָּא מַחְבִּירוֹ וְנִכְנָס לְבִקְרוֹ עוֹמֵד אָבֵל לֹא
יוֹשֵׁב וּמִרְפָּאֵהוּ רְפוּאָת נֶפֶשׁ אָבֵל לֹא רְפוּאָת מָמוֹן
וְרוֹחֵץ עֲמוֹ בְּאִמְבָּטִי גְדוּלָּה אָבֵל לֹא בִקְטָנָה וְיִשֵּׁן עֲמוֹ
בְּמִטָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בִּימּוֹת הַחֲמָה אָבֵל לֹא בִימּוֹת
הַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְהִינֵהוּ וּמִסֵּב עֲמוֹ עַל הַמִּטָּה וְאוֹכֵל
עֲמוֹ עַל הַשְּׁלֶחָן אָבֵל לֹא מִן הַתְּמָחוּי אָבֵל אוֹכֵל הוּא
מִן הַתְּמָחוּי הַחוּזָר לֹא יֹאכֵל עֲמוֹ מִן הָאֲבוֹס שְׁלִפְנֵי
הַפּוֹעֲלִים וְלֹא יַעֲשֶׂה עֲמוֹ בְּאֶמֶן דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים עוֹשֶׂה הוּא בְּרַחוּק מִמֶּנּוּ:

ה' הַמְדָּר הִנָּא מַחְבִּירוֹ לִפְנֵי שְׁבִיעִית לֹא יוֹרֵד לְתוֹךְ
שְׂדֵהוּ וְאִינוֹ אוֹכֵל מִן הַנוֹטוֹת וּבְשִׁבְעִית אִינוֹ יוֹרֵד לְתוֹךְ
שְׂדֵהוּ אָבֵל אוֹכֵל הוּא מִן הַנוֹטוֹת נֶדֶר הֵימְנוּ מֵאֲכָל
לִפְנֵי שְׁבִיעִית יוֹרֵד לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְאִינוֹ אוֹכֵל מִן הַפִּירוֹת
וּבְשִׁבְעִית יוֹרֵד וְאוֹכֵל:

י המִדֵּר הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ. לֹא יִשְׁאִלְנוּ. וְלֹא יִשְׁאֵל מִמֶּנּוּ.
 לֹא יִלְוֶנוּ וְלֹא יִלְוֶה מִמֶּנּוּ. וְלֹא יִמְכּוֹר לוֹ. וְלֹא יִקַּח מִמֶּנּוּ.
 אָמַר לוֹ הַשְׂאִילֵנִי פֶרֶתְךָ. אָמַר לוֹ אֵינָה פְנוּיָה. אָמַר קוֹנָם
 שְׂדֵי שְׂאִינִי חוֹרֵשׁ בָּהּ לְעוֹלָם. אִם הָיָה דֶּרֶכּוֹ לְחֵרוֹשׁ. הוּא
 אָסוּר וְכָל אָדָם מוֹתְרִין. וְאִם אֵין דֶּרֶכּוֹ לְחֵרוֹשׁ. הוּא וְכָל
 אָדָם אָסוּרִין:

י המִדֵּר הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ. וְאֵין לוֹ מָה יֹאכֵל. הוֹלֵךְ אֶצֶל
 הַחֲנוּנִי וְאוֹמֵר. אִישׁ פְּלוֹנִי מִדֵּר מִמֶּנִּי הַנָּאָה. וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה
 אֶעֱשֶׂה. הוּא נוֹתֵן לוֹ. וּבֹא וְנוֹטֵל מִזֶּה. הִיא בֵּיתוֹ לְבָנוֹת.
 גִּדְּרוּ לְגִדּוֹר. שְׂדֵהוּ לְקִצּוֹר. הוֹלֵךְ אֶצֶל הַפּוֹעֲלִים וְאוֹמֵר.
 אִישׁ פְּלוֹנִי מִדֵּר מִמֶּנִּי הַנָּאָה. וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה אֶעֱשֶׂה. הֵם
 עוֹשִׂים עִמּוֹ. וּבָאִין וְנוֹטְלִין שְׂכָר מִזֶּה:

י"ה הָיוּ מְהֻלְכִין בְּדֶרֶךְ וְאֵין לוֹ מָה יֹאכֵל. נוֹתֵן לְאַחֵר לְשֵׁם
 מִתְּנָה. וְהָלָה מוֹתֵר בָּהּ. אִם אֵין עִמָּהֶם אַחֵר. מַנִּיחַ עַל
 הַסֵּלַע אוֹ עַל הַגֶּדֶר וְאוֹמֵר הִרִי הֵן מְפָקְרִין לְכָל מִי
 שִׁיחֲפוּץ. וְהָלָה נוֹטֵל וְאוֹכֵל. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר:

פרק ה

הַשׁוֹתֵפִין שֶׁנִּדְרוּ הֵנָּה זֶה מִזֶּה. אֲסוּרִין לִכְנֵס לְחֹצֵר.
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר זֶה נִכְנָס לְתוֹךְ
 שְׁלוֹ. וְזֶה נִכְנָס לְתוֹךְ שְׁלוֹ. וּשְׁנֵיהֶם אֲסוּרִים לְהַעֲמִיד שָׁם
 רִיחִים וְתַנּוּר. וּלְגַדֵּל תְּרִנְגוּלִים. הִיא אֶחָד מֵהֶם מִדֶּר
 הֵנָּה מַחְבִּירוֹ. לֹא יִכְנֵס לְחֹצֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב
 אָמַר יָכוֹל הוּא לֹמַר לוֹ. לְתוֹךְ שְׁלִי אֲנִי נִכְנָס. וְאֲנִי נִכְנָס
 לְתוֹךְ שְׁלָךְ. וְכוּפִין אֶת הַנּוֹדֵר לַמְּכֹרֵת אֶת חֻלְקוֹ:

^ב הִיא אֶחָד מִן הַשּׁוֹק מִדֶּר מֵאֶחָד מֵהֶם הֵנָּה. לֹא יִכְנֵס
 לְחֹצֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר יָכוֹל הוּא לֹמַר לוֹ.
 לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרְךָ אֲנִי נִכְנָס. וְאֲנִי נִכְנָס לְתוֹךְ שְׁלָךְ:

^ג הַמִּדֵּר הֵנָּה מַחְבִּירוֹ. וַיֵּשׁ לוֹ מֶרְחָץ וּבֵית הַבַּד מְשֻׁכָּרִים
 בְּעִיר. אִם יֵשׁ לוֹ בֵּהֶן תְּפִיסַת יָד אֲסוּר. אִין לוֹ בֵּהֶן תְּפִיסַת
 יָד מוֹתֵר. הָאָמַר לְחֲבִירוֹ קוֹנֵם לְבֵיתָךְ שְׂאִינִי נִכְנָס. וְשִׁדְךָ
 שְׂאִינִי לֹקַח. מֵת אוֹ שִׁמְכָרָה לְאַחֵר מוֹתֵר. קוֹנֵם לְבֵית זֶה
 שְׂאִינִי נִכְנָס. שְׂדָה זוֹ שְׂאִינִי לֹקַח. מֵת אוֹ מְכָרָה לְאַחֵר.
 אָסוּר:

^ד הָרִינִי עָלֶיךָ חֶרֶם. הַמִּדֵּר אֲסוּר. הָרִי אֶת עָלִי חֶרֶם הַנּוֹדֵר
 אֲסוּר. הָרִינִי עָלֶיךָ וְאֶת עָלִי. שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִין. וּשְׁנֵיהֶם
 מוֹתֵרִים בְּדָבָר שֶׁל עוֹלֵי בָּבֶל. וְאֲסוּרִים בְּדָבָר שֶׁל אוֹתָהּ
 הָעִיר:

ה ואיזהו דבר של עולי בבל. כגון הר הבית והעזרות והבזר שבאמצע הדרך. ואיזהו דבר של אותה העיר. כגון הרחוב והמרחץ ובית הכנסת והתבה והספרים. והכותב חלקו לנשיא. רבי יהודה אומר אחד כותב לנשיא. ואחד כותב להדיוט. מה בין כותב לנשיא לכותב להדיוט. שהכותב לנשיא אינו צריך לזכות. והכותב להדיוט צריך לזכות. וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה צריכין לזכות. לא דברו בנשיא אלא בהוזה. רבי יהודה אומר אין אנשי הגליל צריכין לכתוב שכבר כתבו אבותיהם על ידיהם:

י המדר הנאה מחבירו. ואין לו מה יאכל. נותן לאחר לשום מתנה. והלה מותר בה. מעשה באחד בבית חורון שהיה אביו מדר הימנו הנאה. והיה משיא את בנו. ואמר לחבירו חצר וסעודה נתונים לך במתנה. ואינו לפניך אלא כדי שיבא אבא. ויאכל עמנו בסעודה. אמר לו אם שלי הם. הרי הם מקדישים לשמים. אמר (לו) לא נתתי לך את שלי. שתקדישם לשמים. אמר לו לא נתת לי את שלך. אלא שתהא אתה ואביך אוכלים ושותים ומתרצים זה לזה. ויהא עון תלוי בראשו. (וכשבא דבר לפני חכמים אמרו) כל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא מקדשת אינה מתנה:

פרק ו

הַנוֹדֵר מִן הַמְבָּשָׁל מוֹתֵר בְּצָלִי וּבִשְׁלֹק. אָמַר קוֹנָם
תִּבְשִׁיל שְׂאִינִי טוֹעִם. אָסוּר בְּמַעֲשֵׂה קִדְרָה
רָדִי. וּמוֹתֵר בְּעֵבָהּ. וּמוֹתֵר בְּבִיצַת טְרִמִּיטָה. וּבְדִלְעַת
הֶרְמוּצָה:

בַּ הַנוֹדֵר מִמַּעֲשֵׂה קִדְרָה אֵינוֹ אָסוּר אֱלֹא מִמַּעֲשֵׂה
רְתִיחָתָהּ. אָמַר קוֹנָם הַיּוֹרֵד לְקִדְרָה שְׂאִינִי טוֹעִם. אָסוּר
בְּכָל הַמֵּתִבֶּשֶׁלִין בַּקִּדְרָה:

ג מִן הַכָּבוּשׁ. אֵינוֹ אָסוּר אֱלֹא מִן הַכָּבוּשׁ שֶׁל יֶרֶק. כָּבוּשׁ
שְׂאִינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַכָּבוּשִׁים. מִן הַשְּׁלֹק. אֵינוֹ אָסוּר
אֱלֹא מִן הַשְּׁלֹק שֶׁל בָּשָׂר. שְׁלֹק שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בְּכָל
הַשְּׁלֹקִים. מִן הַצָּלִי. אֵינוֹ אָסוּר אֱלֹא מִן הַצָּלִי שֶׁל בָּשָׂר
(דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה). צָלִי שְׂאִינִי טוֹעֵם אָסוּר בְּכָל הַצָּלוּיִן.
מִן הַמְּלִיחַ. אֵינוֹ אָסוּר אֱלֹא מִן הַמְּלִיחַ שֶׁל דָּג. מְלִיחַ
שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בְּכָל הַמְּלוּחִים:

ד דָּג דָּגִים שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בֵּהֶן בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטָנִים.
בֵּין מְלוּחִים בֵּין טְפִלִּים. בֵּין חֲיִין בֵּין מְבִשְׁלִין. וּמוֹתֵר
בְּטָרִית טְרוּפָה וּבִצִּיר. הַנוֹדֵר מִן הַצִּחָנָה אָסוּר בְּטָרִית
טְרוּפָה. וּמוֹתֵר בִּצִּיר וּבַמּוֹרִיס. הַנוֹדֵר מִטָּרִית טְרוּפָה
אָסוּר בִּצִּיר וּבַמּוֹרִיס:

ה' הנזדר מן החלב מותר בקום ורבי יוסי אוסר מן הקום
מותר בחלב אבא שאול אומר הנזדר מן הגבינה אסור
בה בין מלוחה בין טפילה:

י' הנזדר מן הבשר מותר ברטב ובקפה ורבי יהודה
אוסר אומר רבי יהודה מעשה ואסר (עלי) רבי טרפון
בצים שנתבשלו עמו אמרו לו וכן הדבר אימתי בזמן
שיאמר בשר זה עלי שהנזדר מן הדבר ונתערב באחר
אם יש בו בנותן טעם אסור:

י' הנזדר מן היין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין אומר
קונם יין זה שאיני טועם ונפל לתבשיל אם יש בו בנותן
טעם הרי זה אסור הנזדר מן הענבים מותר ביין מן
הזיתים מותר בשמן אומר קונם זיתים וענבים אלו שאיני
טועם אסור בהן וביוצא מהן:

ח' הנזדר מן התמרים מותר בדבש תמרים מסתוניות
מותר בחמץ סתוניות רבי יהודה בן בתירה אומר כל
ששם תולדתו קרויה עליו ונדר הימנו אסור אף ביוצא
הימנו וחכמים מתירין:

ט' הנזדר מן היין מותר ביין תפוחים מן השמן מותר
בשמן שומשמן מן הדבש מותר בדבש תמרים
מן החמץ מותר בחמץ סתוניות מן הכרישין מותר
בקפלוטות מן הירק מותר בירקות השדה מפני שהוא
שם לווי:

הַנּוֹדֵר מִן הַכְּרוּב אָסוּר בְּאַסְפָּרְגוּס. מִן הָאֶסְפָּרְגוּס מוֹתֵר בְּכְרוּב. מִן הַגְּרִיסִין אָסוּר בַּמִּקְפָּה. וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר. מִן הַמִּקְפָּה מוֹתֵר בַּגְּרִיסִין. מִן הַמִּקְפָּה אָסוּר בְּשׁוּם. וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר. מִן הַשּׁוּם מוֹתֵר בַּמִּקְפָּה. מִן הָעֵדָשִׁים אָסוּר בְּאַשְׁשִׁימִים. וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר. מִן הָאֲשִׁישִׁים מוֹתֵר בְּעֵדָשִׁים. חֲטָה (חֲטִים) שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בָּהֶן בֵּין קֶמַח בֵּין פֶּת. גְּרִיס גְּרִיסִין שְׂאִינִי טוֹעֵם. אָסוּר בָּהֶן בֵּין חֵיז בֵּין מִבְשָׁלִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר קוֹנֵם גְּרִיס אוֹ חֲטִים שְׂאִינִי טוֹעֵם מוֹתֵר לְכֹס חֵיז:

פרק ז

הַנּוֹדֵר מִן הַיֶּרֶק מוֹתֵר בְּדִלּוּעִין וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא. וְהֵלֵא אוֹמֵר אָדָם לְשִׁלּוּחוֹ. קַח לִי יֶרֶק. וְהוּא אוֹמֵר לֹא מִצָּאֲתִי אֵלָא דִּלּוּעִין. אָמַר לָהֶם בֶּן הַדְּבָר. אוֹ שְׂמָא אוֹמֵר הוּא לֹא מִצָּאֲתִי אֵלָא קִטְנִית. אֵלָא שֶׁהַדִּלּוּעִים בְּכֻלָּל יֶרֶק (וְקִטְנִית אֵינוֹ בְּכֻלָּל יֶרֶק). וְאָסוּר בְּפֹל הַמִּצְרֵי לַח. וּמוֹתֵר בִּיבֶשׁ:

הַנּוֹדֵר מִן הַדֶּגֶן אָסוּר בְּפֹל הַמִּצְרֵי יָבֵשׁ דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ אָסוּר אֵלָא מִחֲמַשְׁתַּת הַמִּינִין. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבוּאָה אֵינוֹ אָסוּר אֵלָא מִחֲמַשְׁתַּת הַמִּינִין. אֲבָל (הַנּוֹדֵר) מִן הַדֶּגֶן אָסוּר בְּכָל וּמוֹתֵר בְּפִירוֹת הָאֵילָן וּבִיֶּרֶק:

ג הַנּוֹדֵר מִן הַכֹּסוֹת מוֹתֵר בְּשֶׁק וּבִירֵיעָה וּבִחְמִלָה אָמַר
קוֹנֵם צָמַר עוֹלָה עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכֹסוֹת בְּגִיזֵי צָמַר פְּשֵׁתָן
עוֹלָה עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכֹסוֹת בְּאַנִּיצֵי פְּשֵׁתָן רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר הַכֹּל לְפִי הַנּוֹדֵר טָעַן וְהִזִּיעַ וְהָיָה רִיחוֹ קָשָׁה אָמַר
קוֹנֵם צָמַר וּפְשֵׁתִים עוֹלִים עָלָיו מוֹתֵר לְהַתְּכֹסוֹת וְאָסוּר
לְהַפְשִׁיל לְאַחֲרָיו:

ד הַנּוֹדֵר מִן הַבֵּית מוֹתֵר בְּעֵלְיָה דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר וַחֲכָמִים
אוֹמְרִים עָלֶיהָ בְּכָלֵל הַבֵּית הַנּוֹדֵר מִן הָעֵלְיָה מוֹתֵר בַּבֵּית:

ה הַנּוֹדֵר מִן הַמָּטָה מוֹתֵר בְּדֶרֶגֶשׁ דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים דֶּרֶגֶשׁ בְּכָלֵל מָטָה הַנּוֹדֵר מִדֶּרֶגֶשׁ מוֹתֵר
בַּמָּטָה הַנּוֹדֵר מִן הָעִיר מוֹתֵר לִכְנָס לְתַחוּמָהּ שֶׁל עִיר
וְאָסוּר לִכְנָס לְעִבּוּרָהּ אֲבָל הַנּוֹדֵר מִן הַבֵּית אָסוּר מִן
הָאֵגֶף וּלְפָנִים:

ו קוֹנֵם פִּירוֹת הָאֵלוֹ עָלָיו קוֹנֵם הֵן עַל פִּי קוֹנֵם הֵן לְפִי
אָסוּר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן שְׂאִינִי אוֹכֵל וְשְׂאִינִי טוֹעֵם
מוֹתֵר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ כָּלָה אֲבָל
בְּדָבָר שֶׁאִין זָרְעוּ כָּלָה אֲפִילוֹ גְּדוּלִי גְּדוּלִין אָסוּרִין:

ז הָאוֹמֵר לֹא שָׂתוּ קוֹנֵם מַעֲשֶׂה יְדִיד עָלָיו קוֹנֵם הֵן עַל פִּי
קוֹנֵם הֵן לְפִי אָסוּר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן שְׂאִינִי אוֹכֵל
שְׂאִינִי טוֹעֵם מוֹתֵר בְּחִלּוּפֵיהֶן וּבְגִדּוּלֵיהֶן בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ
כָּלָה אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאִין זָרְעוּ כָּלָה אֲפִילוֹ גְּדוּלִי גְּדוּלִין
אָסוּרִין

ח שאת עושה איני אוכל עד הפסח. שאת עושה איני מתכסה עד הפסח. עשתה לפני הפסח מותר לאכול ולהתכסות אחר הפסח. שאת עושה עד הפסח איני אוכל. ושאת עושה עד הפסח איני מתכסה. עשתה לפני הפסח אסור לאכול ולהתכסות אחר הפסח:

ט שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג. הלכה לפני הפסח. אסורה בהנאתו עד הפסח. אחר הפסח בלא יחל דברו. שאת נהנית לי עד החג אם תלכי לבית אביך עד הפסח. והלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד החג. ומותרת לילך אחר הפסח:

פרק ח

קונם יין שאיני טועם היום. אינו אסור אלא עד שתחשוך. שבת זו אסור בכל השבת. ושבת שעברה. חדש זה. אסור בכל החדש. וראש חדש להבא. שנה זו. אסור בכל השנה. וראש השנה לעתיד לבא. שבוע זה. אסור בכל השבוע. ושביעית שעברה. ואם אמר יום אחד. שבת אחד. חדש אחד. שנה אחת. שבוע אחד. אסור מיום ליום:

כ עד הפסח. אסור עד שיגיע. עד שיהא. אסור עד שיצא. עד לפני הפסח. רבי מאיר אומר אסור עד שיגיע. רבי יוסי אומר עד שיצא:

ג עד הקציר. עד הבציר. עד המסיק. אינו אסור אלא עד שיגיע. זה הכלל. כל שזמנו קבוע ואמר עד שיגיע אסור עד שיגיע. אמר עד שיהא אסור עד שיצא. וכל שאין זמנו קבוע. בין אמר עד שיהא בין אמר עד שיגיע אינו אסור אלא עד שיגיע:

ד עד הקיץ. עד שיהא הקיץ. עד שיתחילו העם להכניס בכללות. עד שיעבור הקיץ. עד שיקפלו המקצעות. עד הקציר עד שיתחיל העם לקצור קציר חטים אבל לא קציר שעורים. הכל לפי (מקום) נדרו. אם היה בהר בהר. ואם היה בבקעה בבקעה:

ה עד הגשמים. עד שיהיו הגשמים. עד שתדד רביעה שניה. רבן שמעון בן גמליאל אומר עד שיגיע זמנה של רביעה. עד שיפסקו גשמים. עד שיצא ניסן בלוי. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר עד שיעבור הפסח. קונם יין שאיני טועם השנה. נתעברה השנה אסור בה ובעבורה. עד ראש אדר. עד ראש אדר הראשון. עד סוף אדר. עד סוף אדר ראשון. רבי יהודה אומר קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח. אינו אסור אלא עד לילי הפסח. שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין:

ו אמר קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום. אינו אסור אלא עד לילי הצום שלא נתכון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשר. רבי יוסי בנו אומר אמר

קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת אינו אסור אלא
עד לילי שבת שלא נתפון זה אלא עד שעה שדרך בני
אדם לאכול שום:

האומר לחבירו קונם שאיני נהנה לך אם אין אתה בא
וגוטל לבניך כור אחד של חטין ושתי חביות של יין הרי
זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו כלום
אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי וכן האומר לחבירו
קונם שאתה נהנה לי אם אין אתה בא וגותן לבני כור
אחד של חטין ושתי חביות של יין רבי מאיר אומר אסור
עד שיתן וחכמים אומרים אף זה יכול להפר את נדרו
שלא על פי חכם ויאמר לו הרי אני כאלו התקבלתי היו
מסרבין בו לשא בת אחותו ואמר קונם שהיא נהנית לי
לעולם וכן המגרש את אשתו ואמר קונם אשתי נהנית
לי לעולם הרי אלו מותרות להנות לו שלא נתפון זה
אלא לשום אישות היתה מסרב בחבירו שיאכל אצלו
אמר קונם לביתך שאיני נכנס טפת צונן שאיני טועם
לך מותר לכנס לביתו ולשתות ממנו צונן שלא נתפון
זה אלא לשום אכילה ושתייה:

פרק ט

רבי אליעזר אומר פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו.
 וחכמים אוסרין. אמר רבי צדוק עד שפותחין לו
 בכבוד אביו ואמו. יפתחו לו בכבוד המקום (אמרו לו)
 אם בן אין נדרים. מודים חכמים לרבי אליעזר בדבר
 שבינו לבין אביו ואמו. שפותחין לו בכבוד אביו ואמו:

^ב ועוד אמר רבי אליעזר פותחים בגולד. וחכמים אוסרין.
 כיצד. אמר קונם שאיני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר.
 או שהיה משיא את בנו (בקרוב) ואמר אלו הייתי יודע
 שהוא נעשה סופר. או שהיה משיא את בנו בקרוב.
 לא הייתי נודר. קונם לבית זה שאיני נכנס. ונעשה בית
 הכנסת אמר אלו הייתי יודע שהוא נעשה בית הכנסת.
 לא הייתי נודר. רבי אליעזר מתיר. וחכמים אוסרין:

^ג רבי מאיר אומר יש דברים שהן כגולד ואינן כגולד
 וחכמים מודים לו. כיצד. אמר קונם שאיני נושא את
 פלונית. שאביה רע. אמרו לו מת. או שעשה תשובה.
 קונם לבית זה שאיני נכנס שהכלב רע בתוכו. או שהנחש
 בתוכו. אמרו לו מת הכלב. או שנהרג הנחש. הרי הן
 כגולד ואינן כגולד וחכמים מודים לו:

^ד ועוד אמר רבי מאיר פותחים לו מן הכתוב שבתורה
 ואומרים לו. אלו היית יודע. שאתה עובר על לא תקום.
 ועל לא תטור. ועל לא תשנא את אחיך בלבבך. ואהבת

לְרַעָךְ כַּמוֹךְ וְחִי אֶחֶיד עִמָּךְ. (שָׁמָּה) יַעֲנֵי וְאִין אַתָּה יָכוֹל
לְפָרְגְּסוֹ. אָמַר אֵלּוּ הֵייתִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא בֶן. לֹא הֵייתִי נוֹדֵר.
הָרִי זֶה מוֹתֵר:

ה' פּוֹתֵחִין לְאָדָם בְּכְתוּבַת אִשְׁתּוֹ. וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שְׁנֵדֵר
מֵאִשְׁתּוֹ הִנָּאָה. וְהֵיטָה כְּתוּבָתָה אַרְבַּע מֵאוֹת דִּינָרִים.
וּבָאָה לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא וְחִיבוּ לָתֵן לָהּ כְּתוּבָתָה. אָמַר לוֹ
רַבִּי. שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת דִּינָרִין הֵנִיחַ אָבָא. וְנָטַל אֶחָי אַרְבַּע
מֵאוֹת. וְאֲנִי אַרְבַּע מֵאוֹת. לֹא דִיָּה שֶׁתִּטּוֹל הִיא מֵאֲתִים.
וְאֲנִי מֵאֲתִים. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אֲפִילוֹ אַתָּה מוֹכֵר שְׁעָר
רֹאשְׁךָ. אַתָּה נוֹתֵן לָהּ כְּתוּבָתָה. אָמַר לוֹ אֵלּוּ הֵייתִי יוֹדֵעַ
שֶׁהוּא בֶן לֹא הֵייתִי נוֹדֵר וְהִתִּירָה רַבִּי עֲקִיבָא:

י' פּוֹתֵחִין בְּיָמִים טוֹבִים וּבְשַׁבָּתוֹת. בְּרֹאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים.
אוֹתָן הַיָּמִים מוֹתֵרִים. וְשָׂאֵר כָּל הַיָּמִים אֲסוּרִין. עַד שֶׁבָּא
רַבִּי עֲקִיבָא וְלָמַד. שֶׁהַנֵּדֵר שֶׁהִתֵּר מְקַצֵּתוֹ הִתֵּר כָּלּוּ:

י' בִּיצֵד. אָמַר קוֹנֵם שְׂאִינִי נִהְיָה לְכָלְכֶם. הִתֵּר אֶחָד מֵהֶן.
הִתֵּרוּ כָּלָן. שְׂאִינִי נִהְיָה לָזֶה וְלָזֶה. הִתֵּר הָרֹאשׁוֹן הִתֵּרוּ
כָּלָן. הִתֵּר הָאֲחֵרוֹן. הָאֲחֵרוֹן מוֹתֵר וְכָלָן אֲסוּרִין. (הִתֵּר
הָאֲמֻצָּעִי. הֵימְנוּ וְלִמְטָה מוֹתֵר. הֵימְנוּ וְלִמְעָלָה אֲסוּר.)
שְׂאִינִי נִהְיָה לָזֶה קֶרְבֵּן. וְלָזֶה קֶרְבֵּן. צְרִיכִין פֶּתַח לְכָל אֶחָד
וְאֶחָד:

ה' קוֹנֵם יֵין שְׂאִינִי טוֹעֵם שֶׁהֵינִי רֹעַ לְמַעַם. אָמְרוּ לוֹ וְהִלָּא
הַמְיוּשָׁן יָפָה לְמַעַם. הוֹתֵר בְּמִיּוּשָׁן. וְלֹא בְּמִיּוּשָׁן בְּלִבָּד

הותר. אלא בכל היין. קונם בצל שאיני טועם שהבצל רע ללב. אמרו לו הכפרי יפה ללב. התר בכפרי. ולא בכפרי בלבד התר אלא בכל הבצלים. מעשה היה והתירו רבי מאיר בכל הבצלים:

^ט פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו. אומרים לו אלו היית יודע שלמחר יהיו אומרים עליך. כך היא וסתו של פלוני מגרש את נשיו. ועל בנותיך יהיו אומרים בנות גרושה הן. מה ראתה אמן של אלו להתגרש. ואמר אלו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר. הרי זה מותר:

^י קונם שאיני נושא את פלונית כעורה. והרי היא נאה. שחורה. והרי היא לבנה. קצרה. והרי היא ארכה. מותר בה. לא מפני שהיא כעורה ונעשית נאה. שחורה ונעשית לבנה. קצרה ונעשית ארכה. אלא שהנדר טעות. ומעשה באחד שנדר מבית אחותו הנאה. והכניסוה לבית רבי ישמעאל ויפוג. אמר לו רבי ישמעאל בני מזו נדרת. אמר לו לאו. והתירו רבי ישמעאל. באותה שעה בכה רבי ישמעאל ואמר בנות ישראל נאות הן. אלא שהעניות מנולתן. וכשמת רבי ישמעאל היו בנות ישראל נושאות קינה. ואמרו בנות ישראל אל רבי ישמעאל בכינה. וכן הוא אומר בשאול בנות ישראל אל שאול בכינה:

פרק י

נֶעֱרָה הַמְּאוֹרְסָה אָבִיהָ וּבִעְלָהּ מִפִּירִין נִדְרֶיהָ. הַפֶּר
הָאֵב וְלֹא הַפֶּר הַבֵּעַל. הַפֶּר הַבֵּעַל וְלֹא הַפֶּר הָאֵב
אֵינוֹ מוֹפֵר. וְאִין צָרִיד לֹאמַר שְׁקִים אֶחָד מֵהֶן:

בִּמַּת הָאֵב לֹא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לְבֵעַל. מַת הַבֵּעַל
נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לָאֵב. בְּזֶה יָפָה כַּח הָאֵב מִכַּח הַבֵּעַל.
בְּדָבָר אַחֵר יָפָה כַּח הַבֵּעַל מִכַּח הָאֵב שֶׁהַבֵּעַל מִפֶּר בְּבִגְרָה
וְהָאֵב אֵינוֹ מִפֶּר בְּבִגְרָה:

גִּנְדָּרָה וְהִיא אֲרוּסָה נִתְגַּרְשָׁה בּוֹ בַּיּוֹם. נִתְאַרְסָה בּוֹ בַּיּוֹם
אֲפִילוּ לְמֵאָה. אָבִיהָ וּבִעְלָהּ הָאֲחֵרוֹן מִפִּירִין נִדְרֶיהָ. זֶה
הַכֹּל. כָּל שֶׁלֹּא יֵצֵא לְרְשׁוּת עֲצָמָה שְׁעָה אַחַת. אָבִיהָ
וּבִעְלָהּ הָאֲחֵרוֹן מִפִּירִין נִדְרֶיהָ:

דִּדְרָךְ תִּלְמִידֵי חֻכְמִים עַד שֶׁלֹּא הִיָּתָה בְּתוֹ יוֹצֵאָהּ
מֵאֶצְלוֹ. אוֹמֵר לָהּ. כָּל נִדְרִים שֶׁנִּדְרַתְּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי. הֲרִי הֵן
מוֹפְרִין. וְכֵן הַבֵּעַל עַד שֶׁלֹּא תִכְנַס לְרְשׁוּתוֹ. אוֹמֵר לָהּ כָּל
נִדְרִים שֶׁנִּדְרַתְּ. עַד שֶׁלֹּא תִכְנַסִּי לְרְשׁוּתִי הֲרִי הֵן מוֹפְרִין.
שְׁמִשְׁתַּכְנַס לְרְשׁוּתוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפֵּר:

הִ בּוֹגֶרֶת שֶׁשֶּׁהָתָה שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וְאֶלְמָנָה שְׁלֹשִׁים יוֹם
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הוֹאִיל וּבִעְלָהּ חַיִּב בְּמִזְוֹנוּתֶיהָ יִפֶּר.
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים אִין הַבֵּעַל מִפֶּר עַד שֶׁתִּכְנַס לְרְשׁוּתוֹ:

י' שוּמַרְת יָבֵם בֵּין לַיָּבֵם אֶחָד בֵּין לְשְׁנֵי יָבָמִין רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אוֹמֵר יִפָּר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לְאֶחָד אָבָל לֹא לְשְׁנַיִם רַבִּי
 עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא לְאֶחָד וְלֹא לְשְׁנַיִם. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 מָה. אִם אִשָּׁה שְׁקֵנָה הוּא לְעֶצְמוֹ. הֲרִי הוּא מִפְּר נִדְרֶיהָ.
 אִשָּׁה שֶׁהִקְנוּ לוֹ מִן הַשָּׂמִים. אֵינוּ דִין שִׁיפֹר נִדְרֶיהָ. אָמַר
 לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא לֹא. אִם אִמְרַת בְּאִשָּׁה שְׁקֵנָה הוּא לְעֶצְמוֹ.
 שָׂאִין לְאַחֲרִים בָּהּ רְשׁוּת. תֹּאמַר בְּאִשָּׁה שֶׁהִקְנוּ לוֹ מִן
 הַשָּׂמִים. שִׁישׁ לְאַחֲרִים בָּהּ רְשׁוּת. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 עֲקִיבָא. דְּבָרֶיךָ בְּשְׁנֵי יָבָמִין מָה אַתָּה מְשִׁיב עַל יָבֵם אֶחָד.
 אָמַר לוֹ אֵין הֵיבָמָה גְּמוּרָה לַיָּבֵם. כְּשֵׁם שֶׁהָאֲרוּסָה גְּמוּרָה
 לְאִשָּׁה:

י' הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ כָּל הַנִּדְרִים שֶׁתְּדוּרִי מִכָּאן עַד שְׁאֲבֹא
 מִמָּקוֹם פְּלוּנִי. הֲרִי הֵן קִיָּמִים. לֹא אָמַר כָּלוּם. הֲרִי הֵן
 מוֹפְרִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מוֹפֵר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ
 מוֹפֵר. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אִם הִפֵּר נִדְרִים שֶׁבָּאוּ לְכָלִּל
 אֲסוּר. לֹא יִפָּר נִדְרִים שֶׁלֹּא בָּאוּ לְכָלִּל אֲסוּר. אָמְרוּ לוֹ
 הֲרִי הוּא אוֹמֵר אִשָּׁה יְקִימֵנוּ וְאִשָּׁה יִפְרֵנוּ. אֵת שֶׁבָּא
 לְכָלִּל הֵקֵם בָּא לְכָלִּל הִפֵּר. לֹא בָּא לְכָלִּל הֵקֵם לֹא בָּא
 לְכָלִּל הִפֵּר:

ח' הִפְרַת נִדְרִים כָּל הַיּוֹם. יֵשׁ בְּדָבָר לְהִקָּל וּלְהַחְמִיר. כִּי־עַד.
 נִדְרָה בְּלִילִי שֶׁבֶת. יִפָּר בְּלִילִי שֶׁבֶת. וּבִיּוֹם הַשַּׁבָּת עַד
 שֶׁתַּחֲשֹׁד. נִדְרָה עִם חֲשֻׁכָה. מִפֵּר עַד שֶׁלֹּא תַחֲשֹׁד. שָׂאִם
 חֲשֻׁכָה וְלֹא הִפֵּר אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר:

פרק יא

וְאֵלּוּ גְּדָרִים שֶׁהוּא מִפֶּרֶ. דְּבָרִים שִׁישׁ בָּהֶן עֲנוּי נֶפֶשׁ.
אִם אֶרְחָץ וְאִם לֹא אֶרְחָץ אִם אֶתְקַשֵּׁט וְאִם לֹא
אֶתְקַשֵּׁט. אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֵין אֵלּוּ גְּדָרֵי עֲנוּי נֶפֶשׁ:

^ב וְאֵלּוּ הֵם גְּדָרֵי עֲנוּי נֶפֶשׁ. אָמְרָה קוֹנָם פִּירוֹת הָעוֹלָם
עָלֶי. הֲרִי זֶה יָכוֹל לְהַפֵּר. פִּירוֹת מְדִינָה (זו) עָלֶי. יָבִיא לָהּ
מִמְּדִינָה אַחֲרֶת. פִּירוֹת חֲנוּנִי זֶה עָלֶי. אֵינּוּ יָכוֹל לְהַפֵּר.
וְאִם לֹא הִיָּתָה פֶּרֶנְסָתוֹ אֲלֵא מִמֶּנּוּ הֲרִי זֶה יִפֹּר. דְּבָרֵי רַבִּי
יוֹסִי:

^ג קוֹנָם שְׂאִינִי נִהְיָה לִבְרִיּוֹת אֵינּוּ יָכוֹל לְהַפֵּר. וְיָכוֹלָה הִיא
לִיהְנוֹת בְּלֶקֶט וּבִשְׂכָחָה. וּבִפְאָה. קוֹנָם כֹּהֲנִים וְלוֹאִים נִהְיָנִים
לִי יִטְלוּ עַל כָּרְחוֹ. כֹּהֲנִים אֵלּוּ וְלוֹאִים אֵלּוּ נִהְיָנִים לִי יִטְלוּ
אַחֲרֵיהֶם:

^ד קוֹנָם שְׂאִינִי עוֹשֶׂה עַל פִּי אָבָא. וְעַל פִּי אָבִיד. וְעַל פִּי
אָחִי. וְעַל פִּי אָחִיד. אֵינּוּ יָכוֹל לְהַפֵּר. שְׂאִינִי עוֹשֶׂה עַל פִּיד.
אֵינּוּ צָרִיד לְהַפֵּר. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר יִפֹּר. שְׂמָא תַעֲדִיד.
עָלִיו יוֹתֵר מִן הֶרְאוּי לוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר יִפֹּר.
שְׂמָא יִגְרַשְׁנָה וְתֵהִי אֲסוּרָה לְחִזּוֹר לוֹ:

^ה גְּדָרָה אֲשֶׁתּוֹ. וְסָבוֹר שֶׁנִּגְדָּרָה בָּתּוֹ. גְּדָרָה בָּתּוֹ וְסָבוֹר
שֶׁנִּגְדָּרָה אֲשֶׁתּוֹ. גְּדָרָה בְּנֻזִּיר וְסָבוֹר שֶׁנִּגְדָּרָה בְּקָרְבָּן. גְּדָרָה
בְּקָרְבָּן וְסָבוֹר שֶׁנִּגְדָּרָה בְּנֻזִּיר. גְּדָרָה מִן הַתָּאנִים וְסָבוֹר

שְׁנֵי דָּרָה מִן הָעֲנָבִים נִדְּרָה מִן הָעֲנָבִים וְסָבוּר שֶׁנִּדְּרָה מִן
הַתְּאֵנִים הִרִי זֶה יַחֲזוֹר וַיִּפֹּר:

^י אָמְרָה קוֹנֵם תְּאֵנִים וְעֲנָבִים אֵלּוּ שְׂאִינִי טוֹעֵמָתְךָ קַיִם
לְתְּאֵנִים כֻּלּוֹ קַיִם הֵפֵר לְתְּאֵנִים אֵינּוּ מוֹפֵר עַד שִׁיפֹר אֶף
לְעֲנָבִים אָמְרָה קוֹנֵם תְּאֵנִים שְׂאִינִי טוֹעֵמָתְךָ וְעֲנָבִים שְׂאִינִי
טוֹעֵמָתְךָ הִרִי אֵלּוּ שְׁנֵי נִדְרִים:

^י יוֹדֵעַ אֲנִי שֵׁישׁ נִדְרִים אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ שֵׁישׁ מִפִּירִין יִפֹּר
יוֹדֵעַ אֲנִי שֵׁישׁ מִפִּירִין אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ שְׁזֶה נִדֵּר רַבִּי מֵאִיר
אוֹמֵר לֹא יִפֹּר וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים יִפֹּר:

^ח הַמִּדֵּר הַנָּאָה מִחֲתָנּוּ וְהוּא רוֹצֵה לְתֵת לְבִתּוֹ מַעֲוֹת
אוֹמֵר לָהּ הִרִי הַמַּעֲוֹת הָאֵלּוּ נִתּוּנִין לָךְ בְּמַתָּנָה וּבִלְבָד
שְׁלֹא יִהְיֶה לְבַעֲלֶיךָ רְשׁוּת בָּהֶן אֲלֹא מֶה שְׂאֵת נוֹשֵׂאת
וְנוֹתֶנֶת בְּפִיד:

^ט וְנִדֵּר אֶלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה יָקוּם עָלֶיהָ בִּיצֵד אָמְרָה הִרִינִי
נִזִּירָה לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם אֶף עַל פִּי שְׁנֵשֵׂאת בְּתוֹךְ
שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר נִדְּרָה וְהִיא בְּרִשׁוּת הַבַּעַל
מִפֹּר לָהּ בִּיצֵד אָמְרָה הִרִינִי נִזִּירָה לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם
אֶף עַל פִּי שְׁנֵתְאֲרַמְלָה אוֹ נִתְגַּרְשָׁה בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם
הִרִי זֶה מוֹפֵר נִדְּרָה בּוֹ בְּיוֹם נִתְגַּרְשָׁה בּוֹ בְּיוֹם הַחֲזִירָה
בּוֹ בְּיוֹם אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר זֶה הַכֹּל כֹּל שִׁיִּצְאָה לְרִשׁוּת
עֲצָמָה שָׁעָה אַחַת אֵינּוּ יָכוֹל לְהִפֹּר:

י' תשע נערות נדריהן קימין. בוגרת והיא יתומה. נערה בוגרת והיא יתומה. נערה שלא בגרה והיא יתומה. בוגרת ומת אביה. נערה בוגרת ומת אביה. נערה שלא בגרה. ומת אביה. נערה שמת אביה. ומשמת אביה בגרה. בוגרת ואביה קים (נערה בוגרת ואביה קים). רבי יהודה אומר אף המשיא בתו הקטנה ונתאלמנה או נתגרשה וחזרה אצלו. עדין היא נערה:

י"א קונם שאיני נהנית לאבא ולאביד. אם עושה אני על פיד. שאיני נהנית לך אם עושה אני על פי אבא ועל פי אביד. הרי זה יפר:

י"ב בראשונה היו אומרים שלש נשים יוצאות ונטולות כתובה. האומרת טמאה אני לך. שמים ביני לבינך. נטולה אני מן היהודים. חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר. ומקלקלת את בעלה. אלא האומרת טמאה אני לך. תביא ראיה לדבריה. שמים ביני לבינך. יעשו דרך בקשה. נטולה אני מן היהודים. יפר חלקו ותהא משמשתו. ותהא נטולה מן היהודים: סליק

מסכת נזיר

פרק א

כל כנוני נזירות. כנזירות. האומר אהא הרי זה נזיר.
או אהא נזה. נזיר. נזיק. נזיח. פזיח. הרי זה נזיר.
הריני כזה. הריני מסלסל. הריני מכלכל. הרי עלי לשלוח
פרע. הרי זה נזיר. הרי עלי צפורים. רבי מאיר אומר נזיר.
וחכמים אומרים אינו נזיר:

ב הריני נזיר מן החרצנים ומן הזגים ומן התגלחת. ומן
הטמאה. הרי זה נזיר. וכל דקדוקי נזירות עליו. הריני
כשמשון. כבן מנוח. כבעל דלילה. כמי שעקר דלתות
עזה. כמי שנקרו פלשתים את עיניו. הרי זה נזיר שמשון.
מה בין נזיר עולם לנזיר שמשון. נזיר עולם הכביד שערו
מיקל בתער. ומביא שלש בהמות. ואם נטמא מביא
קרבן טמאה. נזיר שמשון הכביד שערו אינו מיקל. ואם
נטמא אינו מביא קרבן טמאה:

ג סתם נזירות שלשים יום. אמר הריני נזיר אחת גדולה.
הריני נזיר אחת קטנה. אפילו מכאן ועד סוף העולם. נזיר
שלשים יום. הריני נזיר ויום אחד. הריני נזיר ושעה אחת.
הריני נזיר אחת ומחצה. הרי זה נזיר שתים. הריני נזיר
שלשים יום ושעה אחת. נזיר שלשים ואחד יום. שאין
נזירים לשעות:

י הריני נזיר כשער ראשיי וכעפר הארץ וכחול היס הרי זה נזיר עולם ומגלח אחת לשלשים יום רבי אומר אין זה מגלח אחת לשלשים יום ואיזה שמגלח אחת לשלשים יום האומר הרי עלי נזירות כשער ראשיי וכעפר הארץ וכחול היס:

ה הריני נזיר מלא הבית או מלא הקפה בודקין אותו אם אמר אחת גדולה נזרתי נזיר שלשים יום ואם אמר סתם נזרתי רואין את הקפה באלו היא מלאה חרדל ונזיר כל ימיו:

י הריני נזיר מכאן עד מקום פלוני אומדים כמה ימים מכאן עד מקום פלוני אם פחות משלשים יום נזיר שלשים יום ואם לאו נזיר כמנן הימים:

י הריני נזיר כמנן ימות החמה מונה נזירות כמנן ימות החמה אומר רבי יהודה מעשה היה וכיון שהשלים מת:

פרק ב

הַרִינִי נָזִיר מִן הַגְּרוּגָרוֹת. וּמִן הַדְּבִילָה. בֵּית שְׁמַאי
 אוֹמְרִים נָזִיר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ נָזִיר. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה אֵף כְּשֶׁאָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי לֹא אָמְרוּ. אֶלָּא
 בְּאוֹמַר הָרִי הֵן עָלִי כְּקֶרֶבֶן:

אָמַר אֲמָרָה פָּרָה זֶה הַרִינִי נָזִירָה אִם עוֹמֶדֶת (אֲנִי). אָמַר
 הַדְּלֵת הַזֶּה. הַרִינִי נָזִיר אִם נִפְתַּח אֲנִי. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
 נָזִיר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ נָזִיר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה. אֵף
 כְּשֶׁאָמְרוּ בֵּית שְׁמַאי לֹא אָמְרוּ. אֶלָּא בְּאוֹמַר הָרִי פָּרָה זֶה
 קֶרֶבֶן עָלִי. אִם עוֹמֶדֶת הִיא:

מִזְגוּ לוֹ אֶת הַכּוֹס. וְאָמַר הַרִינִי נָזִיר מִמֶּנּוּ. הָרִי זֶה נָזִיר.
 מַעֲשֵׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁהִיתָה שְׂכוּרָה. וּמִזְגוּ לָהּ אֶת הַכּוֹס.
 וְאָמַרָה הַרִינִי נָזִירָה מִמֶּנּוּ. אָמְרוּ חֲכָמִים לֹא נִתְכַּוְּנָה זֶה.
 אֶלָּא לֹאמַר הָרִי הוּא עָלִי קֶרֶבֶן:

הַרִינִי נָזִיר. עַל מְנַת שְׁאֵהָא שׁוֹתָה יַיִן וּמִטְמֵא לְמַתִּים.
 הָרִי זֶה נָזִיר. וְאָסוּר בְּכֻלָּן. יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁיֵּשׁ נְזִירוֹת. אֲבָל אֲנִי
 יוֹדֵעַ שֶׁהַנָּזִיר אָסוּר בַּיַּיִן. הָרִי זֶה אָסוּר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מַתִּיר.
 יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהַנָּזִיר אָסוּר בַּיַּיִן. אֲבָל סָבוּר הֵייתִי שְׁחֲכָמִים
 מַתִּירִין לִי. מִפְּנֵי שְׁאִין אֲנִי יָכוֹל לַחְיוֹת אֶלָּא בַּיַּיִן. אוֹ מִפְּנֵי
 שְׁאֲנִי קוֹבֵר אֶת הַמַּתִּים. הָרִי זֶה מוֹתֵר. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹסֵר:

ה' הריני נזיר ועלי לגלח נזיר. ושמע חבירו ואמר ואני ועלי לגלח נזיר. אם היו פקחים מגלחים זה את זה. ואם לאו מגלחים נזירים אחרים:

י' הרי עלי לגלח חצי נזיר. ושמע חבירו ואמר. ואני ועלי לגלח חצי נזיר. זה מגלח נזיר שלם. וזה מגלח נזיר שלם. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים זה מגלח חצי נזיר. וזה מגלח חצי נזיר:

י' הריני נזיר לכשיהיה לי בן. ונולד לו בן. הרי זה נזיר. נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס. אינו נזיר. אם אמר כשאראה (כשיהיה) לי ולד. אפילו נולד לו בת טומטום ואנדרוגינוס. הרי זה נזיר:

ח' הפילה אשתו אינו נזיר. רבי שמעון אומר יאמר. אם היה בן קימא. הרי אני נזיר חובה. ואם לאו. הרי אני נזיר נדבה. חזרה וילדה. הרי זה נזיר. רבי שמעון אומר יאמר. אם הראשון בן קימא הראשון חובה. וזו נדבה. ואם לאו הראשון נדבה. וזו חובה:

ט' הריני נזיר ונזיר כשיהיה לי בן. התחיל מונה את שלו. ואחר כך נולד לו בן. משלים את שלו. ואחר כך מונה את של בנו. הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר. התחיל מונה את שלו. ואחר כך נולד לו בן. מניח את שלו ומונה את של בנו. ואחר כך משלים את שלו:

י הריני נזיר לכשיהא לי בן ונזיר מאה יום נולד לו בן
עד שבועים לא הפסיד כלום לאחר שבועים (יום) סותר
שבועים שאין תגלחת פחות משלשים יום:

פרק ג

מי שאמר הריני נזיר מגלח (יום) שלשים ואחד ואם
גלח ליום שלשים יצא הריני נזיר שלשים יום אם
גלח ליום שלשים לא יצא:

ב מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה יום שלשים
ואחד ואת השניה יום שלשים ואחד ואם גלח את
הראשונה יום שלשים מגלח את השניה יום שלשים ואם
גלח יום שלשים חסר אחד יצא וזו עדות העיד רבי פפיס
על מי שנזר שתי נזירות שאם גלח את הראשונה יום
שלשים מגלח את השניה יום שלשים ואם גלח (יום)
שלשים חסר אחד יצא שיום שלשים עולה לו מן המנין:

ג מי שאמר הריני נזיר נטמא יום שלשים סותר את
הכל רבי אליעזר אומר אינו סותר אלא שבועה הריני
נזיר שלשים יום נטמא יום שלשים סותר את הכל:

ד הריני נזיר מאה יום נטמא יום מאה סותר את הכל
רבי אליעזר אומר אינו סותר אלא שלשים נטמא יום
מאה ואחד סותר שלשים יום רבי אליעזר אומר אינו
סותר אלא שבועה:

ה' מי שֶׁנֶזֶר וְהוּא בְּבֵית הַקְּבָרוֹת אֶפִּילוּ הָיָה שֵׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵין עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנּוּן וְאִינוּ מְבִיא קָרְבַּן טְמֵאָה יֵצֵא וְנִכְנָס עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנּוּן וּמְבִיא קָרְבַּן טְמֵאָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁנֶּאֱמַר וְהַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים יָפְלוּ עַד שֶׁיְהִיוּ לוֹ יָמִים רִאשׁוֹנִים:

י' מי שֶׁנֶזֶר נְזִירוֹת הִרְבָּה וְהַשְׁלִים אֶת נְזִירוֹתָיו וְאַחֵר כִּדְּבָא לְאַרְץ בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נְזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים נְזִיר בִּתְחִלָּה מַעֲשֶׂה בְּהִילָנִי הַמְלֻכָּה שֶׁהִלֵּךְ בָּנָה לְמַלְחָמָה וְאָמְרָה אִם יָבֹא בְּנִי מִן הַמְלָחָמָה בְּשָׁלוֹם אָהָא נְזִירָה שְׁבַע שָׁנִים וּבֹא בָנָה מִן הַמְלָחָמָה וְהָיְתָה נְזִירָה שְׁבַע שָׁנִים וּבִסּוּף שְׁבַע שָׁנִים עָלְתָה לְאַרְץ וְהוֹרוּהָ בֵּית הַלֵּל שֶׁתְּהֵא נְזִירָה עוֹד שְׁבַע שָׁנִים אַחֲרוֹת וּבִסּוּף שְׁבַע שָׁנִים נְטִמְאָתָה וְנִמְצְאָתָה נְזִירָה עֹשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא הָיְתָה נְזִירָה אֶלָּא אַרְבַּע עָשָׂר שָׁנָה:

י' מי שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי כַּתֵּי עֲדִים מְעִידוֹת אוֹתוֹ אֵלּוּ מְעִידִים שֶׁנֶזֶר שְׁתֵּים וְאֵלּוּ מְעִידִים שֶׁנֶזֶר חֲמֵשׁ בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נְחָלְקָה הָעֲדוֹת וְאֵין כָּאֵן נְזִירוֹת וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים יֵשׁ בְּכָלֵל חֲמֵשׁ שְׁתֵּים שֶׁיְהֵא נְזִיר שְׁתֵּים:

פרק ד

מי שְׁאָמַר הֲרִינִי נָזִיר וְשָׁמַע חֲבִירוֹ וְאָמַר וְאֲנִי וְאֲנִי (וְאֲנִי) כֻּלָּם נָזִירִים הֵתֵר הָרֹאשׁוֹן הֵתֵרוּ כֻּלָּן הֵתֵר הָאֲחֵרוֹן הָאֲחֵרוֹן מוֹתֵר וְכֻלָּם אֲסוּרִין אָמַר הֲרִינִי נָזִיר וְשָׁמַע חֲבִירוֹ וְאָמַר פִּי כִפְיוֹ וּשְׁעָרֵי כְשָׁעָרוֹ הִרִי זֶה נָזִיר הֲרִינִי נָזִיר וְשָׁמַע אֶשְׁתּוֹ וְאָמְרָה וְאֲנִי מִפֶּר אֶת שְׁלָה וְשָׁלוֹ קָיָים הֲרִינִי נָזִירָה וְשָׁמַע בַּעֲלָה וְאָמַר וְאֲנִי אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר:

^ב הֲרִינִי נָזִיר וְאֶתִּי וְאָמְרָה אֲמֵן מִפֶּר אֶת שְׁלָה וְשָׁלוֹ קָיָים הֲרִינִי נָזִירָה וְאֶתִּי וְאָמַר אֲמֵן אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר:

^ג הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנָזִיר וְהִיתָה שׁוֹתָה בֵּינָן וּמִטְמָאָה לַמֵּתִים הִרִי זֶה סוּפָגֶת אֶת הָאֲרֻבָּעִים הִפָּר לָהּ בַּעֲלָה וְהִיא לֹא יֵדְעָה שֶׁהִפָּר לָהּ בַּעֲלָה וְהִיתָה שׁוֹתָה בֵּינָן וּמִטְמָאָה לַמֵּתִים אֵינָה סוּפָגֶת אֶת הָאֲרֻבָּעִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם אֵינָה סוּפָגֶת אֶת הָאֲרֻבָּעִים תִּסְפֹּג מִכַּת מִרְדּוֹת:

^ד הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָה בְּנָזִיר וְהִפְרִישָׁה אֶת בְּהֶמְתָּה וְאַחֲרֵי כֵן הִפָּר לָהּ בַּעֲלָה אִם שָׁלוֹ הִיתָה בְּהֶמְתָּה תֵּצֵא וְתִרְעָה בַּעֲדָר אִם שְׁלָה הִיתָה בְּהֶמְתָּה הַחֲטָאת תָּמוּת וְהָעוֹלָה תִּקְרַב עוֹלָה וְהַשְּׁלָמִים יִקְרְבוּ שְׁלָמִים וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד וְאֵינָן טְעוּנִין לָחֶם הֵיוּ לָהּ מַעוֹת סְתוּמִים יִפְלוּ לַנִּדְבָּה מַעוֹת מְפוֹרָשִׁים דְּמֵי חֲטָאת יִלְכוּ לִים הַמֶּלֶח לֹא נִהְנִים

ולא מוֹעֵלִים בָּהֶן. דְּמִי עוֹלָה יָבִיאוּ עוֹלָה וּמוֹעֵלִים בָּהֶן.
דְּמִי שְׁלָמִים יָבִיאוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִים לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן
טְעוּנִין לַחֵם:

ה' נִזְרַק עָלֶיהָ אֶחָד מִן הַדָּמִים. אֵינּוּ יָכוֹל לְהַפִּיר. רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר אֲפִילוּ נִשְׁחָטָה עָלֶיהָ אַחַת מִכָּל הַבְּהֵמוֹת. אֵינּוּ
יָכוֹל לְהַפִּיר. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים בְּתַגְלִיחַת הַטְּהָרָה. אָבֵל
בְּתַגְלִיחַת הַטְּמֵאָה יָפַר. שֶׁהוּא יָכוֹל לֹאמַר אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה
מִנְּוֹלֶת. רַבִּי אוֹמֵר אֵף בְּתַגְלִיחַת הַטְּהָרָה יָפַר. שֶׁהוּא יָכוֹל
לֹאמַר אִי אֶפְשִׁי בְּאִשָּׁה מִגְּלַחַת:

י' הָאִישׁ מִדִּיר אֶת בְּנוֹ בְּנִזִּיר. וְאֵין הָאִשָּׁה מִדִּירַת אֶת
בְּנָהּ בְּנִזִּיר. כִּי־צַד גִּלַּח אוֹ שֶׁגִּלְחוּהוּ קְרוּבֵיו. מִיחָה אוֹ
שְׁמִיחוֹ קְרוּבֵיו. הֵיטָה לוֹ בְּהֵמָה מִפְּרִשְׁתִּי. הַחֲטָאֵת תָּמוּת.
וְהָעוֹלָה תִּקְרַב עוֹלָה. וְהַשְּׁלָמִים יִקְרְבוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִין
לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן טְעוּנִין לַחֵם. הֵיוּ לוֹ מַעוֹת סְתוּמִים. יָפְלוּ
לְגִדְבָה. מַעוֹת מִפּוֹרְשִׁין. דְּמִי חֲטָאֵת יִלְכוּ לִים הַמֶּלֶח.
לֹא נִהְגִּין וְלֹא מוֹעֵלִים. דְּמִי עוֹלָה יָבִיאוּ עוֹלָה וּמוֹעֵלִין
בָּהֶן. דְּמִי שְׁלָמִים יָבִיאוּ שְׁלָמִים. וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד. וְאֵינָן
טְעוּנִין לַחֵם:

י' הָאִישׁ מִגִּלַּח עַל נְזִירוֹת אָבִיו. וְאֵין הָאִשָּׁה מִגִּלַּחַת עַל
נְזִירוֹת אָבִיהָ. כִּי־צַד מִי שֶׁהָיָה אָבִיו נָזִיר וְהַפְּרִישׁ מַעוֹת
סְתוּמִים עַל נְזִירוֹתָיו וּמֵת. וְאָמַר הָרִינִי נָזִיר עַל מִנַּת
שֶׁאֲגַלַּח עַל מַעוֹת אָבִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָרִי אֵלָיו יָפְלוּ

לַגְדָּבָהּ שֶׁאֵין זֶה מְגַלַּח עַל נְזִירוֹת אָבִיו וְאִיזְהוּ שֶׁמְגַלַּח
עַל נְזִירוֹת אָבִיו מִי שֶׁהָיָה הוּא וְאָבִיו נְזִירִים וְהַפְּרִישׁ
אָבִיו מְעוֹת סְתוּמִים לְנְזִירוֹתוֹ וּמַתּוּ זֶה הוּא שֶׁמְגַלַּח עַל
נְזִירוֹת אָבִיו:

פרק ה

בֵּית שִׁמְאִי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ טְעוֹת הֶקְדֵּשׁ וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ בִּיצֵד אָמַר שׁוֹר שְׁחוֹר שִׁיֵּצֵא
מִבֵּיתִי רֵאשׁוֹן הֵרִי הוּא הֶקְדֵּשׁ וַיֵּצֵא לָבֶן בֵּית שִׁמְאִי
אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ:

בִּדְיָנָר זֶהֱבָ שִׁיעֵלָה בְּיָדֵי רֵאשׁוֹן הֵרִי הוּא הֶקְדֵּשׁ וְעֵלָה
שֶׁל כֶּסֶף בֵּית שִׁמְאִי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים
אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ חֲבִית שֶׁל יַיִן שֶׁתַּעֲלֶה בְּיָדֵי רֵאשׁוֹנָה הֵרִי
הִיא הֶקְדֵּשׁ וְעֵלָתָה שֶׁל שֶׁמֶן בֵּית שִׁמְאִי אוֹמְרִים הֶקְדֵּשׁ
וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ הֶקְדֵּשׁ:

גִּמִּי שֶׁנֶּדֶר בְּנִזִּיר וְנִשְׁאַל לַחֲכָם וְאָסְרוּ מוֹנֶה מִשְׁעָה
שֶׁנֶּדֶר נִשְׁאַל לַחֲכָם וְהִתִּירוּ הִיתָה לוֹ בְּהֵמָה מִפְּרִשֵּׁת
תֵּצֵא וְתִרְעָה בְּעֶדֶר אָמְרוּ בֵּית הֵלֵל לְבֵית שִׁמְאִי אֵי אַתֶּם
מוֹדִים בָּזֶה שֶׁהוּא הֶקְדֵּשׁ טְעוֹת שֶׁתֵּצֵא וְתִרְעָה בְּעֶדֶר
אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שִׁמְאִי אֵי אַתֶּם מוֹדִים בְּמִי שֶׁטָּעָה וְקָרָא
לַתְּשִׁיעִי עֲשִׂירִי וְלַעֲשִׂירִי תְּשִׁיעִי וּלְאַחַד עָשָׂר עֲשִׂירִי
שֶׁהוּא מִקְדָּשׁ אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הֵלֵל לֹא הַשְּׁבֵט קִדְּשׁוּ
וּמָה יָאֵלוּ טָעָה וְהִנִּיחַ אֶת הַשְּׁבֵט עַל שְׁמִינִי וְעַל שְׁנִים

עֶשֶׂר שְׁמָא עָשָׂה כָּלוּם אֶלָּא כָּתוּב שֶׁקֹּדֶשׁ אֶת הָעֲשִׁירִי.
הוא קֹדֶשׁ אֶת הַתְּשִׁיעִי וְאֶת הָאֶחָד עֶשֶׂר:

ד' מִי שֶׁנָּדָר בְּנִזִּיר וְהֵלֵךְ לְהַבִּיא אֶת בְּהֶמְתּוֹ וּמִצָּאָה
שֶׁנִּגְנְבָה אִם עַד שֶׁלֹּא נִגְנְבָה בְּהֶמְתּוֹ נִזִּיר הָרִי זֶה נִזִּיר.
וְאִם מִשֶּׁנִּגְנְבָה בְּהֶמְתּוֹ נִזִּיר אֵינוֹ נִזִּיר וְזוֹ טְעוֹת טָעָה נְחוּם
הַמִּדִּי כִּשְׁעָלוֹ נִזִּירִין מִן הַגּוֹלָה וּמִצָּאוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ חֶרֶב.
אָמַר לָהֶם נְחוּם הַמִּדִּי אֵלּוּ הָיִיתֶם יוֹדְעִים שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ
עַתִּיד לִיחֶרֶב הָיִיתֶם נוֹזְרִים אָמְרוּ לוֹ לֹא וְהִתִּירָן נְחוּם
הַמִּדִּי וּכְשָׁבָא הַדָּבָר אֶצֶל חֲכָמִים אָמְרוּ לוֹ כֹּל שֶׁנִּזִּיר עַד
שֶׁלֹּא חֶרֶב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִזִּיר וּמִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵינוֹ
נִזִּיר:

ה' הָיוּ מֵהַלְכִין בַּדֶּרֶךְ וְאֶחָד בָּא כְּגִגְדִין אָמַר אֶחָד מֵהֶן.
הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה פְּלוּנִי וְאֶחָד אָמַר הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה
פְּלוּנִי הָרִינִי נִזִּיר שְׁאֶחָד מִכֶּם נִזִּיר שְׁאִין אֶחָד מִכֶּם
נִזִּיר שְׁשְׁנֵיכֶם נִזִּירִים שְׁכָּלְכֶם נִזִּירִים בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים
כָּלֶם נִזִּירִים וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אֵינוֹ נִזִּיר אֶלָּא מִי שֶׁלֹּא
נִתְקַיְמוּ דְּבָרָיו וְרַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמַר אֵין אֶחָד מֵהֶם נִזִּיר:

ו' הִרְתִּיעַ לְאַחֲרָיו אֵינוֹ נִזִּיר רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר יֹאמַר אִם
הָיָה כְּדַבְּרֵי הָרִינִי נִזִּיר חוֹבָה וְאִם לֹא הָרִינִי נִזִּיר נִדְּבָה:

ז' רָאָה אֶת הַכּוֹי וְאָמַר הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה חֵיהָ הָרִינִי נִזִּיר
שְׁאִין זֶה חֵיהָ הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה בְּהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה
בְּהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁזֶה חֵיהָ וּבְהֶמָּה הָרִינִי נִזִּיר שְׁאִין זֶה

לא חִיָּה וְלֹא בְּהֶמָּה. הֲרִינִי נָזִיר שֶׁאֶחָד מֵכֶּם נָזִיר. שְׂאִין
אֶחָד מֵכֶּם נָזִיר. (שְׁשָׁנִיכֶם נָזִירִים.) שְׂכַלְכֶּם נָזִירִים. הֲרִי
כֻלָּם נָזִירִים:

פרק ו

שְׁלֹשָׁה מִיָּנִים אֲסוּרִים בְּנָזִיר. הַטְּמֵאָה. וְהַתְּגַלְחָת.
וְהַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן. וְכָל הַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן מִצֵּטְרָפִין
זֶה עִם זֶה. וְאִינוּ חַיִּיב עַד שְׂיֵאכֹל מִן הָעֲנָבִים כְּזֵית. מִשְׁנָה
רִאשׁוֹנָה עַד שִׁישְׁתָּה רְבִיעִית יֵין. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ
שָׂרָה פֶּתוּ בֵּינָן וַיֵּשׁ בָּהּ כְּדֵי לְצַרֵּף כְּזֵית חַיִּיב:

ב וְחַיִּב עַל הַיֵּין מִפְּנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל הָעֲנָבִים בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל
הַחֲרָצִנִּים בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. וְעַל הַזֹּגִים בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. רַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר אִינוּ חַיִּב עַד שְׂיֵאכֹל שְׁנֵי חֲרָצִנִּים וְזֹגֶן. אֵלּוּ
הֵן הַחֲרָצִנִּים. וְאֵלּוּ הֵן הַזֹּגִים. הַחֲרָצִנִּים אֵלּוּ הַחִיצוֹנִים.
הַזֹּגִים אֵלּוּ הַפְּנִימִים. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
שֶׁלֹּא תִטְעָה כְּזוֹג שֶׁל בְּהֶמָּה. הַחִיצוֹן זוֹג. וְהַפְּנִימִי עֲנָבִל:

ג סֵתָם נְזִירוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם. גִּלַּח אוֹ שְׁגִלְחוּהוּ לְסֻטִּים.
סוֹתֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם. נָזִיר שְׁגִלַּח בֵּין כְּזוֹג בֵּין בְּתַעֲרָ.
אוֹ שְׂסַפֶּסֶף כָּל שֶׁהוּא חַיִּב. נָזִיר חוּפֵף וּמִפְּסָפֶס. אֲבָל
לֹא סוֹרֵק. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר לֹא יַחוּף בְּאֲדָמָה. מִפְּנֵי
שֶׁמִּשְׁרַת אֶת הַשְּׂעָר:

י נזיר שהיה שותה יין כל היום. אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תשתה. אל תשתה. והוא שותה. חייב על כל אחת ואחת. היה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תגלח. אל תגלח. והוא מגלח. חייב על כל אחת ואחת. היה מטמא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת. אמרו לו אל תטמא. אל תטמא. והוא מטמא. חייב על כל אחת ואחת:

ה שלשה מינין אסורין בנזיר. הטומאה. והתגלחת. והיוצא מן הגפן. חמר בטמאה ובתגלחת. מביוצא מן הגפן. שהטמאה והתגלחת סותרין. והיוצא מן הגפן אינו סותר. חמר ביוצא מן הגפן. מבטמאה ובתגלחת. שהיוצא מן הגפן לא התר מכללו. וטמאה ותגלחת התרו מכללן. בתגלחת מצוה. ובמת מצוה. וחמר בטמאה ובתגלחת. שהטמאה סותרת את הכל. וחיבים עליה קרבן. ותגלחת אינה סותרת אלא שלשים יום. ואין חייבין עליה קרבן:

י תגלחת הטמאה ביצד. היה מזה בשלישי ובשביעי ומגלח בשביעי. ומביא קרבנותיו בשמיני. ואם גלח בשמיני. מביא קרבנותיו בו ביום. דברי רבי עקיבא. אמר לו רבי טרפון מה בין זה למצורע. אמר לו זה טהרתו תלויה בימיו. ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו. ואינו מביא קרבנותיו. אלא אם כן היה מעורב שמש:

י' תגלחת הטהרה כיצד היה מביא שלש בהמות חטאת עולה ושלמים ושוחט את השלמים ומגלח עליהם דברי רבי יהודה רבי אליעזר אומר לא היה מגלח אלא על החטאת שהחטאת קודמת בכל מקום ואם גלח על אחת משלשתן יצא:

ח' רבן שמעון בן גמליאל אומר הביא שלש בהמות ולא פירש הראויה לחטאת תקרב חטאת לעולה תקרב עולה לשלמים תקרב שלמים היה נוטל שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד ואם גלח במדינה (לא) היה משלח תחת הדוד במה דברים אמורים בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטמאה לא היה משלח תחת הדוד רבי מאיר אומר הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבמדינה בלבד:

ט' היה מבשל את השלמים או שולקן הפהו נוטל את הזרוע בשלה מן האיל וחלת מצה אחת מן הסל ורקיק מצה אחד ונותן על כפי הנזיר ומניפן ואחר כך התר הנזיר לשתות יין ולטמא למתים רבי שמעון אומר בין שזרק עליו אחד מן הדמים התר הנזיר לשתות בין ולהטמא למתים:

י' גלח על הזבח ונמצא פסול תגלחתו פסולה וזבחו לא עלו לו גלח על החטאת שלא לשמה ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן תגלחתו פסולה וזבחו לא עלו לו גלח

עַל הָעוֹלָה וְעַל הַשְּׁלָמִים שֶׁלֹּא לְשֶׁמֶן. וְאַחֵר כֵּךְ הֵבִיא
 קֶרְבָּנוֹתָיו לְשֶׁמֶן. תִּגְלַחְתּוּ פְּסוּלָה וּזְבָחִיו לֹא עָלוּ לוֹ. רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אוֹתוֹ הַזֶּבֶח לֹא עָלָה לוֹ. אֲבָל שָׂאֵר זִבְחִים
 עָלוּ לוֹ. וְאִם גָּלַח עַל שְׁלִשְׁתָּן. וְנִמְצָא אֶחָד מֵהֶן כֶּשֶׁר.
 תִּגְלַחְתּוּ כֶּשֶׁרָה. וַיָּבִיא שָׂאֵר הַזִּבְחִים:

א"י מִי שֶׁנִּזְרַק עָלָיו אֶחָד מִן הַדָּמִים. וְנִטְמָא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אוֹמֵר סוֹתֵר אֶת הַכֹּל. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים יָבִיא שָׂאֵר
 קֶרְבָּנוֹתָיו וַיִּטְהֵר. אָמְרוּ לוֹ מַעֲשֵׂה בְמִרְיָם הַתְּרַמּוּדִית.
 שֶׁנִּזְרַק עָלֶיהָ אֶחָד מִן הַדָּמִים. וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ עַל בִּתָּהּ
 שֶׁהִיְתָה מְסַכֶּנֶת. וְהִלָּכָה וּמִצָּאָה שְׂמִתָּהּ. וְאָמְרוּ חֻכָּמִים.
 תָּבִיא שָׂאֵר קֶרְבָּנוֹתֶיהָ וְתִטְהֵר:

פרק ז

כֹּהֵן גָּדוֹל וְנָזִיר. אֵינָן מְטַמְּאִין בְּקִרְוֵיָהֶן אֲבָל מְטַמְּאִין
 לְמַת מִצֹּה. הֵיוּ מְהֻלָּכִין בְּדֶרֶךְ וּמִצָּאוּ מֵת מִצֹּה.
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יִטְמָא כֹּהֵן גָּדוֹל וְאֵל יִטְמָא נָזִיר.
 וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים יִטְמָא נָזִיר וְאֵל יִטְמָא כֹּהֵן גָּדוֹל. אָמַר
 לָהֶם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר יִטְמָא כֹּהֵן שְׂאִינוּ מְבִיא קֶרֶבֶן עַל
 טְמֵאָתוֹ. וְאֵל יִטְמָא נָזִיר שֶׁהוּא מְבִיא קֶרֶבֶן עַל טְמֵאָתוֹ.
 אָמְרוּ לוֹ יִטְמָא נָזִיר שְׂאִין קְדוּשָׁתוֹ קְדוּשַׁת עוֹלָם. וְאֵל
 יִטְמָא כֹּהֵן שֶׁקְדוּשָׁתוֹ קְדוּשַׁת עוֹלָם:

ב' עַל אֵלּוּ טְמֵאוֹת הַנָּזִיר מְגֻלָּח. עַל הַמֵּת. וְעַל כְּזֵית מִן
 הַמֵּת. וְעַל כְּזֵית נֶצֶל. וְעַל מְלֵא תִרְוֹד רֶקֶב. עַל הַשְּׂדֵדָה

וְעַל הַגְּלָגֶלֶת וְעַל אֶבֶר מִן הַמֵּת וְעַל אֶבֶר מִן הַחַי שֵׁשׁ
 עָלָיו בָּשָׂר פְּרָאוּי וְעַל חֲצִי קֶבַע עֲצָמוֹת וְעַל חֲצִי לֹוֹג דָּם
 וְעַל מִגְעָן וְעַל מִשְׁאֵן וְעַל אֶהֱלֵן וְעַל עֵצִים כְּשֶׁעֹזְרָה וְעַל
 מִגְעוֹ וְעַל מִשְׁאוֹ עַל אֵלוֹ הַנָּזִיר מְגַלַּח וּמִזָּה בְּשִׁלְיֵשִׁי
 וּבְשִׁבְעִי וְסוֹתֵר אֶת הַקּוֹדֵמִים וְאֵינוֹ מִתְחִיל לְמִנּוֹת אֶלָּא
 עַד שִׁיטְהֵר (וּמִבִּיא אֶת קֶרְבָּנוֹתָיו):

^ג אֲבָל הַסְּכָכוֹת וְהַפְּרָעוֹת וּבֵית הַפָּרֶס וְאֶרֶץ הָעַמִּים
 וְהַגְּלָל וְהַדֶּפֶק וּרְבִיעִית דָּם וְאֶהֱלֵן וְרוֹבַע עֲצָמוֹת וְכֻלָּם
 הַנוֹגְעִים בַּמֵּת וַיְמִי סִפְרוֹ וַיְמִי גִמְרוֹ עַל אֵלוֹ אֵין הַנָּזִיר
 מְגַלַּח וּמִזָּה בְּשִׁלְיֵשִׁי וּבְשִׁבְעִי וְאֵינוֹ סוֹתֵר אֶת הַקּוֹדֵמִים
 וּמִתְחִיל וּמוֹנֶה מִיָּד וְקֶרְבֵּן אֵין לוֹ בְּאַמֶּת (אָמְרוּ) יְמֵי הַזֶּבַע
 וְהַזָּבָה וַיְמִי הַסִּגְרוֹ שֶׁל מְצוּרָע הָרִי אֵלוֹ עוֹלִין לוֹ:

^ד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל טַמְאָה מִן הַמֵּת
 שֶׁהַנָּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ חֵיִבִּין עָלֶיהָ עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ וְכָל
 טַמְאָה מִן הַמֵּת שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלַּח עָלֶיהָ אֵין חֵיִבִּין עָלֶיהָ
 עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ אָמַר רַבִּי מֵאִיר לֹא תִהְיֶה זֶה קֶלֶה מִן
 הַשָּׂרֵץ אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא דִּנְתִּי לִפְנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מָה אִם
 עֵצִים כְּשֶׁעֹזְרָה שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אָדָם בְּאֶהֱלֵן הַנָּזִיר מְגַלַּח עַל
 מִגְעוֹ וְעַל מִשְׁאוֹ רְבִיעִית דָּם שֶׁהוּא מְטַמֵּא אָדָם בְּאֶהֱלֵן
 אֵינוֹ דִּין שִׁיָּהָ הַנָּזִיר מְגַלַּח עַל מִגְעָה וְעַל מִשְׁאָה אָמַר
 לִי מָה זֶה עֲקִיבָא אֵין דִּינִן כָּאֵן מִקַּל וְחֹמֶר וּכְשֶׁבִּאתִי
 וְהִרְצֵתִי דְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר לִי יִפָּה אִמְרָתִי
 אֶלָּא כֵּן אָמְרוּ הַלֵּכָה:

פרק ח

שְׁנֵי נָזִירִים שָׁאָמַר לָהֶן אֶחָד רָאִיתִי אֶחָד מֵכֶם שֹׁנֵטְמָא
 וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזָה מֵכֶם מְגַלְחִין וּמְבִיאִין קָרְבַּן טְמָאָה
 וְקָרְבַּן טְהָרָה וְאוֹמֵר אִם אָנִי הוּא הַטְּמָא קָרְבַּן טְמָאָה
 שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהָרָה שְׁלֹךְ וְאִם אָנִי הוּא הַטְּהוֹר קָרְבַּן טְהָרָה
 שְׁלִי וְקָרְבַּן טְמָאָה שְׁלֹךְ וְסוֹפְרִין שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמְבִיאִין
 קָרְבַּן טְהָרָה וְאוֹמֵר אִם אָנִי הוּא הַטְּמָא קָרְבַּן טְמָאָה
 שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהָרָה שְׁלֹךְ וְזֶה קָרְבַּן טְהָרָתִי וְאִם אָנִי הוּא
 הַטְּהוֹר קָרְבַּן טְהָרָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְמָאָה שְׁלֹךְ וְזֶה קָרְבַּן
 טְהָרָתִי מֵת אֶחָד מֵהֶן אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ יִבְקֹשׁ אֶחָד
 מִן הַשּׁוֹק שֶׁיִּדּוֹר כְּנִגְדּוֹ בְּנָזִיר וְאוֹמֵר אִם טְמָא הָיִיתִי
 הָרִי אֶתָּה נָזִיר מִיָּד וְאִם טְהוֹר הָיִיתִי הָרִי אֶתָּה נָזִיר
 אַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם וְסוֹפְרִין שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמְבִיאִין קָרְבַּן
 טְמָאָה וְקָרְבַּן טְהָרָה וְאוֹמֵר אִם אָנִי הוּא הַטְּמָא קָרְבַּן
 טְמָאָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהָרָה שְׁלֹךְ וְאִם אָנִי הוּא הַטְּהוֹר
 קָרְבַּן טְהָרָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְמָאָה בְּסֶפֶק וְסוֹפְרִים שְׁלֹשִׁים
 יוֹם וּמְבִיאִין קָרְבַּן טְהָרָה וְאוֹמֵר אִם אָנִי (הוּא) הַטְּמָא
 קָרְבַּן טְמָאָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְהָרָה שְׁלֹךְ וְזֶה קָרְבַּן טְהָרָתִי
 וְאִם אָנִי הוּא הַטְּהוֹר קָרְבַּן טְהָרָה שְׁלִי וְקָרְבַּן טְמָאָה
 בְּסֶפֶק וְזֶהוּ קָרְבַּן טְהָרָתִי אָמַר לוֹ בֶּן זֹזְמָא וּמִי שֹׁמֵעַ
 לוֹ שֶׁיִּדּוֹר כְּנִגְדּוֹ בְּנָזִיר אֵלֹא מְבִיא חֲטָאת הָעוֹף וְהָעוֹלָת
 בְּהֶמָּה וְאוֹמֵר אִם טְמָא הָיִיתִי הַחֲטָאת מַחֻבָּתִי וְהָעוֹלָה
 נִדְּבָה וְאִם טְהוֹר הָיִיתִי הָעוֹלָה מַחֻבָּתִי וְהַחֲטָאת בְּסֶפֶק

וְסוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמֵבִיא קֶרֶבֶן טְהָרָה וְאוֹמֵר אִם טָמֵא
הָיִיתִי הָעוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה נִדְבָה וְזוֹ חוֹבָה וְאִם טָהוֹר הָיִיתִי
הָעוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה חוֹבָה וְזוֹ נִדְבָה וְזֶה שָׂאֵר קֶרֶבְנִי אָמַר
רַבִּי יְהוֹשֻעַ נִמְצָא זֶה מֵבִיא קֶרֶבְנוֹתָיו לַחֲצָאִים אֲבָל הוֹדוּ
לוֹ חֲכָמִים לְבֶן זֹמָא:

^ב נָזִיר שֶׁהָיָה טָמֵא בְּסַפֵּק וּמִחֻלָּט בְּסַפֵּק אֹכֵל בִּקְדָּשִׁים
אַחֵר שְׁשִׁים יוֹם וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמִטָּמֵא לַמֵּתִים אַחֵר מֵאָה
וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁתְּגַלַּחַת הַנֶּגַע דּוֹחָה תְּגַלַּחַת הַנָּזִיר בְּזֶמֶן
שֶׁהוּא וְדֹאִי אֲבָל בְּזֶמֶן שֶׁהוּא סַפֵּק אֵינָה דּוֹחָה:

פרק ט

הַגּוֹזִים אֵין לָהֶם נְזִירוֹת נָשִׁים וְעֶבְדִּים יֵשׁ לָהֶן נְזִירוֹת.
חָמֵר בְּנָשִׁים מִבְּעֶבְדִּים שֶׁהוּא כּוֹפֶה אֶת עֶבְדּוֹ
וְאֵינוֹ כּוֹפֶה אֶת אִשְׁתּוֹ חָמֵר בְּעֶבְדִּים מִבְּנָשִׁים שֶׁהוּא
מִפְּרֵי נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ וְאֵינוֹ מִפְּרֵי נְדָרֵי עֶבְדּוֹ הִפְּרֵ לְאִשְׁתּוֹ
הִפְּרֵ עוֹלָמִית הִפְּרֵ לְעֶבְדּוֹ יֵצֵא לְחֵירוֹת וּמִשְׁלִים נְזִירוֹתוֹ.
עָבַר מִכִּנְגֹּד פָּנָיו רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר לֹא יִשְׁתֶּה וְרַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר יִשְׁתֶּה:

^ב נָזִיר שֶׁגָּלַח וְנוֹדַע לוֹ שֶׁהוּא טָמֵא אִם טָמֵא יְדוּעָה
סוֹתֵר וְאִם טָמֵא הִתְהוּם אֵינוֹ סוֹתֵר אִם עַד שֶׁלֹּא גָלַח
בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ סוֹתֵר בִּיעֵד יָרַד לְטָבֹל בַּמַּעֲרָה וְנִמְצָא
מֵת צָף עַל פִּי הַמַּעֲרָה טָמֵא נִמְצָא מְשַׁקֵּעַ בְּקֶרֶקַע

הַמַּעֲרָה. יֵרֵד לְהַקֵּר טְהוֹר. לְטַהֵר מִטְּמֵאָת מֵת. טָמֵא.
שְׁחִזְקָת טָמֵא טָמֵא. וְחִזְקָת טְהוֹר טְהוֹר. שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר:

ג הַמוֹצֵא מֵת בִּתְחִלָּה מִשְׁכָּב כְּדָרְכוֹ. נוֹטְלוֹ וְאֵת תְּבוּסָתוֹ.
מִצָּא שְׁנַיִם נוֹטְלִין וְאֵת תְּבוּסָתָן. מִצָּא שְׁלֹשָׁה. אִם יֵשׁ
בֵּין זֶה לָזֶה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וְעַד שְׁמוֹנֶה. הָרִי זֶה שְׁכוֹנַת
קְבָרוֹת. בּוֹדֵק הֵימָנוּ וְלַהֲלֹץ עֲשָׂרִים אֲמָה. מִצָּא אֶחָד בְּסוֹף
עֲשָׂרִים אֲמָה. בּוֹדֵק הֵימָנוּ וְלַהֲלֹץ עֲשָׂרִים אֲמָה. שְׂרָגְלִים
לְדַבֵּר. שְׂאֵלוּ מִתְחִלָּה מִצָּאוֹ. נוֹטְלוֹ וְאֵת תְּבוּסָתוֹ:

ד כָּל סֶפֶק נִגְעִים בִּתְחִלָּה טְהוֹר. עַד שֶׁלֹּא נִזְקַק לְטַמְּאָה.
מִשְׁנִזְקַק לְטַמְּאָה סֶפֶקוֹ טָמֵא. בְּשִׁבְעָה דְּרָכִים בּוֹדֵקִין אֵת
הַזֵּב עַד שֶׁלֹּא נִזְקַק לְזִיבָה. בְּמֵאֶכָּל. וּבְמִשְׁתָּה. בְּמִשָּׂא.
וּבְקִפִּיצָה. וּבְחוּלִי. וּבְמִרְאָה. וּבִהֲרָהוֹר. מִשְׁנִזְקַק לְזִיבָה
אֵין בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ. אֲנִסּוֹ וְסִפְקוֹ וְשִׁכְבַּת זִרְעוֹ טָמֵאִין.
שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר. הַמֶּכֶּה אֵת חֲבִירוֹ וְאַמְדוּהוּ לְמִיתָה. וְהַקֵּל
מִמֶּה שֶׁהָיָה. וְלֵאחֶר מִכָּאן הַכְּבִיד וּמֵת. חֲתִיב. רַבִּי נַחֲמִיָּה
אוֹמֵר פְּטוֹר. שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר:

ה הַנִּזִּיר הָיָה שְׂמוּאֵל כְּדַבְּרֵי רַבִּי נְהוֹרָאִי שֶׁנֶּאֱמַר וּמוֹרָה לֹא
יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ. נֶאֱמַר בְּשִׁמְשׁוֹן מוֹרָה. וְנֶאֱמַר בְּשִׁמְשׁוּאֵל
מוֹרָה. מֵה מוֹרָה הָאֲמוֹרָה בְּשִׁמְשׁוֹן נִזִּיר. אֵף מוֹרָה
הָאֲמוֹרָה בְּשִׁמְשׁוּאֵל נִזִּיר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְהֵלֵא אֵין מוֹרָה
אֵלֶּא שֶׁל בֶּשֶׂר וְדָם. אָמַר לוֹ רַבִּי נְהוֹרָאִי וְהֵלֵא כִּבְר נֶאֱמַר.

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֶיךָ וְשָׁמַע שְׂאוּל וְהָרַגְנִי שְׂפָכָר הִיא
עָלִיו (מורא) שֶׁל בָּשָׂר וְדָם: סליק

אחר השלמת כל מסכתא ומסכתא יאמר זה שלש פעמים

ויועיל לשכחה בעזרת השם יתברך:

הִדְרֵן עֲלֵךְ מִסְכָּת (פלוני) וְהִדְרֵךְ עֲלֵן דְּעֵתֵן עֲלֵךְ מִסְכָּת (פלוני) וְדַעְתָּךְ
עֲלֵן לֹא נִתְנָשִׁי מִינֵךְ מִסְכָּת (פלוני) וְלֹא תִתְנָשִׁי מִינֵן לֹא בְּעֲלָמָא הִדִּין
וְלֹא בְּעֲלָמָא דְאַתִּי:

ואחר כל יאמר

יְהִי רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא תוֹרְתֵךְ אוֹמְנוֹתָנוּ
בְּעוֹלָם הַזֶּה וְתֵהֵא עִמָּנוּ לְעוֹלָם הַבָּא חֲנֻנִיָּה בְּרַ פֶּפֶא רָמִי בְּרַ פֶּפֶא
נַחֲמֵן בְּרַ פֶּפֶא אֲחָאי בְּרַ פֶּפֶא אֲבֵא מְרִי בְּרַ פֶּפֶא רַפָּרְם בְּרַ פֶּפֶא
רְכִישׁ בְּרַ פֶּפֶא סְרַחַב בְּרַ פֶּפֶא אֲדָא בְּרַ פֶּפֶא דְרוֹ בְּרַ פֶּפֶא:

הָעֶרֶב נָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרְתֵךְ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיּוֹת עִמָּךְ בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְנִהְיָה אֲנַחְנוּ בְּלָנוּ וְצִאָצֵּאֵינוּ וְצִאָצֵּאי עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל יִרְאִי
שְׁמֵךְ וְלִזְמַדֵּי תוֹרְתֵךְ:

מֵאִיבִי תַחֲכַמְנִי מְצוֹתֵךְ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי:

יְהִי לְבִי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ:

לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם חִיֵּיתִנִּי:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה לְמַדְנִי חֻקֶּיךָ: